

Skyddad natur

2021-12-31

Skyddad natur 2021-12-31

Producent	SCB, Statistiska centralbyrån Naturvårdsverket
Förfrågningar	SCB: Karin Hedeklint +46 10 479 40 00 mark.vatten.gis@scb.se Naturvårdsverket: Birgitta Olsson +46 10 698 10 00 birgitta.olsson@naturvardsverket.se

Du får kopiera och på annat sätt mångfaldiga innehållet.
Vi vill dock att du uppger källa på följande sätt:
Källa: SCB, Skyddad natur 2021-12-31 MI 41 2021A01

Protected Nature 2021

Producer	Statistics Sweden Swedish Environmental Protection Agency
Enquiries	Statistics Sweden: Karin Hedeklint +46 10 479 40 00 mark.vatten.gis@scb.se Swedish Environmental Protection Agency: Birgitta Olsson +46 10 698 10 00 birgitta.olsson@naturvardsverket.se

You may copy and otherwise reproduce the contents in this publication.
However, remember to state the source as follows:
Source: Statistics Sweden, Protected Nature 2021.

ISSN: 1654-3947 (Online)
URN:NBN:SE:SCB-2022: MI41BR2201_pdf

Denna publikation finns enbart i elektronisk form på www.scb.se
This publication is only available in electronic form on www.scb.se

Innehåll

Sammanfattning	6
15 procent formellt skyddad natur.....	6
Fler än 100 nya naturreservat	7
Skogsmark på mer än hälften av de nya arealerna.....	7
Utökad internationell rapportering	7
Tema 2021: Internationell statistik och rapportering	8
Skyddad natur i internationell rapportering.....	9
Nationell statistik en förutsättning för internationella sammanställningar	10
På EU-nivå: CDDA-rapportering till EEA	10
Globala databaser.....	13
Nyheter i Sveriges internationella rapportering.....	13
Regeringsuppdrag om internationell rapportering.....	13
Förändringar i 2022 års rapportering till EEA.....	14
Historik – 112 år av skyddad natur i Sverige	16
Antal och areal per instrument för skydd.....	20
Storleksfördelning	20
Skyddad natur i kommuner	21
Nationalparker	24
Naturreservat	26
Naturvårdsområden	28
Biotopskyddsområden i skogsmark och övrig mark.....	28
Nationalstadsparken	30

Natura 2000-områden.....	32
Natura 2000-områden utan överlapp av andra instrument	34
Djur- och växtskyddsområden	35
Skyddade älvar	36
Naturminnen.....	38
Kulturresevat	39
Vattenskyddsområden	40
Fridlysta djur- och växtarter	43
Naturtyper	44
Samtliga naturtyper	44
Naturtyper i nationalparker och naturresevat.....	45
De största naturresevaten utifrån naturtyper	46
Storleksfördelning efter skyddad produktiv skogsmark	50
Formellt skyddad skogsmark.....	51
Formellt skyddad skogsmark med överlapp.....	52
Formellt skyddad skogsmark utan överlapp	54
Ovan och nedan den fjällnära gränsen	55
Regioner (Naturgeografiska regioner SUS)	58
Län	59
Skydd av marina miljöer	60
Nationellt skydd i marin miljö	63
Befolkning och tillgänglighet	65
Medelavstånd till skyddad natur.....	66
Tätortsnära natur	68
Beslut, förvaltning och kostnader	69

Beslut om naturreservat och naturvårdsområden	69
Kommunala beslut om skyddade områden	70
Markägare i naturreservat	72
Förvaltare av skyddade områden	73
Kostnader för skyddad natur	74
Naturvårdsverkets kostnader	74
Skogsstyrelsens kostnader	75
Brott och förseelse mot områdesskydd	75
Kort om statistiken	76
Statistikens ändamål och innehåll	76
Definitioner och förklaringar	77
Instrument för skyddad natur	77
Naturtyper	81
Regioner	83
Statistikens framställning	85
Indata	85
Referensdatum	87
Bearbetningar	88
Statistikens kvalitet	90
Naturvårdsregistret (NVR)	90
Navet	91
Nationella marktäckedata (NMD)	91
Referensdatum i långa tidsserier	92
Internationella jämförelser	93
Förändringar jämfört med föregående års statistik	93

Bra att veta	94
Information hos andra myndigheter.....	94
Tips vid användning av statistiken	95
Bilaga: Kommuntabell	96
Protected Nature 2021	111
Summary	111
List of terms	114

Sammanfattning

15 procent formellt skyddad natur

Av Sveriges hela areal med land och inlandsvatten är 15 procent formellt skyddad. Nästan hela den ytan är permanent skyddad enligt miljöbalken. Där ingår nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden, nationalstadsparken och Natura 2000-områden. Under 2021 har den totala arealen formellt skyddad natur ökat med 27 000 hektar. Av de arealer som har tillkommit består tre fjärdedelar av landområden eller inlandsvatten.

Tabell 1. Formellt skyddad natur 2021-12-31

Tabell 1: Formellt skyddat natur 2021-12-31							
		Totalt		Land och inlandsvatten		Havsvatten	
Instrument för skydd	Antal	Areal i hektar	Andel	Areal i hektar	Andel	Areal i hektar	Andel
Miljöbalken, permanent formellt skydd							
Nationalparker	30	743 502	1,4%	697 561	1,6%	45 941	0,6%
Naturreservat	5 342	5 040 985	9,5%	4 339 466	9,7%	701 520	8,6%
Naturvårdsområden	89	149 346	0,3%	123 014	0,3%	26 332	0,3%
Biotopskyddsområden i skogsmark	8 617	32 713	0,1%	32 710	0,1%	3	0,0%
Övrigt biotopskyddsområde	129	475	0,0%	328	0,0%	146	0,0%
Nationalstadsparken	1	2 614	0,0%	1 821	0,0%	794	0,0%
Natura 2000-områden	4 125	7 802 894	12,4%	5 797 073	13,0%	2 005 821	9,1%
Miljöbalken totalt, utan överlapp		8 850 626	14,3%	6 544 710	14,6%	2 305 916	12,8%
Jordabalken, tidsbestämt formellt skydd							
Naturvårdsavtal	5 769	167 931	0,3%	167 881	0,4%	50	0,0%
Inomstatliga överenskommelser							
Fortifikationsverket	56	32 270	0,1%	32 214	0,1%	56	0,0%
Samtliga instrument, utan överlapp		9 029 841	14,7%	6 723 821	15,0%	2 306 019	12,8%

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Uppgifterna avser områden som var gällande (hade vunnit laga kraft) 2021-12-31. Andel avser skyddad areal jämfört med Sveriges hela areal, enligt SCB:s officiella statistik över land- och vattenarealer, referenstidpunkt 2022-01-01 (www.scb.se/mi0802). Inom naturreservat, Natura 2000-områden och områden med naturvårdsavtal ingår arealer utan särskilda restriktioner, till exempel utan föreskrifter mot skogsbruk. Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Andelar och arealer kan inte summeras eftersom överlapp mellan instrument förekommer. Statistik rensad från överlappande ytor är markerad med texten "utan överlapp".

Natura 2000-områden inom Sveriges ekonomiska zon ingår i redovisning av totalareal och havsvattenareal. Natura 2000-områden inom ekonomisk zon utgör knappt 1,3 miljoner hektar. Andelar omfattar endast arealer inom Sveriges territorium, det vill säga inte områden i den ekonomiska zonen.

Naturvårdsavtal inkluderar områden som omfattas av Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens naturvårdsavtal, vitryggsavtal och ekoparker. Flera avtal saknar tillgänglig information om slutdatum. Av Naturvårdsverkets avtal har 85 en kvarvarande löptid på mindre än 15 år. De omfattar 2 191 hektar.

Antal områden avser antalet unika objekt i beslut. Uppgift om antal områden i inomstatliga överenskommelser med Fortifikationsverket är hämtad från dokument *Överenskommelse om skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden*, Nv Dnr 310-167-10 No.

Fler än 100 nya naturreservat

Sverige har fler än 5 300 gällande naturreservat. Under 2021 ökade antalet med 101 områden. Det största nya naturreservatet 2021 var Slite skärgård, beläget på den östra sidan av Gotland. Området beslutades 2016, men blev gällande under 2021. Det omfattar mer än 6 300 hektar totalt, varav nästan 6 000 hektar hav. Det största nya naturreservatet avseende landareal var Särkitievat i den norra delen av Pajala kommun. Det består av 3 300 hektar totalt, varav 3 200 hektar landareal. Naturreservaten omfattar mer än 5 miljoner hektar totalt. Av dessa är mer än 4 miljoner hektar landareal. Det motsvarar 10 procent av Sveriges hela landareal.

Skogsmark på mer än hälften av de nya arealerna

2021 års ökning av formellt skyddad natur utgjordes framför allt av naturreservat. Det beslutades även om 26 nya Natura 2000-områden. De nya arealerna naturreservat och Natura 2000-områden överlappar delvis varandra. Det registrerades inga öknings inom nationalparker och naturvårdsområden. Mer än hälften av de nya arealerna inom naturreservat och Natura 2000-områden var skogsmark. En fjärdedel omfattade havsvatten. 13 procent av det nya skyddet omfattade våtmarker.

Utökad internationell rapportering

Årets tema i SCB:s och Naturvårdsverkets rapport över skyddad natur är en beskrivning av den internationella rapporteringen och statistiken över skyddad natur. Naturvårdsverket har nyligen gjort en översyn av vilka uppgifter som lämnas till den europeiska databasen över skyddade områden och andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder (OECM). Det resulterade i en utökning av vilka instrument för skydd och bevarande av natur som Sverige redovisar internationellt. I 2022 års redovisning ingår även:

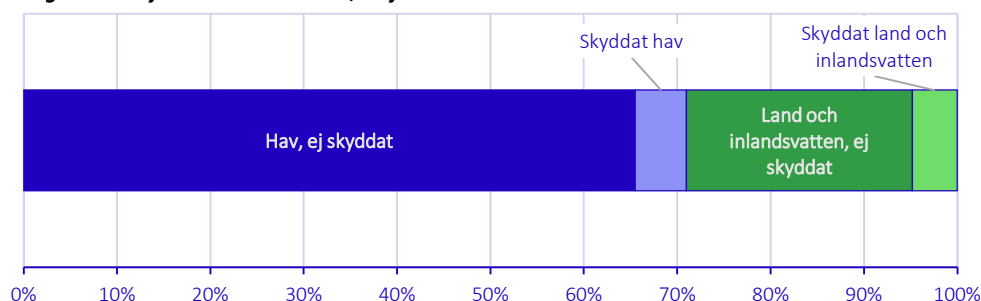
- Nationalstadsparken
- Flera typer av områden med naturvårdsavtal
- Samtliga Natura 2000-områden
- Områden som ingår i överenskommelsen mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket
- Frivilliga avsättningar med naturvårdsmål, som ingår i koncernen SCA:s mångfaldsparker.

Förändringarna innebär att Sverige redovisar mer än 200 000 hektar ytterligare i 2022 års rapporteringen, varav 171 000 hektar som nationellt skydd (CDDA) och 36 000 hektar som andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder (OECM). De tillkommande områdena kommer att synas i internationella databaser senare under 2022. Den internationella statistiken blir med detta mer jämförbar med den statistik som redovisas nationellt i Sverige.

Tema 2021: Internationell statistik och rapportering

Enligt den internationella databasen *World Database on Protected Areas* (WDPA), har 17 procent av världens arealer av landområden och inlandsvatten någon form av områdesskydd. Skydd av marina miljöer omfattar 18 procent av havsarealer med nationell tillhörighet, inklusive ekonomiska zoner. Totalt sett är 8 procent av jordens havsareal skyddad, med huvuddelen beläget i ekonomiska zoner.

Diagram 1. Skyddad natur i världen, maj 2021

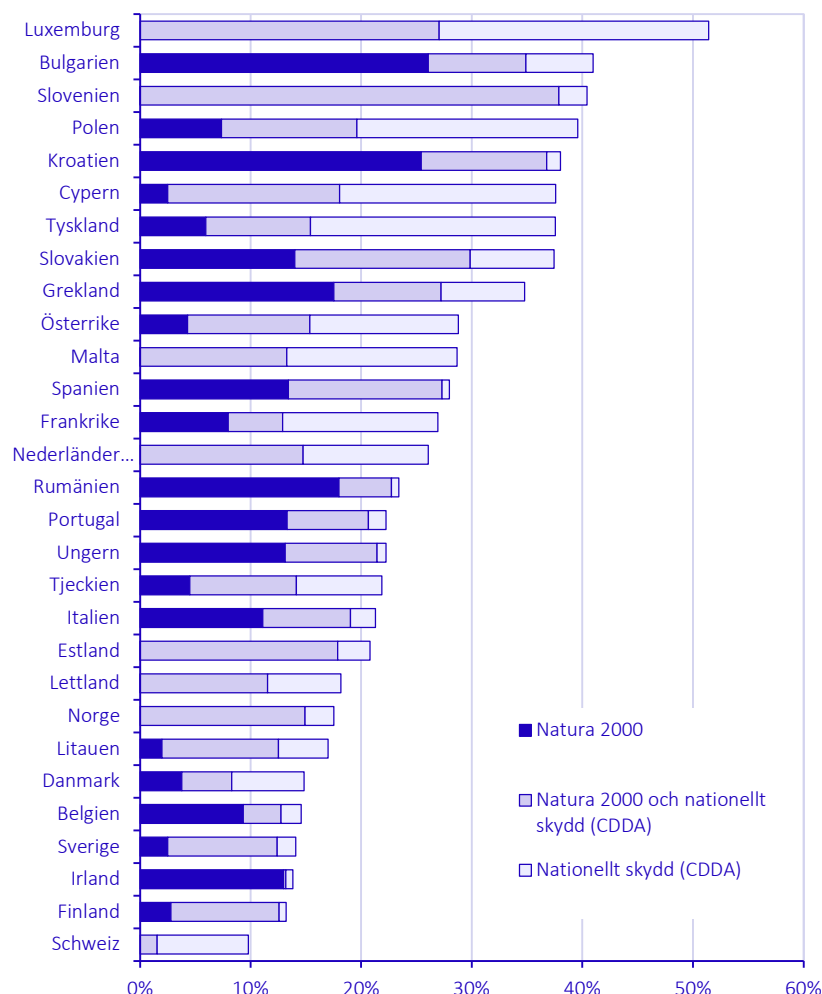
Källa: WDPA. Andelar avser hela jordklotets yta, enligt statistik från WDPA.

Europeiska miljöbyrån (EEA) har till uppgift att tillhandahålla tillförlitlig och oberoende miljöinformation. Den sammanställer statistik över skyddad natur inom EU:s medlemsländer, samt i Norge och Schweiz. EEA:s statistik visar hur stor del av varje lands areal av land och inlandsvatten som omfattas av nationellt skydd eller som ingår i Natura 2000-nätverket. Den visar också i vilken omfattning de olika skydden överlappar varandra.

Av de 29 länder som ingår i sammanställningen har 23 länder skyddat minst 17 procent av sin totala areal land och inlandsvatten. Högst andel skydd har Luxemburg, med sammanlagt 51 procent, följt av Bulgarien med 41 procent. Sveriges andel är 14,1 procent i den här redovisningen. Det är 0,5 procentenheter lägre än vad som presenteras i Sveriges nationella och officiella statistik (se Tabell 1).

Statistiken avser 2021 års rapportering till EEA. I 2022 års rapportering har Naturvårdsverket inkluderat fler instrument för skydd av natur. Statistiken kommer då att bättre motsvara innehållet i den svenska officiella statistiken.

Diagram 2. Skyddad natur inom EU, Schweiz och Norge 2021
Andel av total areal land- och inlandsvatten

Källa: Europeiska miljöbyrån EEA

Internationell rapportering
Rapportering av statistik och data görs av enskilda länder till databaser hos internationella myndigheter och organisationer. Syftet är att kunna göra jämförelser mellan länder, skapa trendanalyser och följa upp gemensamma åtgärder.

Statistik och data ska redovisas på samma sätt av varje land, enligt samma definitioner och anvisningar, för att jämförelser mellan länder ska bli rättvisa och data ska kunna sammanställas till större värden.

I Sverige ansvarar Naturvårdsverket för den internationella rapporteringen av skyddad natur.

Skyddad natur i internationell rapportering

Vilka områden som skyddas och hur de skyddas beror ofta på skillnader i länders naturförutsättningar, befolkningsstorlek, ägarförhållanden, tillgång till mark för rekreation, markanvändningshistoria och naturvårdstraditioner. Dessutom kan länder göra olika tolkningar av de begrepp och anvisningar som används vid rapporteringen. Den statistik som redovisas internationellt kan därför ge en mycket förenklad bild av skyddets faktiska kvalitet och omfattning.

I jämförelse med många andra europeiska länder har Sverige och Finland lägre andelar skyddad natur. Orsakerna till det är flera. I Sverige och Finland är markanvändningen ofta starkt reglerad utifrån behovet att bevara naturvärdena, medan Tyskland och Österrike i huvudsak skyddar stora landskapsavsnitt där pågående markanvändning tillåts. Det beror på att en långtgående allemansrätt liknande den som finns i

Sverige och Finland saknas i Tyskland och Österrike. Eftersom en stor del av dessa länders marker är privatägda finns behov av områden för rekreation för ländernas befolkning, vilket är ett viktigt syfte för de stora landskapsskyddsområdena där. Eftersom syftet med skyddet är rekreation har det inte gjorts några större inskränkningar i markanvändningen.

I Sverige omfattar Natura 2000-nätverket ofta strikt skyddade områden som även är skyddade som nationalparker eller naturreservat. Det beror på att en betydande del av dem omfattar känsliga naturskogar och odikade våtmarker som behöver ett strikt skydd för att bevaras. I länder där de skyddade områdena domineras av kulturlandskap har ett mindre strikt skydd bedömts vara tillräckligt för att bevara områdenas värden.

Nationell statistik en förutsättning för internationella sammanställningar

I Sverige har Naturvårdsverket ansvar för att uppgifter inom miljöområdet rapporteras till EU och internationellt. Olika lagar styr hur dessa uppgifter tillhandahålls inom Sverige. Enligt *Förordning (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken* ska länsstyrelsen föra ett register över formellt skyddade områden¹ och andra förhållanden för naturvården i Sverige. Naturvårdsverket ska föra ett sammanfattande nationellt register, det så kallade Naturvårdsregistret. Det är källa till stora delar av den officiella och nationella statistiken om skyddad natur som presenteras i den här rapporten. Det används även till andra nationella sammanställningar. Naturvårdsregistret utgör också grunden för internationell rapportering av skyddade områden.

Den första versionen av databasen CDDA skapades 1995. Syftet var att kartlägga skyddade områden över hela Europa, med EEA som ansvarig för förvaltning och uppdatering. Sedan ett antal år är den ersatt av den globala databasen WDPA, med förvaltning inom FN. Den innehåller skyddade områden enligt IUCN:s definition.

På EU-nivå: CDDA-rapportering till EEA

Bland de uppgifter som Naturvårdsverket årligen genomför avseende internationell rapportering, finns den rapportering av skyddade områden som görs till europeiska miljöbyrån EEA och databasen *Common Database of Designated Areas* (CDDA). EEA ansvarar för att samla in data från länder som är partners i *The European Environment Information and Observation Network* (Eionet). EEA rapporterar i sin tur vidare till den globala databasen WDPA (se avsnittet "Globala databaser" nedan).

Formellt skyddade områden enligt internationella naturvårdsunionen (IUCN)

Den internationella naturvårdsunionen, IUCN, har tagit fram en definition och ett klassificeringssystem för skyddade områden med syfte att bevara naturvärden. I grunden avses naturvärden som är av stor

¹ Beslut enligt 7 kap. Miljöbalk (1998:808)

IUCN:s definition av skyddade områden:

"A clearly defined geographical space, recognised, dedicated and managed, through legal or other effective means, to achieve the long-term conservation of nature with associated ecosystem services and cultural values."

Källa: Dudley, N. (m.fl.),(2013).

betydelse för biologisk mångfald, där skyddet är utformat för ett bevarande av naturvärden inom det geografiskt avgränsade området. Det innebär att områdets syfte, mål, regleringar och förvaltning ska avse biologisk mångfald och ha en prioritet mot andra värden över tid.

Varje område ska klassificeras enligt IUCN:s system med sju olika kategorier, som beskriver syftet med skyddet. Kategorierna är

- Kategori IA: Strikt naturreservat – Skydd för biologisk mångfald/forskning
- Kategori IB: Vildmarksområde – Skydd för att bevara vildmark
- Kategori II: Nationalpark – Skydd för att bevara och visa ekosystem
- Kategori III: Naturmonument – Skydd för att bevara specifika naturföreteelser
- Kategori IV: Habitat/Artskyddsområde – Skydd för bevarande genom aktiv skötsel
- Kategori V: Skyddat landskap/hav – Skydd för att bevara landskap/hav och för rekreation och traditionellt nyttjande
- Kategori VI: Skyddat naturresursområde²

Information om Natura 2000-områden rapporteras till en egen databas hos EEA, men från och med rapporteringen 2022 så inkluderas dessa även i CDDA-rapporteringen som en nationell skyddsform. IUCN-kategori tilldelas om det finns ett överlappande naturreservat eller nationalpark.

OECM

"A geographically defined area other than a Protected Area, which is governed and managed in ways that achieve positive and sustained long-term outcomes for the in situ conservation of biodiversity, with associated ecosystem functions and services and where applicable, cultural, spiritual, socio-economic, and other locally relevant values."

Källa: CBD (2018) www.iucn.org

Andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder (OECM)

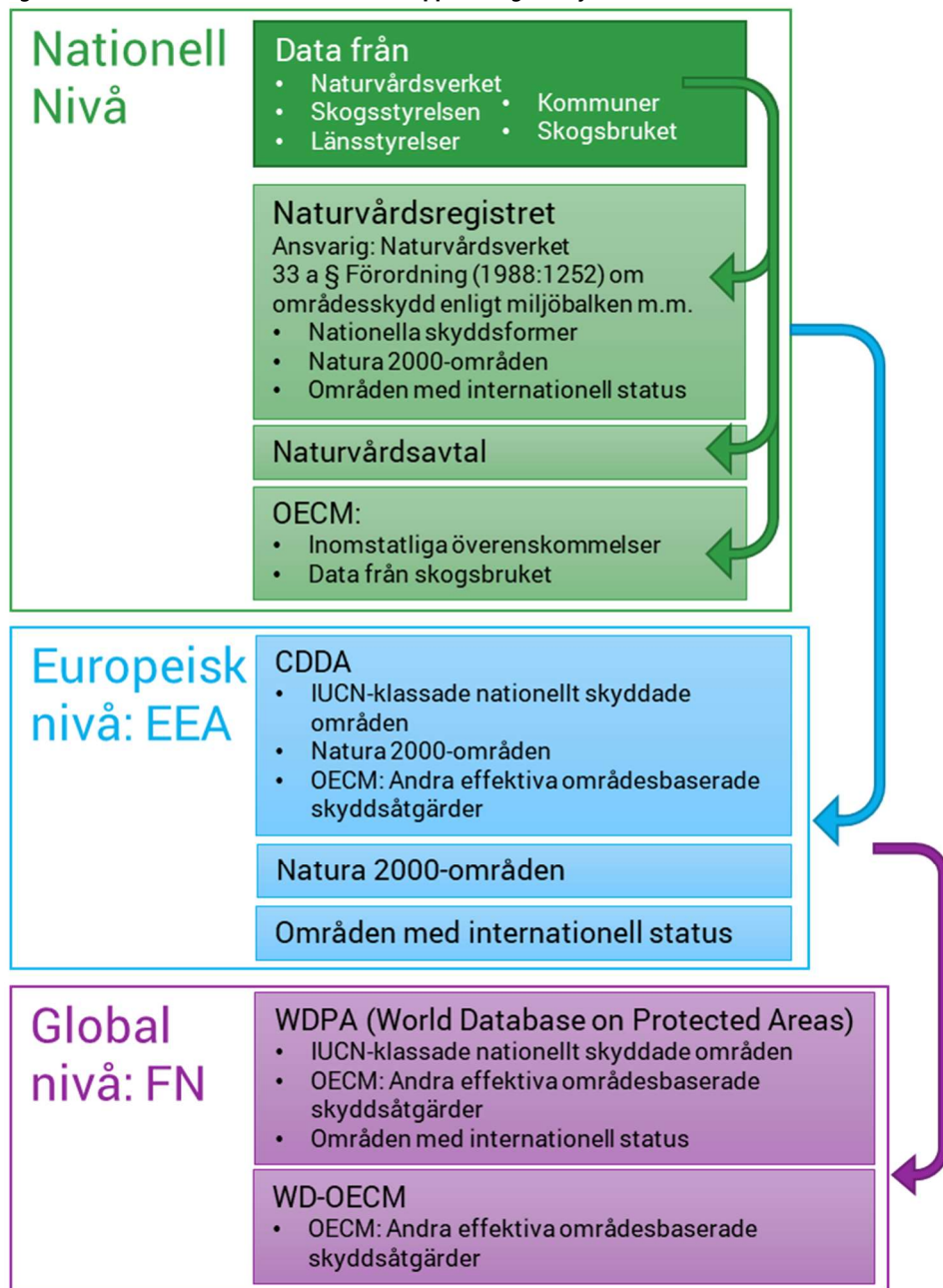
Så kallade OECM, andra effektiva områdesbaserade skyddsåtgärder eller på engelska *Other effective area based conservation measures*, rapporteras till *World Database of other effective area-based conservation measures* (WD-OECM). OECM möjliggör rapportering av frivilliga åtaganden och naturvårdande insatser inom fler verksamheter. Dessa områden är viktiga för biologisk mångfald, men ingår i verksamheter som har andra primära syften än biologisk mångfald och naturvård. Det kan till exempel avse områden inom skogsbruket eller för försvarsverksamhet.

Naturvårdsverket bedömer att frivilliga avsättningar som uppfyller de kriterier för OECM som har beslutats inom ramen för Konventionen om biologisk mångfald (CBD) kan rapporteras som OECM. Det förutsätter

² Kategori VI har inte varit tillämpbar på befintliga skyddade områden i Sverige.

att områdena är viktiga för biologisk mångfald, har ett naturvårdsmål, är långsiktiga och att uppgiftslämnaren samtycker till rapportering.

Figur 1. Flödesschema över internationell rapportering av skyddade områden och OECM

Källa: Naturvårdsverket och SCB

Arealer för naturvård som inte ingår i internationella rapporteringar

Det finns flera nationella instrument för skydd av natur som inte uppfyller IUCN:s definition för skyddade områden eller kriterier för OECM. I den svenska modellen för naturvård i skogsmark bildar formellt skydd, frivilliga avsättningar och generell hänsyn en helhet. Eftersom generella förbud och hänsynsregler inte avser specifika ytor, tydligt definierar vilka naturvärden som är viktiga inom området eller ger ett

tillräckligt skydd för naturvärdena i ett område, uppfyller de inte kriterierna för CDDA-rapporteringen.

Globala databaser

Den europeiska miljöbyrån EEA rapporterar uppgifter till de globala databaserna WDPA och WD-OECM. De innehåller underlag för uppföljning av flera internationella mål och arbeten inom området biologisk mångfald. Exempelvis används data från WDPA för uppföljning av Konventionen för biologisk mångfald (CBD). Data i WDPA utgör också underlag för det webbaserade kartverktyget Protectedplanet.net, där specifik information om olika skyddade områden tillgängliggörs.

Naturvårdsverket rapporterar även internationellt skyddade områden enligt internationella konventioner, direkt till konventionernas sekretariat och databaser, såsom Ramsar (våtmarkskonventionen), HELCOM (Helsingforskonventionen) och OSPAR (Oslo-Pariskonventionen). Den informationen hämtar sedan WDPA från konventionernas sekretariat och databaser.

Nyheter i Sveriges internationella rapportering

Regeringsuppdrag om internationell rapportering

I juni 2021 redovisade Naturvårdsverket resultatet från ett regeringsuppdrag som avsåg att jämföra, redovisa och föreslå förändringar i Sveriges internationella rapportering av skyddad natur³. Resultatet var ett förslag till utvecklad och kompletterad rapportering till EEA.

Naturvårdsverket studerade ett urval av länder i Europa, avseende deras tillämpning av områdesskydd och rapportering till EEA. De länder som ingick i jämförelsen var Tyskland, Storbritannien, Österrike, Finland, Estland och Sverige. En grundläggande likhet mellan länderna var att alla inrapporterade områden hade en grund i nationell lagstiftning för skydd av särskilt utpekade områden med specifika bevarandevärden.

Skillnaderna handlade om hur definitioner tolkades och tillämpades på en mer detaljerad nivå. Det fanns två väsentligt olika sätt att tillämpa områdesskydd, bland de länder som ingick i studien. Det återspeglades i rapporteringen till EEA. Sveriges instrument för bevarande och rapportering var mest lika de i Finland och delvis även i Estland. Sverige och Finland rapporterar nästan enbart områden där markanvändningen är starkt reglerad utifrån behovet att bevara naturvärdena, vilket ger länderna en likvärdig andel skyddad natur. Däremot fanns det stora

³ Naturvårdsverket (2021) Uppdrag att jämföra, redovisa och föreslå förändringar i den internationella rapporteringen av skyddad natur. Redovisning av regeringsuppdrag. NV-013118-21

skillnader mot hur IUCN:s definitioner tillämpades i Tyskland, Österrike och Storbritannien.

Med stöd av den här jämförelsen bedömde Naturvårdsverket att det inte är möjligt att föreslå ändringar i rapporteringen enkom för att jämföra ut olikheter mellan Sverige och andra länder. Naturvårdsverket anser inte att Sverige bör bidra till betydande avvikelser från vägledningen utan bör fortsätta att följa denna vägledning. I stället föreslogs några förändringar i Sveriges rapportering, som skulle ge ökad areal i den internationella statistiken. Åtgärderna ger även en bättre samstämmighet med Sveriges nationella statistik över skyddade områden (enligt Tabell 1 i den här rapporten).

Förändringar i 2022 års rapportering till EEA

I den rapportering som avser förhållanden 2021-12-31 och som lämnades in till EEA i mars 2022, har Naturvårdsverket kompletterat de nationellt skyddade områdena med fler instrument för skydd som tidigare inte har ingått i rapporteringen till EEA. Rapporteringen till EEA blir med detta mer jämförbar med den statistik som redovisas nationellt i Sverige. De nya instrumenten är:

- Nationalstadsparken
- Naturvårdsavtal som tecknas av Skogsstyrelsen, länsstyrelserna och Naturvårdsverket. I naturvårdsavtalen ingår till exempel Sveaskogs ekoparker och de så kallade vitryggsavtalen. Det är de ytor inom naturvårdsavtalen som är avsatta som skyddade ytor (No) eller områden där det bedrivs naturvårdsskötsel (Ns), som rapporteras som skyddade områden.
- Samtliga Natura 2000-områden redovisas som nationella skyddsformer. Områden som överlappar naturreservat eller nationalpark får samma IUCN-kod som överlappande område.⁴

Det gjordes även en första redovisning av OECM, genom att inkludera de områden som ingår i överenskommelsen mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket, samt cirka 3 700 hektar frivilliga avsättningar med naturvårdsmål som ingår i SCA:s mångfaldsparker.

Förändringarna innebär att Sverige redovisar mer än 200 000 hektar ytterligare i 2022 års rapporteringen, varav 171 000 hektar som CDDA och 36 000 hektar som OECM. De tillkommande områdena kommer att synas i EEA:s databas, i WDPA och i WD-OECM senare under 2022.

⁴ Natura fanns även tidigare med i EEA:s redovisningar, men i en separat kategori. Om ett N2000 överlappar flera områden, tilldelas den IUCN-kod som har störst areal.

Tabell 2. Tillkommande rapportering av nationella skyddsformer, CDDA
Enligt Naturvårdsverkets rapportering till EEA i mars 2022

Tillkommande inom CDDA	Hektar
Naturvårdsavtal länsstyrelser och Naturvårdsverket	4 700
Naturvårdsavtal, Skogsstyrelsen	53 800
Ekoparker och vitryggsavtal	110 000
Nationalstadsparken	2 600
Summa	171 100

Källa: Naturvårdsverket. Arealer är avrundade till jämna 100-tal.

Tabell 3. Tillkommande rapportering av OECM
Enligt Naturvårdsverkets rapportering till EEA i mars 2022

Tillkommande inom OECM	Hektar
Överenskommelse med Fortifikationsverket	32 300
Frivilliga avsättningar inom SCA:s mångfaldsparker	3 700
Summa	36 000

Källa: Naturvårdsverket. Arealer är avrundade till jämna 100-tal.

Lästips

- Naturvårdsverkets redovisning av regeringsuppdraget: Uppdrag att jämföra, redovisa och föreslå förändringar i den internationella rapporteringen av skyddad natur (2021)⁵
- Utvecklad vägledning från IUCN (2019)⁶
- Pressmeddelande: Naturvårdsverket föreslår att fler skyddsformer rapporteras till EEA (2021)⁷

⁵ <https://www.naturvardsverket.se/contentassets/979fe49891934a1eb3eccb9dd16f2fda/uppdrag-jamfora-internationella-rapporteringen-skyddad-natur.pdf>

⁶ <https://www.iucn.org/news/protected-areas/201911/iucn-publishes-new-guidance-recognising-reporting-and-supporting-other-effective-area-based-conservation-measures>

⁷ <https://www.naturvardsverket.se/om-oss/aktuellt/nyheter-och-pessmeddelanden/naturvardsverket-foreslar-att-fler-skyddsformer-rapporteras-till-eea/>

Historik – 112 år av skyddad natur i Sverige

Viktiga årtal i utvecklingen av skyddad natur

1909

De första nationalparkerna bildas

1912

De första naturreservaten bildas

1964

Naturvårdslagen gör det enklare att bilda naturreservat

1978

Urskogsinventeringen inleds

1988

Stora fjällurskogar blir naturreservat

1992

Sverige skriver under konventionen om biologisk mångfald, vilken blir vägledande för skydd av natur.

1995

Sverige blir en del av EU:s nätverk för skyddad natur: Natura 2000

1999

Riksdagen antar 15 miljö kvalitetsmål och Miljöbalken träder i kraft

Sverige har skyddat natur i mer än 100 år. 1909 antog riksdagen en lag om nationalparker och bildade de nio första nationalparkerna. Flera av dem omfattade stora arealer i de fjällnära delarna av landet. Sveriges skyddade natur dominerades därefter länge av naturtyper som återfinns i fjällen.⁸

De första naturreservaten bildades 1912. Då bestod skyddstypen endast av mindre arealer. Det var först på 1960-talet som arealerna ökade, i och med att ny lagstiftning möjliggjorde bildande av fler och större naturreservat. Det innebar ett ökat skydd av andra naturtyper än de fjällnära. I statistiken ser vi att arealer av skogsmark, våtmarker, inlandsvatten och hav började öka under den andra halvan av 1900-talet.

I slutet av 1900-talet genomfördes flera insatser med stor betydelse för den skyddade naturens utveckling i Sverige. Det första var den landsomfattande urskogsinventeringen som utfördes i Naturvårdsverkets och Skogsstyrelsens regi från 1978 och några år framåt. Inventeringen utgjorde underlag för ett utökat skydd av skogsmark och förde med sig kraftigt ökade arealer inom skyddstypen naturreservat. Bland annat länsstyrelserna i Västerbotten och Norrbotten beslutade att skydda flera mycket stora fjällurskogar. Urskogsinventeringen var det första egentliga planeringsunderlaget för skydd av värdefulla skogar.

1995 blev Sverige en del av Natura 2000-nätverket och fick med det ett nytt instrument för skydd av natur. Natura 2000 är ett nätverk av skyddade områden i hela EU och används som ett verktyg för att nå målet i EU:s art- och habitatdirektiv med syftet att bibehålla biologisk mångfald. För att nå målet ska EU-länder utse särskilt skyddsvärda områden. Områden kan även pekas ut enligt EU:s fågeldirektiv.

1999 fattade Sveriges riksdag beslut om de nationella miljömål som sedan dess har varit vägledande för den svenska miljöpolitiken och arbete med miljöfrågor i det svenska samhället. Flera av målen har koppling till skydd av områden, bland annat Myllrande våtmarker, Storslagen fjällmiljö och Levande skogar. Samma år trädde den svenska

⁸ Naturvårdsverket beskriver historiken närmare i publikationen Svenskt Naturskydd 100 år, <https://naturvardsverket.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A1610122&dswid=7461>

miljöbalken i kraft, med tydliga riktlinjer för skydd av natur. Bland annat fick enskilda kommuner möjlighet att bilda skyddade områden.

1999 och 2000 ökade de skyddade arealerna med nästan 600 000 hektar, genom kompletteringar av Natura 2000-områden samt ombildning av stora domänreservat i Norrbottens län till naturreservat. 2016 skyddades mer än 1 miljon hektar hav. Det var framför allt nya och utökade Natura 2000-områden utanför Skånes, Kalmar och Gotlands kust, till stora delar belägna i Sveriges ekonomiska zon.

Diagram 3. Skyddad natur per instrument, 1909 till 2021

Ackumulerad totalareal för nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden (habitatdirektivet SCI)

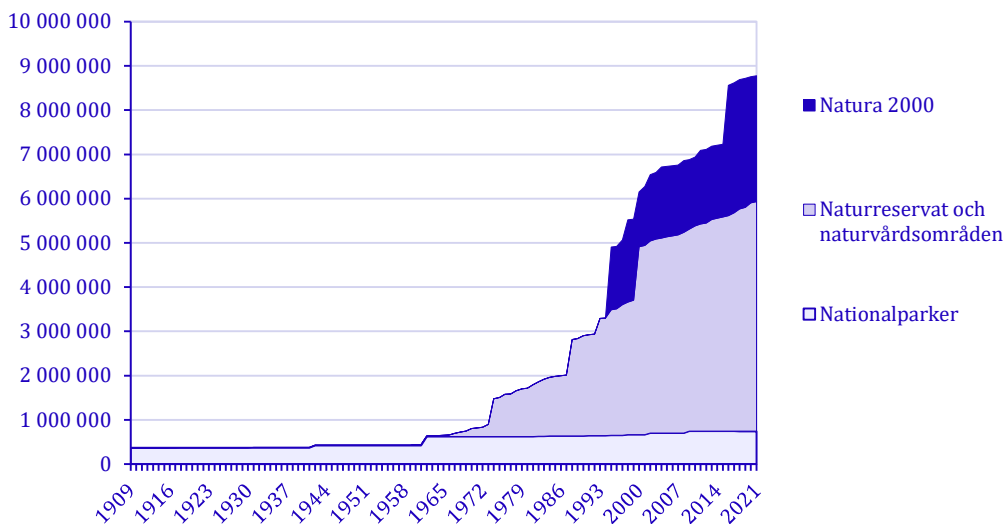
Diagram 3 och 4 visar arealer utan överlapp utifrån gällandedatum (laga kraft). Vid överlapp mellan skyddade områden redovisas ytan i ordningen:

- 1 nationalpark
- 2 naturreservat/
naturvårdsområde
- 3 Natura 2000-område.

Flera Natura 2000-områden överlappar nationalpark och naturreservat.

Utökningar av redan gällande områden redovisas på ursprungligt gällandedatum.

Totalareal i hektar

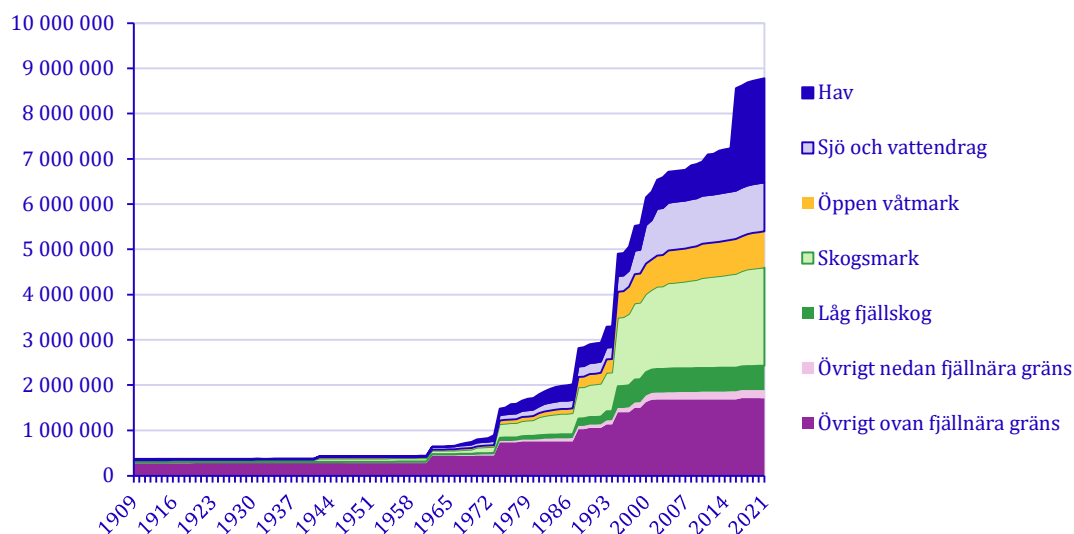

Källa: Naturvårdsregistret.

Diagram 4. Skyddad natur per naturtyp 1909 till 2021

Ackumulerad areal för nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden (habitatdirektivet, SCI)

Hektar

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1

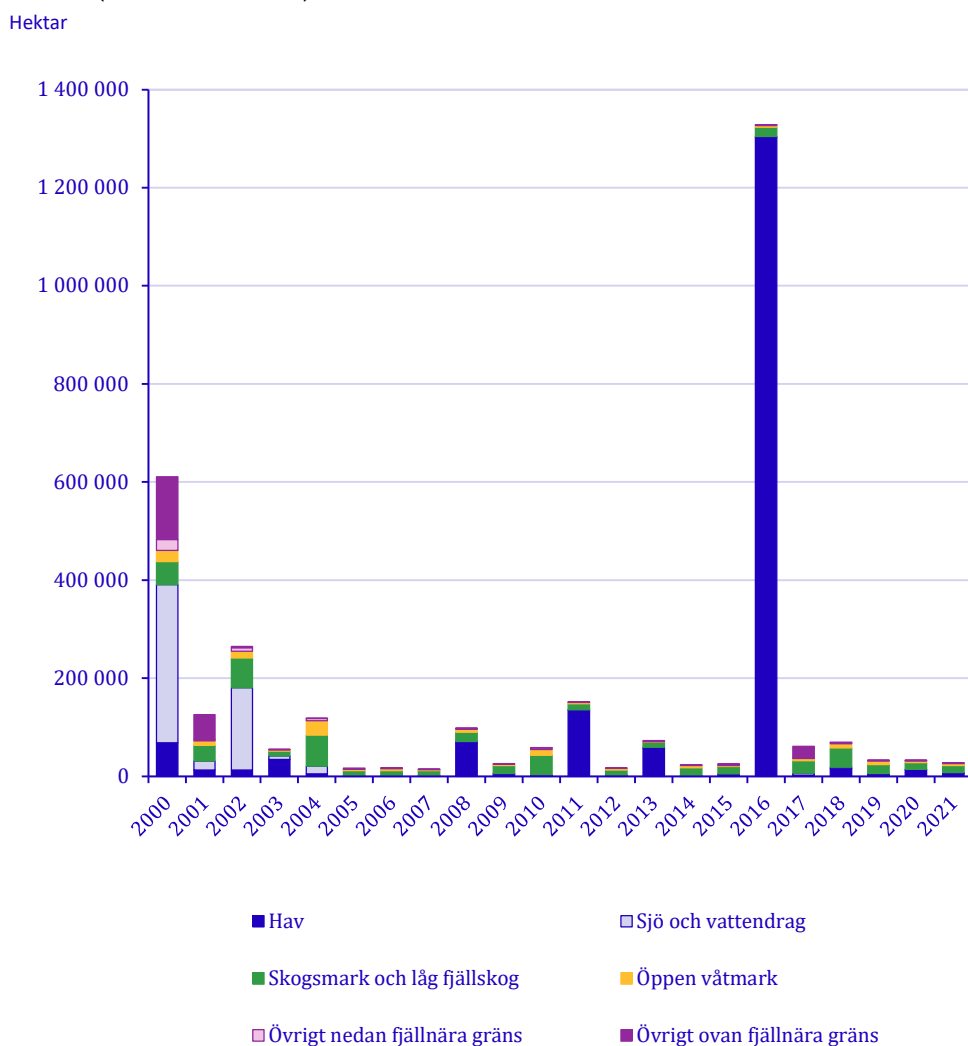
Idag består den skyddade naturen av stora arealer skogsmark. Tillsammans med naturtypen låg fjällskog utgör skogsmarken 31 procent av den skyddade arealen inom nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden. Skyddade havsarealer står för 26 procent och övrig mark ovan den fjällnära gränsen utgör nästan 20 procent av den skyddade naturen.

Mer än hälften av det skydd som har bildats sedan år 2000 utgörs av havsvatten. Det beror framför allt på de stora arealer hav som skyddades 2016. Naturtyper på land utgör nästan 30 procent av det skydd som har bildats under de senaste 20 åren. På land är skogsmark vanligast, med 16 procent av den totala areal skyddade natur som har bildats sedan 2000. Sjöar och vattendrag står för 17 procent av de nya arealerna skydd.

Statistiken visar utökning av redan gällande områden på det år som avser när området bildades. Det innebär att utökningar av äldre områden inte ingår i de diagram som endast visar nytillkomna arealer. Till exempel har 2020 års utökning av naturreservatet Svenska Högarna redovisats på 1976, som är reservatets ursprungliga gällande datum. Den utökningen syns därmed inte i Diagram 5.

Diagram 5. Nytillkommen skyddad areal per naturtyp, per år 2000 till 2021

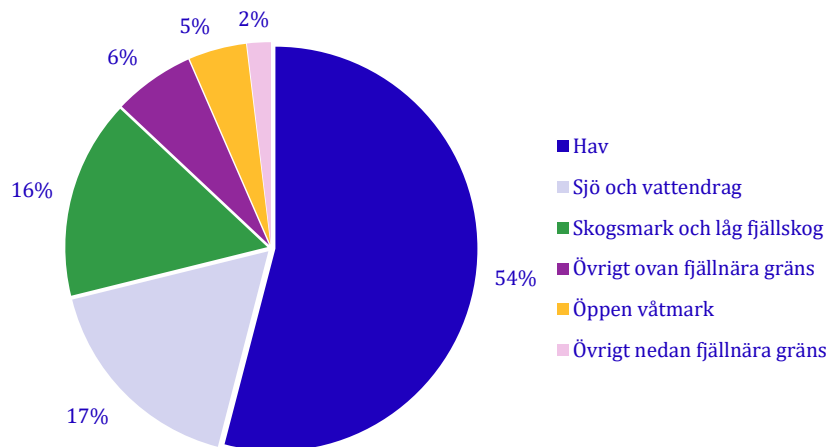
Areal för nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden (habitatdirektivet, SCI)

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Diagrammet visar skyddad natur utifrån gällandedatum (laga kraft). Utökningar av redan gällande områden redovisas på ursprungligt gällandedatum.

Diagram 6. Nytillkommen skyddad natur per naturtyp, summa 2000 till 2021

Areal för nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden (habitatdirektivet, SCI)

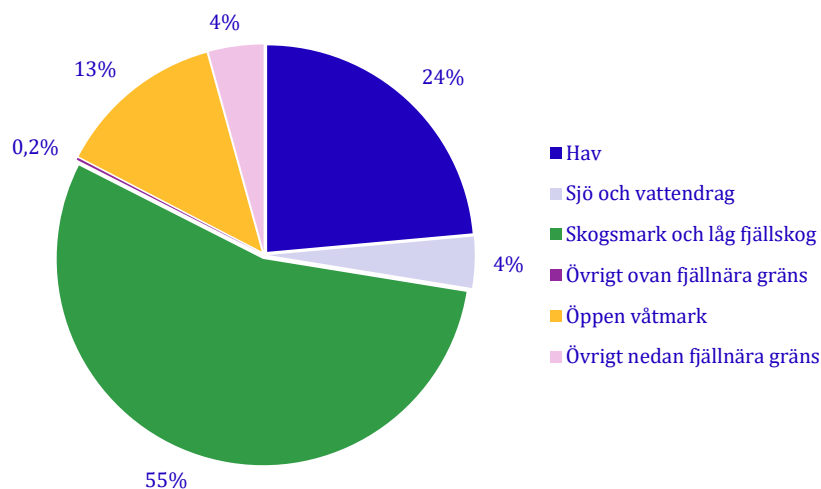
Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Diagrammet visar skyddad natur utifrån gällandedatum (laga kraft). Utökningar av redan gällande områden redovisas på ursprungligt gällandedatum.

2021 års ökning av formellt skyddad natur utgjordes framför allt av naturreservat. Det beslutades även om 26 nya Natura 2000-områden. De nya arealerna naturreservat och Natura 2000-områden överlappar delvis varandra. Det registrerades inga öökningar inom nationalparker och naturvårdsområden.

Mer än hälften av de nya arealerna inom naturreservat och Natura 2000-områden var skogsmark. En fjärdedel omfattade havsarealer. 13 procent av det nya skyddet omfattade våtmarker.

Diagram 7. Nytillkommen skyddad natur per naturtyp 2021

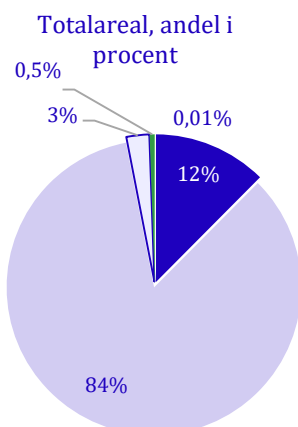
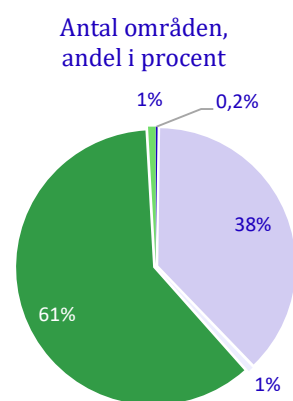
Areal för nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och Natura 2000-områden (habitatdirektivet, SCI)

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Diagrammet visar skyddad natur utifrån gällandedatum (laga kraft). Utökningar av redan gällande områden redovisas på ursprungligt gällandedatum.

Antal och areal per instrument för skydd

Diagram 8 och 9. Antal områden och totalareal per instrument, 2021-12-31

- Nationalparker
- Naturreservat
- Naturvårdsområden
- Skogliga biotopskyddsområden
- Övriga biotopskyddsområden

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Storleksfördelning

Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden är nationella och permanenta skyddstyper, eftersom deras skydd regleras i svensk lagstiftning och saknar begränsningar i tid. Dessa typer av skydd omfattar fler än 14 000 olika objekt, fördelade på nästan 6 miljoner hektar.

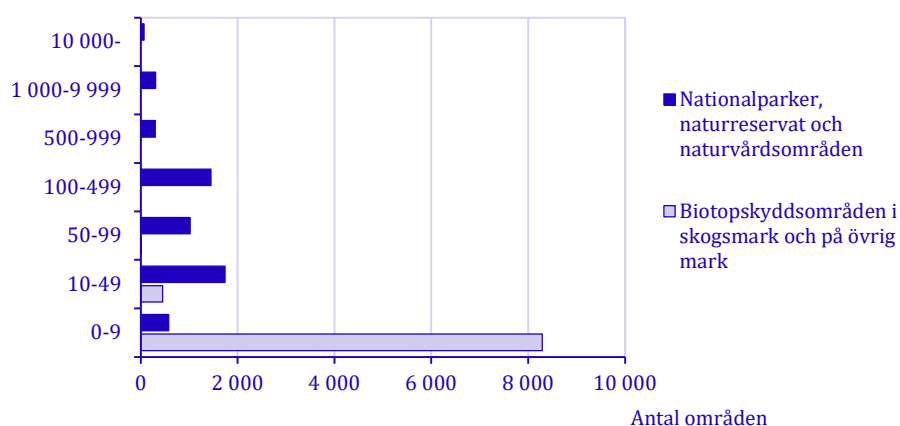
Sveriges nationalparker omfattar flera stora ytor. Trots att de endast är 30 till antalet, står de för 12 procent av den permanent och nationellt skyddade arealen.

Naturreservaten består av fler än 5 300 olika områden, vilket motsvarar 38 procent av det sammanlagda antalet skyddade områden. Under 2020 blev ytterligare 101 områden gällande. Det finns flera mycket stora naturreservat, vilket leder till att skyddets sammanlagda areal utgör 84 procent av allt permanent och nationellt områdesskydd.

Biotopskyddsområden omfattar nästan 9 000 objekt, eller 62 procent av det totala antalet skyddade områden inom de här skyddstyperna. Den vanligaste typen av biotopskyddsområden är de som är belägna i skogsmark. Biotopskydden är alltid små till ytan. Deras sammanlagda areal utgör därför mindre än 1 procent av den sammanlagda arealen för alla instrument. Biotopskyddsområden ska enligt gällande riktlinjer inte ha för stor yta. Därför är 95 procent av dem mindre än 10 hektar. För områden på 20 hektar och större är naturreservat vanligtvis en lämpligare skyddstyp.

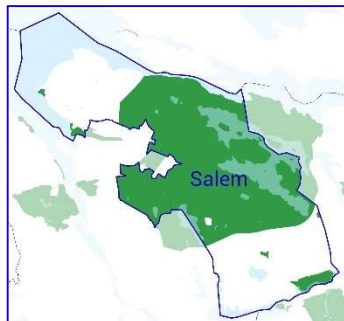
Diagram 10. Antal skyddade områden per storleksklass, 2021-12-31

Totalareal i hektar

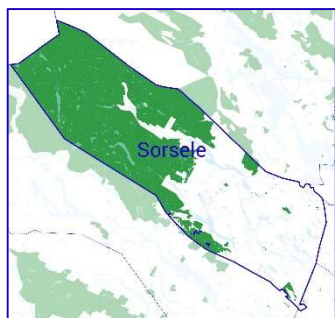
Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Skyddad natur i Salems kommun

Källa: Naturvårdsregistret och SCB.
Bakgrundskarta med vatten och
kommungräns: ©Lantmäteriet

Skyddad natur i Sorsele kommun

Källa: Naturvårdsregistret och SCB.
Bakgrundskarta med vatten och
kommungräns: ©Lantmäteriet

Skyddad natur i kommuner

I alla landets kommuner finns någon typ av skyddad natur, i form av nationalpark, naturreservat, naturvårdsområde eller biotopskydd. I kommunerna Salem och Vaxholm i Stockholms län, samt Sorsele i Västerbottens län, är mer än hälften av kommunens hela landareal skyddad.

Tabell 4. Tio-i-topp, andel skyddad landareal per kommun 2021-12-31

Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden

Län	Kommun	Skyddad landareal i hektar	Andel av kommunens hela landareal
Stockholms län	Salem	3 181	59%
Västerbottens län	Sorsele	415 226	56%
Stockholms län	Vaxholm	2 927	51%
Norrbottens län	Jokkmokk	856 070	49%
Stockholms län	Tyresö	3 038	44%
Norrbottens län	Gällivare	631 343	40%
Stockholms län	Huddinge	4 937	38%
Stockholms län	Sollentuna	1 709	33%
Stockholms län	Järfälla	1 583	29%
Dalarnas län	Älvdalen	202 025	29%

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. För statistik över alla kommuner, se Tabell 47, samt Excelfil på SCB:s webbplats www.scb.se/MI0603. Inga arealer vatten ingår i statistiken.

På tio-i-topp-listan över andel skyddad landareal per kommun är sex kommuner belägna i Stockholms län. Övriga kommuner på topplistan finns i Västerbottens, Norrbottens och Dalarnas län. Det är viktigt att notera skillnaden i storlek mellan kommunerna i Stockholm jämfört med de norrländska kommunerna, eftersom de nordliga kommunernas större storlek innebär att betydligt större arealer måste skyddas för att de ska få höga andelar i statistiken.

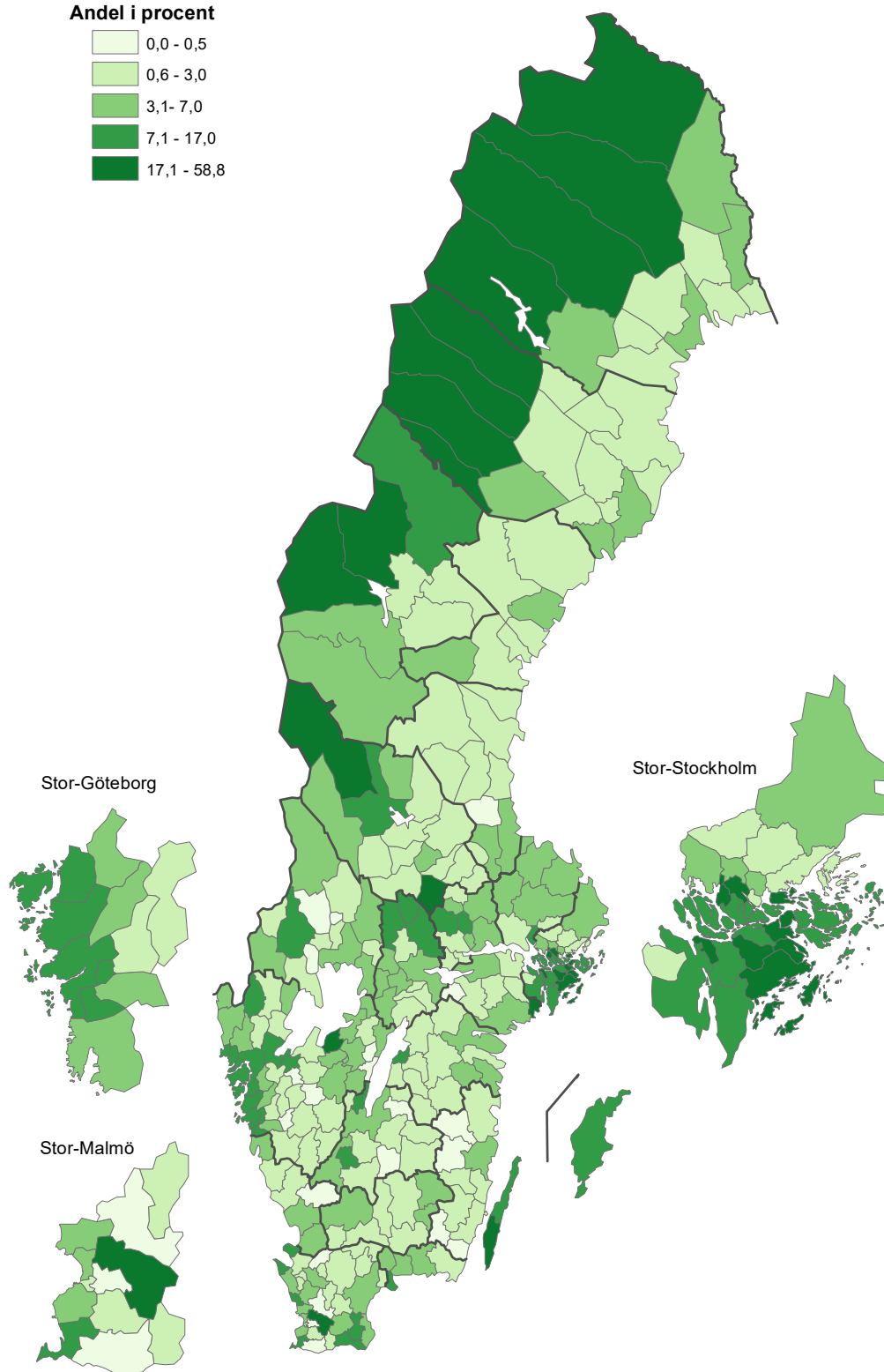
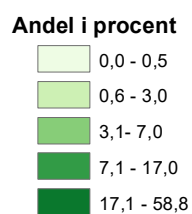
Kartan på nästa sida visar hur den skyddade naturen fördelar sig mellan alla landets kommuner och ger samtidigt en bild av varje kommuns hela storlek. De mörkare färgerna visar en högre andel skyddad natur och de ljusare färgerna en lägre andel. De högre andelarna ser vi i flera av de fjällnära kommunerna, samt i flera kommuner belägna i Stockholms län. I övriga landet ser vi höga andelar skyddad landareal i bland annat Trosa, Mörbylånga, Götene och Lund. I 16 av landets 290 kommuner är mindre än 0,5 procent av landarealen skyddad.

Karta 1. Andel skyddad landareal per kommun, 2021-12-31

Kartan visar skyddad landareal i nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), som andel av kommunens hela landareal.

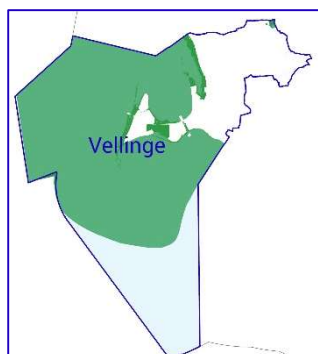
Inga arealer vatten ingår i statistiken.

För statistik över alla kommuner, se Tabell 47, samt Excelfil på SCB:s webbplats www.scb.se/MI0603.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

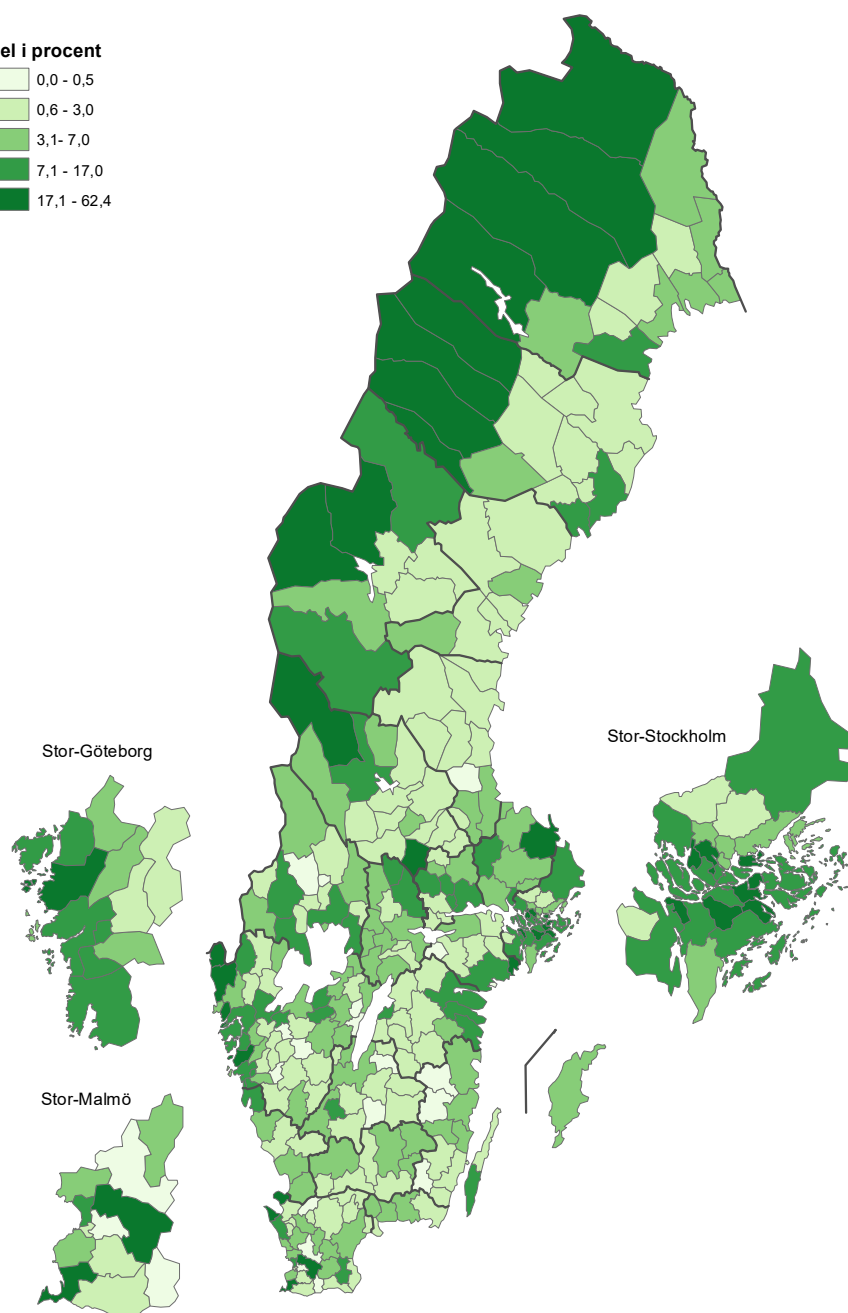
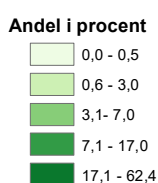
Skyddad natur i Vellinge kommun

Källa: Naturvårdsregistret och SCB.
Bakgrundskarta med vatten och kommungräns: ©Lantmäteriet

I Sverige består de skyddade arealerna ibland av mycket havsarealer. Statistiken över skyddad **totalareal** per kommun inkluderar inlandsvatten och hav. Det ger en annan bild av hur naturskyddet fördelas mellan Sveriges kommuner. I statistiken över totalarealer får Vellinge kommun i Skåne län den högsta andelen skydd, eftersom 62 procent av kommunens totala yta är skyddad. Av Vellinges skyddade areal är 96 procent havsvatten. De fjällnära kommunerna och flera storstadsnära kommuner har fortfarande höga andelar skydd, även när vattenarealer inkluderas.

Karta 2. Andel skyddad totalareal per kommun, 2021-12-31

Kartan visar skyddad totalareal i nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), som andel av kommunens hela totalareal.

För statistik över alla kommuner, se Tabell 45, samt Excelfil på SCB:s webbplats www.scb.se/MI0603.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Nationalparker 2021-12-31

Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Nationalparker

Ett större sammanhängande område av viss landskapstyp kan med stöd av 7 kap. 2 § miljöbalken inrättas som nationalpark. Området bör befinna sig i "naturligt tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick". En förutsättning är att staten äger marken. Beslut om att inrätta nationalpark fattas av riksdag och regering. Naturvårdsverket ansvarar för beslutsunderlag och planering av nationalparkerna, bland annat genom Nationalparksplan för Sverige.

Hamra nationalpark, naturskog

Källa: Naturvårdsverket. Fotograf: Tore Hagman/IBL

Den totala ytan för Sveriges nationalparker uppgår till drygt 743 500 hektar och fördelas på områden belägna över hela landet. De största arealerna finns i landets fjällnära delar. Fjällområdet i Norrbottens län står för 81 procent av den totala nationalparksarealen. Där ingår områdena Abisko, Pieljekaise, Sarek, Stora Sjöfallet, Vadvetjåkka och Padjelanta, tillsammans med fjällnära Muddus.

De första nio nationalparkerna inrättades 1909. Den senast inrättade nationalparken är Åsnen, som tillkom 2018. Den är belägen i kommunerna Tingsryd och Alvesta, i Kronobergs län. Dess yta på nästan 1 900 hektar utgörs av insjöskärgård, som till 74 procent består av inlandsvatten.

Nationalparkerna består mest av landytor. Landarealen står för 85 procent av parkernas totala areal. Inlandsvattnet utgör 9 procent och havsarealen 6 procent av den totala ytan. Den största havsarealen finns i Kosterhavets nationalpark, som inrättades 2009 och som är Sveriges enda marina nationalpark. Den utgörs av nästan 39 000 hektar, varav 98 procent är havsvatten.

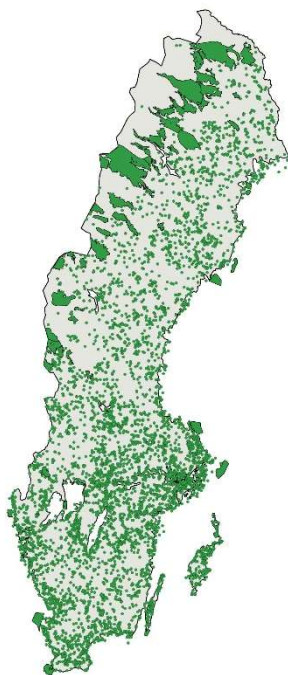
Tabell 5. Nationalparker 2021-12-31

Namn	Län	Inrättad, år	Arealer i hektar			
			Totalt	Land	Inlandsvatten	Hav
Abisko	Norrbottnens län	1909	7 722	6 797	926	0
Björnlandet	Västerbottnens län	1991	2 372	2 335	36	0
Blå Jungfrun	Kalmar län	1926	190	65	0,02	125
Dalby Söderskog	Skåne län	1918	37	37	0	0
Djurö	Västra Götalands län	1991	2 325	322	2 003	0
Fulufjället	Dalarnas län	2002	38 457	37 593	864	0
Färnebofjärden	Uppsala län Västmanlands län Dalarnas län Gävleborgs län	1998	10 470	6 299	4 170	0
Garphyttan	Örebro län	1909	111	111	0	0
Gotska Sandön	Gotlands län	1909	4 461	3 671	0	790
Hamra	Gävleborgs län	1909	1 382	1 322	60	0
Haparanda Skärgård	Norrbottnens län	1995	7 407	814	2	6 591
Kosterhavets nationalpark	Västra Götalands län	2009	38 805	860	1	37 944
Muddus	Norrbottnens län	1942	51 113	49 239	1 875	0
Norra Kivill	Kalmar län	1927	110	107	2	0
Padjelanta	Norrbottnens län	1962	200 031	167 268	32 762	0
Pieljekaise	Norrbottnens län	1909	15 494	14 099	1 395	0
Sarek	Norrbottnens län	1909	198 559	193 214	5 346	0
Skuleskogen	Västernorrlands län	1984	3 057	2 741	35	281
Stenshuvud	Skåne län	1986	400	302	0,15	97
Stora Sjöfallet	Norrbottnens län	1909	128 045	116 014	12 031	0
Store Mosse	Jönköpings län	1982	7 679	7 414	265	0
Sänfjället	Jämtlands län	1909	10 385	10 364	21	0
Söderåsen	Skåne län	2001	1 620	1 615	5	0
Tiveden	Västra Götalands län Örebro län	1983	2 042	1 824	218	0
Tresticklan	Västra Götalands län	1996	2 906	2 712	193	0
Tyresta	Stockholms län	1993	1 962	1 874	88	0
Töfsingdalen	Dalarnas län	1930	1 591	1 579	11	0
Vadvetjåkka	Norrbottnens län	1920	2 705	2 641	63	0
Åsnens nationalpark	Kronobergs län	2018	1 871	492	1 379	0
Ängsö	Stockholms län	1909	195	81	0	114
Summa			743 502	633 808	63 753	45 941

Källa: Naturvårdsregistret och SCB.

Naturreservat 2021-12-31

Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Naturreservat

Naturreservat bildas av länsstyrelser eller kommuner med stöd av 7 kap. 4-6 § miljöbalken. I Sverige och i många andra länder är bildande av naturreservat ett av de vanligaste sätten att skydda värdefull natur på ett permanent sätt.

I slutet av 2021 hade Sverige 5 342 gällande naturreservat. Det är 101 fler områden än i 2020 års statistik. Naturreservaten omfattar mer än 5 miljoner hektar totalt. Av dessa är mer än 4 miljoner hektar landareal. Det motsvarar 10 procent av Sveriges hela landareal. Norrbottens län har den största arealen naturreservat, med nästan 2 miljoner hektar totalt. Norrbotten hade även den största ökningen under 2021, i och med flera nya reservat omfattande nästan 10 000 hektar sammanlagt.

Tabell 6. Naturreservat, antal och arealer per län 2021-12-31

Län	Antal	Arealer i hektar		Andel landareal	Andel naturreservat av hela länets landareal
		Totalt	Land		
Stockholms län	353	193 932	56 792	29%	9%
Uppsala län	186	102 423	32 659	32%	4%
Södermanlands län	172	49 511	17 077	34%	3%
Östergötlands län	295	63 946	24 557	38%	2%
Jönköpings län	160	19 998	17 777	89%	2%
Kronobergs län	141	27 236	19 414	71%	2%
Kalmar län	199	64 543	26 763	41%	2%
Gotlands län	153	81 860	15 977	20%	5%
Blekinge län	116	23 858	10 001	42%	3%
Skåne län	344	152 223	32 541	21%	3%
Hallands län	195	26 498	16 470	62%	3%
Västra Götalands län	512	148 105	78 812	53%	3%
Värmlands län	217	111 867	58 916	53%	3%
Örebro län	291	35 665	30 659	86%	4%
Västmanlands län	123	32 523	21 705	67%	4%
Dalarnas län	375	245 807	238 071	97%	8%
Gävleborgs län	231	47 495	32 811	69%	2%
Västernorrlands län	221	40 803	31 908	78%	1%
Jämtlands län	229	584 191	550 271	94%	11%
Västerbottens län	388	989 055	872 192	88%	16%
Norrbottens län	441	1 999 241	1 839 039	92%	19%
Riket	5 342	5 040 985	4 024 449	80%	10%

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Norrbottens län har även den största andelen naturreservat i förhållande till hela länets landareal. 19 procent av länets landareal utgörs av naturreservat. Det följs av Västerbottens län, där andelen är 16 procent. Lägst andel har Västernorrlands län, med 1 procent. Andelen naturreservat av hela länets yta är oförändrad för samtliga län, trots flera nya områden under 2021.

De svenska naturreservaten utgörs till 80 procent av landområden. Störst andel landareal finns i de till ytan stora länen, i den nordliga delen av landet. Minst andel landareal har Gotlands och Skåne län, där 80 procent av reservatens ytor utgörs av vatten, framför allt av hav.

Sveriges allra största naturreservat är beläget i fjällvärlden. Det är Vindelfjällen i Västerbottens län, som upptar en yta på 565 000 hektar. Vindelfjällens naturreservat bildades 1974 och har sedan dess utökats i omgångar.

Tabell 7. De 10 största naturreservaten, 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Totalareal i hektar
Vindelfjällen	Västerbottens län	565 300
Torneträsk-Soppero fjällurskog	Norrbottens län	336 600
Sjaunja	Norrbottens län	285 000
Udtja	Norrbottens län	146 500
Vålådalen	Jämtlands län	121 100
Ultevis fjällurskog	Norrbottens län	117 200
Hotagen	Jämtlands län	116 000
Pärlälvens fjällurskog	Norrbottens län	115 800
Marsfjället	Västerbottens län	102 200
Lina fjällurskog	Norrbottens län	97 900

Källa: Naturvårdsregistret

De två största ökningarna av naturreservatens areal 2021

Slite skärgård på Gotland och Särkitievat i Norrbottens län.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Det största nya naturreservatet 2021 var Slite skärgård, beläget på den östra sidan av Gotland. Det beslutades 2016, men blev gällande först under 2021. Området omfattar mer än 6 300 hektar totalt, varav nästan 6 000 hektar hav. Det har skärgårdskaraktär och höga naturvärden både i vattnet och på land. Under vattenytan finns en stor variationsrikedom med ålgräsängar, blåstångsbälten och musselbankar. Området innehåller också flera flacka strandängar, där fåglar häckar under vår och försommar.

Det största nya naturreservatet avseende landareal är Särkitievat i den norra delen av Pajala kommun. Det består av 3 300 hektar totalt, varav 3200 hektar landyta. Området består av ett par flackare berg, samt ett ås- och hedlandskap. Det finns även dödissjöar utan in- och utlopp i området.

Naturvårdsområden 2021-12-31

Områden som är mindre än 5 000 hektar visas som punkter.

Naturvårdsområden

Naturvårdsområde som skyddsform infördes i naturvårdslagen 1974, men upphörde i och med införandet av miljöbalken 1999. Områdena förekommer främst i marina miljöer och skogsområden avsedda för friluftsliv. Enligt lagstiftningen får föreskrifterna inte vara så ingripande att pågående markanvändning avsevärt försvåras inom området. Det skiljer skyddstypen från andra instrument inom det formella skyddet och det finns därför skäl att särskilja naturvårdsområdena i statistikredovisningen, bland annat vid redovisning av skyddad skogsmark. Både areal och antal naturvårdsområden minskar gradvis, till följd av att områdena successivt ombildas till naturreservat.

År 2021 fanns det 89 naturvårdsområden i Sverige, med en totalyta på nästan 150 000 hektar. Nästan 75 procent av ytan består av landområden. Skyddstypen saknas helt i den fjällnära regionen.

Biotopskyddsområden i skogsmark och övrig mark

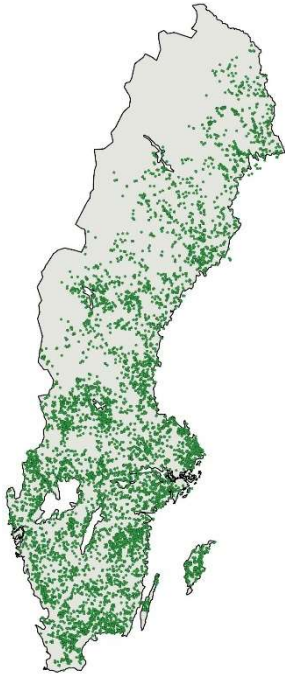
Med stöd av 7 kap. 11 § miljöbalken kan speciella eller värdefulla biotoper skyddas. Det är mindre mark- eller vattenområden som utgör livsmiljö för hotade djur- eller växtarter eller som av annan orsak är särskilt skyddsvärda. Inom områdena får inte verksamhet som kan skada naturmiljön bedrivas. Ofta används skyddsformen för att bevara nyckelbiotoper. Biotopskyddsområden i skogsmark beslutas av Skogsstyrelsen eller kommuner, i enlighet med 6 § i förordningen (1998:1252) om områdesskydd. Biotopskyddsområden på övrig mark är oftast belägna på jordbruksmark. De hanteras av länsstyrelserna och kommunerna, enligt miljöbalken 5 § och 7 §.

Vid utgången av 2021 fanns det fler än 8 600 gällande biotopskyddsområden i skogsmark, med en sammanlagd areal på nästan 33 000 hektar. Skogliga biotopskyddsområden förekommer i hela landet där det finns skogsmark. Den största sammanlagda arealen finns i Dalarnas län, där 3 600 hektar av skogsmarken är skyddat som biotopskydd.

Vid slutet av 2021 fanns det 129 övriga biotopskyddsområden, med en sammanlagd areal på nästan 500 hektar, varav 300 hektar landyta. Under 2021 ökade skyddsformen med 6 objekt omfattande 128 hektar. Flest objekt och största sammanlagda areal har Västra Götalands län. Skyddsformen saknas helt i flera län.

Skogliga
biotopskyddsområden 2021-
12-31

Områdena visas som punkter

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Övriga biotopskyddsområden
2021-12-31

Områdena visas som punkter

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Tabell 8. Biotopskyddsområden, antal och arealer per län 2021-12-31

Län	Biotopskyddsområden i skogsmark			Övriga biotopskyddsområden		
	Antal	Arealer i hektar		Antal	Arealer i hektar	
		Totalt	Land		Totalt	Land
Stockholms län	331	1 426	1 423	9	61	50
Uppsala län	291	1 054	1 054	0	0	0
Södermanlands län	300	1 008	1 000	2	9	9
Östergötlands län	451	1 476	1 473	16	35	23
Jönköpings län	232	674	672	3	12	12
Kronobergs län	343	1 108	1 104	4	11	10
Kalmar län	372	1 246	1 243	0	0	0
Gotlands län	292	1 252	1 251	0	0	0
Blekinge län	210	659	656	17	77	52
Skåne län	539	1 132	1 130	9	20	20
Hallands län	218	837	835	1	2	2
Västra Götalands län	717	2 191	2 187	61	239	124
Värmlands län	853	2 721	2 713	2	2	2
Örebro län	343	1 005	1 004	1	0	0
Västmanlands län	188	553	552	1	1	1
Dalarnas län	677	3 578	3 569	2	4	4
Gävleborgs län	420	1 724	1 722	1	3	3
Västernorrlands län	299	1 230	1 228	0	0	0
Jämtlands län	419	2 194	2 190	0	0	0
Västerbottens län	547	2 551	2 546	0	0	0
Norrbottens län	575	3 094	3 089	0	0	0
Riket	8 617	32 713	32 643	129	475	312

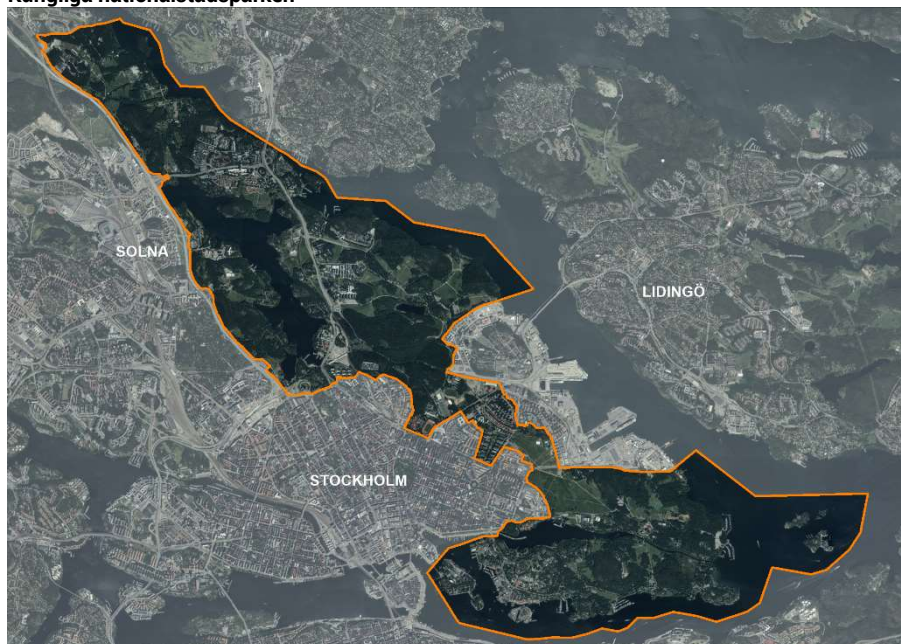
Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Arealerna inkluderar improduktiv skogsmark.

Nationalstadsparken

Begreppet nationalstadspark regleras i 4 kap 7 § miljöbalken. Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar uppföras och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. Det kan vara möjligt att uppföra ett begränsat antal nya byggnader inom befintliga bostadsområden och områden med byggnader för högre utbildning, vetenskaplig forskning, museiverksamhet, idrott och rekreation. Det är också möjligt att bygga om och anpassa byggnader efter sådana verksamheters behov. Åtgärderna ska dock utföras så att karaktären av byggnader i park bevaras.

Den 1 januari 1995 inrättades den första och hittills enda nationalstadsparken, kallad Kungliga nationalstadsparken. Den omfattar området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården, bestående av drygt 2 600 hektar i kommunerna Stockholm, Solna och Lidingö. Den största delen av parken finns inom Stockholms stad. I Nacka och Danderyd finns endast en halv hektar vardera av parkens areal. Drygt 50 hektar av Nationalstadsparken i Solna kommun är även skyddad som naturreservat.

Kungliga nationalstadsparken

Källa: Avgränsning © Länsstyrelsen, övrig geodata © Lantmäteriet

Befolkningen inom parken har ökat under de senaste åren. Den 31 december 2021 var fler än 24 000 personer folkbokförda på en adress inom parkens område. Det är en ökning med knappt 1 400 personer sedan 2015. Uppgifter om antal invånare i parkens närområde kan användas som ett mått på potentiellt besöksstrycket för parken. 2021 var nästan 100 000 personer folkbokförda inom 500 meter från parken och fler än 200 000 var folkbokförda inom 1 kilometer från parken.

Tabell 9. Kungliga nationalstadsparken, areal i hektar 2021-12-31

Kommun	Totalt	Land	Inlandsvatten	Hav
Stockholm	1 740	1 237	14	490
Solna	725	557	1	166
Lidingö	148	11	0	137
Nacka	1	0	0	1
Danderyd	1	0	0	1
Summa	2 614	1 806	15	794

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och SCB

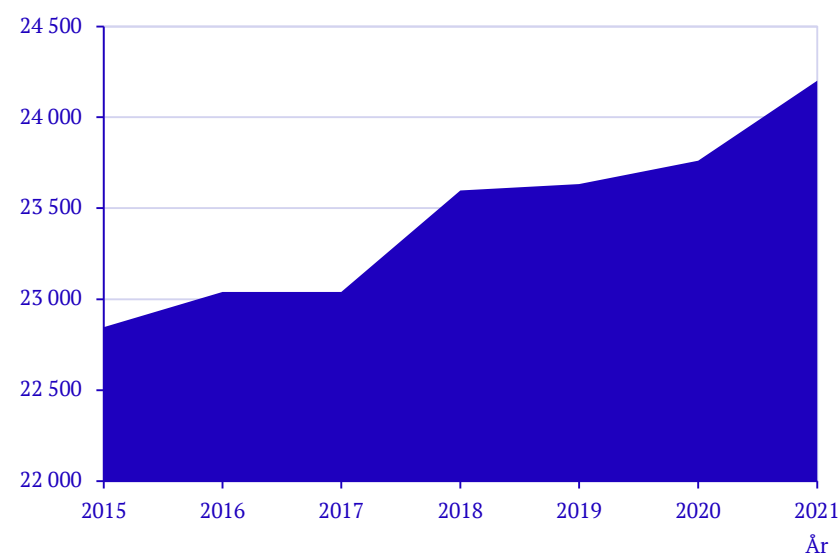
Tabell 10. Befolkning i och omkring Kungliga nationalstadsparken, 2021-12-31

Kommun	Inom parken	Inom 500 meter från parken	Inom 1 km från parken
Stockholm	15 920	71 738	141 975
Solna	8 277	9 978	24 678
Lidingö	5	112	9 291
Nacka	0	7 736	13 964
Danderyd	0	3 969	9 661
Sollentuna	0	2 210	3 700
Summa	24 202	95 743	203 269

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och SCB

Diagram 11. Befolkning inom Kungliga nationalstadsparken, 2015 till 2021

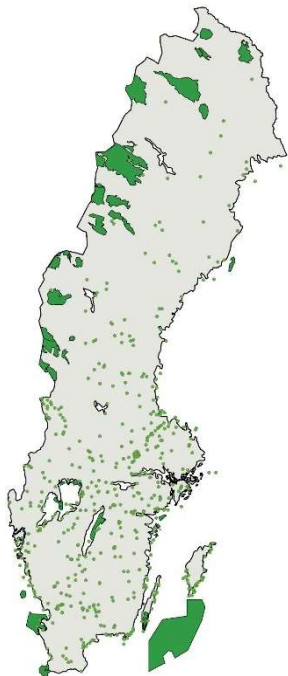
Antal folkbokförda

Källa: Länsstyrelsen i Stockholms län och SCB

Natura 2000 SPA-områden 2021-12-31

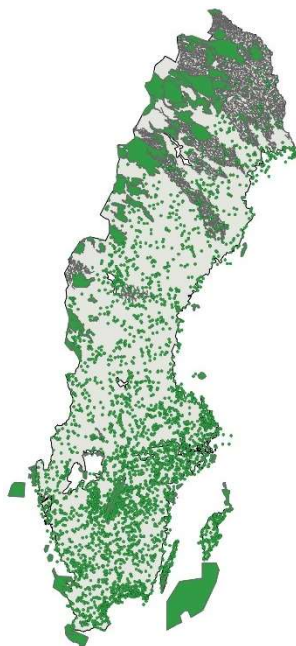
Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Natura 2000 SCI-områden 2021-12-31

Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Natura 2000-områden

Natura 2000 omfattar värdefulla naturområden med arter och naturtyper som i ett europeiskt perspektiv betraktas som särskilt skyddsvärda. Sverige och övriga EU-länder ska se till att nödvändiga bevarandeåtgärder vidtas i områdena enligt art- och habitatdirektivet och fågeldirektivet. Bestämmelserna i direktiven är införda i bland annat miljöbalken. Alla Natura 2000-områden är även av riksintresse enligt 4 kap. miljöbalken. Tillstånd krävs enligt 7 kap. 28a § för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i ett sådant område.

Natura 2000-områdena består av två olika typer:

- SPA (Special Protection Areas): Särskilda skyddsområden för vissa fågelarter
- SCI (Sites of Community Interest): Områden av gemenskapsintresse för andra artgrupper av växter och djur samt naturtyper.

Alla SPA- och SCI-områden utgör tillsammans nätverket Natura 2000. Sedan 2011 är de flesta områden utpekade som särskilda bevarandeområden (Special Area of Conservation, SAC) med fastställda bevarandeplaner.

Sedan EU-inträdet 1995 har Sverige föreslagit 554 SPA-områden, omfattande drygt 4 miljoner hektar, och 4 028 SCI-områden, omfattande 7,7 miljoner hektar. Många områden är föreslagna både som SPA och SCI och överlappar därför varandra. Sammanlagt hör en yta på 7,8 miljoner hektar till 4 125 unika områden inom en eller båda av kategorierna.

Nästan 4,8 miljoner hektar Natura 2000-områden utgörs av landområden. Det motsvarar 61 procent av skyddsformens hela yta. Den största delen av landarealerna ligger i den alpina biogeografiska regionen, enligt indelningen i art- och habitatdirektivet. Inlandsvatten i Natura 2000-områden omfattar mer än 1 miljon hektar. Sammanlagt omfattar landareal och inlandsvatten inom Natura 2000-områden 5,8 miljoner hektar. Det motsvarar 13 procent av hela Sveriges areal av land och inlandsvatten.

Stora delar av skyddsformen avser skydd av marina miljöer och är belägna utanför Sveriges havskust. Havsarealen omfattar 2 miljoner hektar. Av de är nästan 1,3 miljoner hektar belägna i Sveriges ekonomiska zon.

Under 2021 fattades beslut om 26 nya SCI-områden. 4 av områdena kategoriserades även som SPA. Tillsammans omfattar de cirka 5 300 hektar land och vatten i Norrland och Svealand. 1 500 hektar av de nya områdena överlappar redan utpekade Natura 2000-områden.

Tabell 11. Natura 2000-områden efter typ och län 2021-12-31

SPA: Special Protection Areas (Fågeldirektivet)
 SCI: Sites of Community Importance (Habitatdirektivet)
 Totalt: Överlapp mellan SPA och SCI är borträknade

Län	SPA-områden		SCI-områden		Totalt	
	Antal	Totalareal i hektar	Antal	Totalareal i hektar	Totalareal i hektar	Landareal i hektar
Stockholms län	14	11 707	238	55 018	55 921	17 732
Uppsala län	25	24 794	162	43 553	46 098	27 784
Södermanlands län	27	39 216	197	50 037	50 037	13 368
Östergötlands län	37	114 828	272	118 436	124 051	21 686
Jönköpings län	20	22 107	193	82 745	82 949	25 630
Kronobergs län	21	15 148	133	21 027	21 027	15 419
Kalmar län	32	65 072	171	93 154	95 861	51 413
Gotlands län	29	44 426	142	123 567	123 567	25 325
Blekinge län	21	8 664	172	26 115	27 694	9 148
Skåne län	21	176 777	222	272 156	278 261	32 734
Hallands län	23	30 684	124	45 037	46 339	16 642
Västra Götalands län	53	80 612	397	250 836	264 873	67 663
Värmlands län	46	67 086	132	84 506	86 161	35 541
Örebro län	24	11 981	144	25 858	25 858	14 103
Västmanlands län	23	22 456	81	25 064	25 390	14 197
Dalarnas län	16	203 025	220	243 098	243 203	233 641
Gävleborgs län	42	36 299	147	46 807	49 563	29 014
Västernorrlands län	17	16 137	131	49 765	49 765	28 152
Jämtlands län	18	400 259	239	656 763	656 763	553 119
Västerbottens län	24	877 821	243	1 142 870	1 146 205	977 799
Norrbottnens län	19	775 767	261	3 024 900	3 041 578	2 543 860
Ekonomisk zon (EEZ)	2	1 049 216	7	1 260 823	1 260 823	-
Riket, inklusive EEZ	554	4 094 148	4 028	7 743 041	7 802 894	4 753 977

Källa: Naturvårdsverket och SCB

Arealerna avser hela ytan av Natura 2000-områden, även om endast delar av dem är utpekade som habitat.

Antal: Natura 2000-områden belägna i flera län räknas till det län där den största andelen av området finns.

Ekonomisk zon (EEZ) är havsområden utanför Sveriges territorialgräns. Det består endast av havsytan i den här statistiken. Utanför Sveriges territorium och den ekonomiska zonen finns mindre kantdelar av Natura 2000. Att arealer hamnar där beror på skillnader i datakvalitet och skalnivåer. Dessa arealer ingår i statistiken på riksnivå, men inte på länsnivå.

Natura 2000-områden utan överlapp av andra instrument

De flesta Natura 2000-områden i Sverige är även skyddade som nationalpark eller naturreservat. 63 procent av deras totala areal och 86 procent av deras landareal överlappas av de nationella instrumenten för områdesskydd. Om överlappen räknas bort omfattar Natura 2000-områdena knappt 2,9 miljoner hektar, varav drygt 650 000 hektar landareal.

Arealer utan överlapp har minskat under 2021, till följd av att naturreservat har nybildats eller utökats på ytor som har utgjort Natura 2000-områden sedan tidigare.

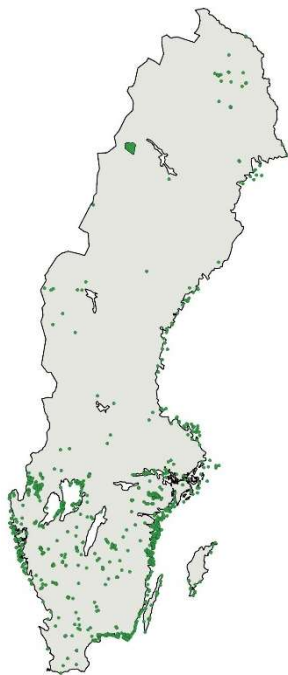
Tabell 12. Natura 2000 utan överlapp med nationellt skyddad natur, per län 2021-12-31

Län	Total areal		Landareal	
	Areal i hektar	Andel av länets hela totalareal	Areal i hektar	Andel av länets hela landareal
Stockholms län	2 117	0,1%	1 592	0,2%
Uppsala län	10 962	0,9%	6 048	0,7%
Södermanlands län	23 943	2,8%	2 557	0,4%
Östergötlands län	76 180	5,2%	5 121	0,5%
Jönköpings län	61 330	5,2%	5 309	0,5%
Kronobergs län	2 004	0,2%	1 971	0,2%
Kalmar län	43 517	2,1%	24 149	2,2%
Gotlands län	45 558	3,0%	7 707	2,5%
Blekinge län	12 716	1,8%	1 828	0,6%
Skåne län	146 145	8,6%	9 640	0,9%
Hallands län	22 771	2,6%	4 664	0,9%
Västra Götalands län	89 040	2,6%	8 329	0,3%
Värmlands län	11 056	0,5%	7 537	0,4%
Örebro län	8 695	0,9%	432	0,1%
Västmanlands län	2 661	0,5%	2 092	0,4%
Dalarnas län	7 019	0,2%	4 614	0,2%
Gävleborgs län	13 580	0,5%	8 677	0,5%
Västernorrlands län	21 447	0,8%	5 031	0,2%
Jämtlands län	133 058	2,5%	59 404	1,2%
Västerbottens län	298 291	4,5%	203 557	3,7%
Norrbottens län	588 355	5,3%	281 244	2,9%
Ekonomisk zon (EEZ)	1 260 688	-	-	-
Riket, inklusive EEZ	2 882 036	3,1%	651 507	1,6%

Källa: Naturvårdsverket och SCB. Andel av total länsareal är beräknad på Natura 2000 inom svenskt territorium. Skyddade arealer i ekonomisk zon ingår därmed inte.

Djur- och växtskyddsområden 2021-12-31

Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Föreskrifter om tillträdesförbud kan även meddelas inom ramen för ett förordnande om nationalpark, eller som föreskrifter inom naturreservat, kulturresevat, naturvårdsområde eller naturminne. De områden som berörs av tillträdesförbud av den typen redovisas inte i tabellen nedan.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Statistik över antal områden avser antalet geografiska områden, inte antalet beslut.

Områdena "Myskoxar, Tännäs" i Jämtlands och Härjedalens län samt "Myskoxarna" i Dalarnas län är ej redovisade i tabellen. Förbudet avser skyddszon runt djuren.

Djur- och växtskyddsområden

I syfte att skydda sällsynta eller störningskänsliga djur- eller växtarter kan länsstyrelsen eller kommunen med stöd av 7 kap. 12 § miljöbalken inrätta djur- och växtskyddsområden. Områden kan avse att skydda fåglars häckningsområden under viss tid av året eller sålars uppehållsplatser. Det kan innebära vistelseförbud för delar av året och begränsningar för jakt och fiske. Skyddet kan endast reglera tillträde, jakt och fiske. Det innebär inte ändrad markanvändning av naturmiljön.

Det finns nästan 1 600 djur- och växtskyddsområden. Deras areal summerar till knappt 107 000 hektar, varav mer än 60 procent utgörs av land. Under 2021 har flera mindre områden tillkommit, framför allt i Saffle kommun. Samtidigt har ett större område i Jämtlands län minskat kraftigt i storlek. Det leder till minskning av den sammanlagda arealen.

Tabell 13. Djur- och växtskyddsområden, antal och arealer per län 2021-12-31

Län	Antal	Arealer i hektar		Andel landareal	Andel skyddad areal av total länsareal
		Totalt	Land		
Stockholms län	42	1 040	280	27%	0,1%
Uppsala län	68	3 538	423	12%	0,3%
Södermanlands län	371	6 315	845	13%	0,7%
Östergötlands län	125	3 368	739	22%	0,2%
Jönköpings län	25	626	359	57%	0,1%
Kronobergs län	15	142	46	33%	0,0%
Kalmar län	147	7 530	1 351	18%	0,4%
Gotlands län	32	1 372	1 007	73%	0,1%
Blekinge län	146	1 513	514	34%	0,2%
Skåne län	90	10 220	2 340	23%	0,6%
Hallands län	25	548	88	16%	0,1%
Västra Götalands län	278	7 712	4 389	57%	0,2%
Värmlands län	90	789	162	21%	0,0%
Örebro län	1	2	0	9%	0,0%
Västmanlands län	8	54	11	21%	0,0%
Dalarnas län	7	37	26	68%	0,0%
Gävleborgs län	18	1 800	32	2%	0,1%
Västernorrlands län	25	323	250	78%	0,0%
Jämtlands län	18	5 626	4 997	89%	0,1%
Västerbottens län	2	2 281	2 180	96%	0,0%
Norrbottens län	48	52 012	46 605	90%	0,5%
Riket	1 581	106 858	66 655	62%	0,2%

Skyddade älvar

Enligt miljöbalken 4 kap 6 § kan älvar skyddas mot vattenkraftsutbyggnad. De älvar som benämns som nationalälvar har samma skydd. För en del älvar avser skyddet hela avrinningsområdet och för andra enbart en älvräcka. Torneälvens avrinningsområde inkluderar även areal i Finland.

Tabell 14. Nationalälvar skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

SMHI-nr	Älv	Delområde	Areal i kvadratkilometer
1	Torneälven		40 154
4	Kalixälven		18 128
13	Piteälven		11 285
28	I Umeälven	Vindelälven	12 629
Summa			82 195

Källa: Naturvårdsverket. SMHI-nr avser huvudavrinningsområde

Tabell 15. Övriga vattenområden skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

SMHI-nr	Älv	Delområde	Areal i kvadratkilometer
7	Råneälven		4 207
9	I Luleälven	Stora Luleälven uppströms Akkajaure	2 841
		Lilla Luleälven uppströms Skalka	1 777
		Lilla Luleälven uppströms Tjaktajaure	869
		Pärlälven	2 296
17	Åbyälven		1 344
18	Byskeälven		3 662
20	I Skellefteälven	Källflödena uppströms Sädvajaure	660
		Källflödena uppströms Riebnis	524
		Malån	1 917
26	Sävarån		1 161
28	I Umeälven	Tärnaån	1 090
		Girjesån	579
		Juktån uppströms Fjosoken	671
30	Öreälven		3 029
32	Lögdeälven		1 608
36	Moälven		2 307
38	I Ångermanälven	Lejarälven	593
		Storån uppströms Klumpvattnet	441
		Långselån-Rörströmsälven	2 728

SMHI-nr	Älv	Delområde	Areal i kvadratkilometer
		Saxån	233
		Ransarån uppströms Ransarn	420
		Vojmån uppströms Vojmsjön	1 058
40	I Indalsälven	Åreälven	2 853
		Ammerån	3 098
		Storån-Dammån	441
		Hårkan	3 990
42	I Ljungan	Ljungan uppströms Storsjön	501
		Gimån uppströms Holmsjön	2 854
48	I Ljusnan	Voxnan uppströms Vallhaga	2 411
53	I Dalälven	Västerdalälven uppströms Hummelforsen	4 419
		Österdalälven uppströms Trängslet	4 522
74	Emån		4 472
84	Bräkneån		462
86	Mörrumsån		3 369
100	Fylleån		394
112	I Ennindalsälven	Enningdalsälven uppströms riksgränsen till Norge	692
115	I Vefsna	Vapstälven	601
Summa skyddade övriga vattenområden			71 094
Summa skyddade nationalälvar och övriga vattenområden			153 289

Källa: Naturvårdsverket. SMHI-nr avser huvudavrinningsområde

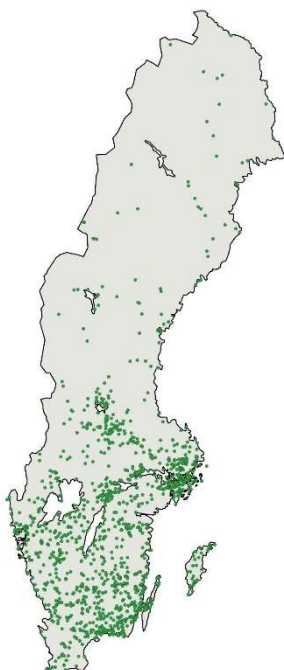
Tabell 16. Älvsträckor skyddade mot vattenkraftsutbyggnad

SMHI-nr	Älv	Älvsträcka
28	I Umeälven	Tärnaforsen mellan Stor-Laisan och Gäuta
38	I Ångermanälven	Faxälven mellan Edsele och Helgumsjön
40	I Indalsälven	Långan nedströms Landösjön
42	I Ljungan	Sträckan mellan Havern och Holmsjön
		Sträckan nedströms Viforsen
48	I Ljusnan	Sträckan mellan Hede och Svegsjön
		Sträckan mellan Laforsen och Arbråsjöarna
53	I Dalälven	Västerdalälven nedströms Skiffsforsen
		Dalälven nedströms Näs bruk
108	I Göta älv	Klarälven mellan Höljes och Edebäck

Källa: Naturvårdsverket. SMHI-nr avser huvudavrinningsområde

Naturminnen 2021-12-31

Områdena visas som punkter

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Naturminnen

Naturminnen är ofta punktobjekt som jätteekar, trädgrupper, flyttblock och jättegrytor. De kan även vara mycket små områden, vanligtvis mindre än 1 hektar, till exempel i form av växtplatser för ovanliga växter. Av det skälet redovisas inte arealuppgifter för naturminnen. Beslut om naturminnen fattas av länsstyrelse eller kommun, med stöd av 7 kap. 10 § miljöbalken. Merparten av naturminnena är inrättade genom äldre beslut och med stöd av tidigare naturvårdslagstiftning.

Vid utgången av 2021 fanns det 1 360 naturminnen i Sverige. Skyddet utökades med 3 nya objekt under året, samtidigt som 1 togs bort ur registret. Skyddstypen finns i alla delar av landet. Flest naturminnen finns det i Kalmar län, följt av Västra Götaland, Dalarna och Stockholms län.

Tabell 17. Naturminnen, antal per län 2021-12-31

Län	Antal
Stockholms län	138
Uppsala län	36
Södermanlands län	23
Östergötlands län	98
Jönköpings län	66
Kronobergs län	82
Kalmar län	212
Gotlands län	28
Blekinge län	73
Skåne län	54
Hallands län	39
Västra Götalands län	159
Värmlands län	26
Örebro län	64
Västmanlands län	37
Dalarnas län	147
Gävleborgs län	8
Västernorrlands län	17
Jämtlands län	20
Västerbottens län	15
Norrbottens län	18
Riket	1 360

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. 207 naturminnen saknar information om geografiskt läge. De ingår inte i statistiken.

Kulturresevat 2021-12-31

Områdena visas som punkter

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Punkter för områdena
Bollaltebygget och Dalarö
skeppsvraksområde saknas.

En förteckning över samtliga
kulturresevat finns på
www.scb.se/MI0603.

Mer information om
kulturresevat finns på
Riksantikvarieämbetets
webbplats: www.raa.se.

Kulturresevat

Kulturresevat får med stöd av 7 kap 9 § miljöbalken inrättas av länsstyrelse eller kommun i syfte att bevara värdefulla kulturpräglade landskap. Skyddsformen infördes 1999, när miljöbalken trädde i kraft. I valet mellan natur- och kulturresevat har syftet med skyddet en avgörande betydelse. Kulturresevaten består till exempel av miljötyperna gårdsmiljö, fäbod, sågverkssamhälle och herrgårdsmiljö.

Det finns 47 kulturresevat i Sverige. Västra Götalands län har flest områden, medan Södermanlands län helt saknar skyddsformen. Under 2021 fick Skåne län sitt andra kulturresevat, Kulturens Östarp. Det är ett område på 59 hektar med gårdsmiljö och odlingslandskap på inägo- och utmark. 2021 bildades även kulturresevatet Dikarbackens odlingslandskap, i Faluns kommun. Det omfattar 37 hektar.

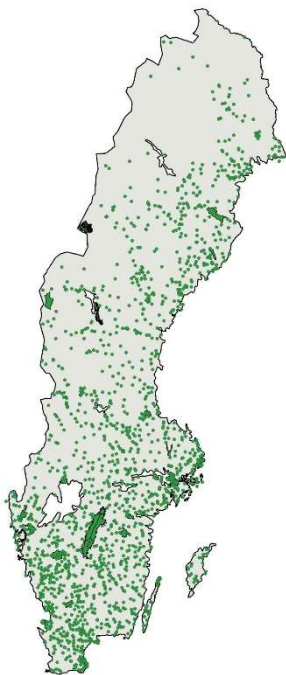
Tabell 18. Kulturresevat, antal och areal per län, 2021-12-31

Län	Antal	Totalareal i hektar
Stockholms län	4	609
Uppsala län	2	72
Södermanlands län	0	0
Östergötlands län	2	138
Jönköpings län	2	95
Kronobergs län	1	58
Kalmar län	1	576
Gotlands län	1	33
Blekinge län	1	102
Skåne län	2	129
Hallands län	3	181
Västra Götalands län	5	253
Värmlands län	2	443
Örebro län	3	354
Västmanlands län	2	477
Dalarnas län	4	169
Gävleborgs län	3	458
Västernorrlands län	3	34
Jämtlands län	1	2 888
Västerbottens län	3	989
Norrbottens län	2	111
Riket	47	8 169

Källa: Riksantikvarieämbetet. Areal saknas för kulturresevat Dalarö skeppsvraksområde i Stockholms län.

Vattenskyddsområden 2021-12-31

Områden som är mindre än 10 000 hektar visas som punkter.

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Länsstyrelserna ansvarar för beslut och registrering av vattenskyddsområden. Mer information om skyddstypen finns hos Havs- och vattenmyndigheten.

Vattenskyddsområden

Ett område som utnyttjas eller kan komma att utnyttjas för vattentäkt kan av länsstyrelse eller kommun inrättas som vattenskyddsområde med stöd av 7 kap. 21 § miljöbalken.

Den 31 december 2021 fanns det fler än 1 600 vattenskyddsområden i landet, omfattande mer än 1 miljon hektar. Under 2021 ökade den sammanlagda arealen med drygt 50 000 hektar.

Mer än 90 procent av alla vattenskyddsområden är grundvattentäkter. 7 procent är ytvattentäkter och de resterande 2 procenten är vattentäkter baserade på förstärkt grundvattenbildning.

Tabell 19. Vattenskyddsområden, antal per län 2021-12-31

Län	Antal totalt	Antal efter typ av vattentäkt		
		Grundvattentäkt	Ytvattentäkt	Vattentäkt baserad på förstärkt grundvattenbildning
Stockholms län	89	80	7	2
Uppsala län	32	31	1	0
Södermanlands län	47	43	4	0
Östergötlands län	53	42	10	1
Jönköpings län	89	79	9	1
Kronobergs län	59	44	10	5
Kalmar län	85	69	7	9
Gotlands län	23	17	5	1
Blekinge län	25	19	6	0
Skåne län	147	146	1	0
Hallands län	53	50	1	2
Västra Götalands län	190	158	28	4
Värmlands län	44	32	8	4
Örebro län	45	40	3	2
Västmanlands län	25	23	1	1
Dalarnas län	112	111	1	0
Gävleborgs län	59	54	3	2
Västernorrlands län	98	96	2	0
Jämtlands län	70	65	3	2
Västerbottens län	155	151	1	3
Norrbottens län	124	122	1	1
Riket	1 622	1 470	112	40

Källa: Naturvårdsregistret, SCB och Havs- och vattenmyndigheten

Tabell 20. Vattenskyddsområden, areal per län 2021-12-31

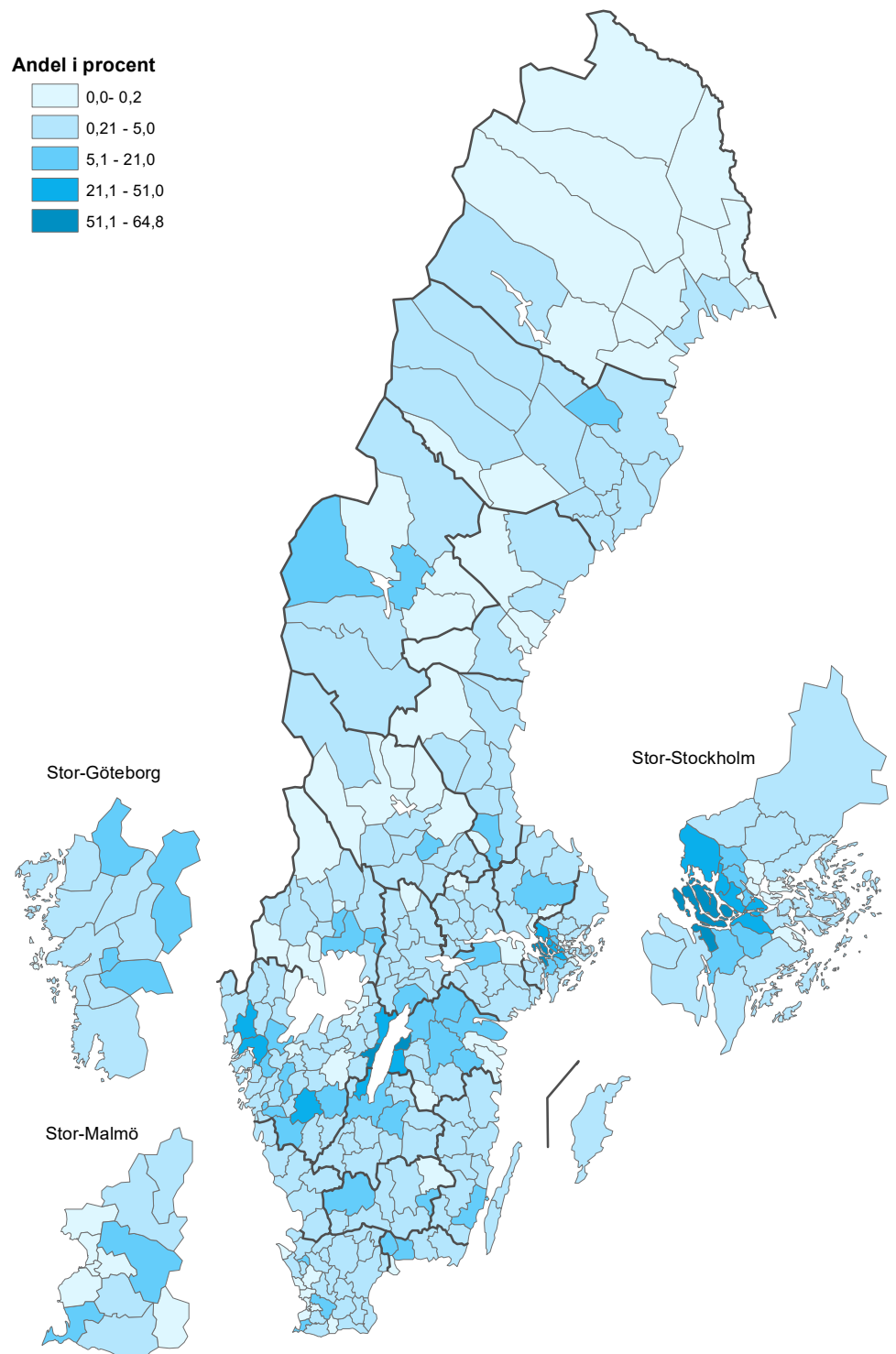
Län	Arealer i hektar		Andel landareal	Andel skyddad areal av total länsareal
	Totalt	Land		
Stockholms län	61 270	46 184	75%	3,7%
Uppsala län	26 086	25 575	98%	2,1%
Södermanlands län	12 628	8 110	64%	1,5%
Östergötlands län	124 670	46 889	38%	8,6%
Jönköpings län	72 984	17 984	25%	6,2%
Kronobergs län	37 043	23 237	63%	3,9%
Kalmar län	30 019	27 882	93%	1,5%
Gotlands län	18 555	17 192	93%	1,2%
Blekinge län	16 163	14 286	88%	2,3%
Skåne län	33 031	30 899	94%	1,9%
Hallands län	16 141	14 907	92%	1,9%
Västra Götalands län	215 439	142 718	66%	6,3%
Värmlands län	36 210	21 369	59%	1,7%
Örebro län	28 461	12 834	45%	3,0%
Västmanlands län	6 327	5 717	90%	1,1%
Dalarnas län	16 647	15 798	95%	0,6%
Gävleborgs län	32 266	27 896	86%	1,3%
Västernorrlands län	10 779	9 185	85%	0,4%
Jämtlands län	120 802	92 739	77%	2,2%
Västerbottens län	97 971	91 685	94%	1,5%
Norrbottens län	20 641	13 438	65%	0,2%
Riket	1 034 144	706 536	68%	2,0%

Källa: Naturvårdsregistret och SCB.

Vattenskyddsområden består till 68 procent av landarealer. Högst andel land inom vattenskyddsområden har Uppsala län, med 98 procent. Lägst andel har Jönköpings län, med 25 procent land. Att så stor del av länets vattenskyddsområden utgörs av vatten, beror på att Vättern ingår i den här skyddstypen.

Sveriges vattenskyddsområden utgör 1,9 procent av Sveriges totala areal. Fördelat på län finns den största andelen i Östergötlands län, där den utgör 8,6 procent av totalytan. De kommuner som har högst andelar vattenskyddsområden är belägna vid Mälaren och Vättern. I Salem, Ekerö, Hjo och Vadstena är mer än hälften av ytan utpekad som vattenskyddsområde.

Karta 3. Vattenskyddsområden per kommun, andel av totalareal 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Fridlysta djur- och växtarter

Regeringen får med stöd av 8 kap. miljöbalken besluta om fridlysning av djur- och växtarter i hela landet eller i ett län. Regler om fridlysning finns i artskyddsförordningen (2007:845). Där framgår också vilka generella undantag som gäller för vissa arter. Alla vilda fåglar, samt de djur- och växtarter som i Bilaga 1 till förordningen betecknas med N eller n, är fridlysta i hela landet. De uppfyller då kraven i EU:s art- och habitatdirektiv samt fågeldirektiv. I Bilaga 2 till förordningen anges övriga arter som är fridlysta i hela landet eller i ett län.

Förutom att alla vilda fåglar och vissa däggdjursarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen, är alla vilda fåglar och däggdjur fredade enligt jaktlagen (SFS 1987:259) och jaktförordningen (SFS 1987:905). Undantag finns för vissa möjligheter till skyddsjakt, och för att det under vissa tider på året råder jakttid för en del arter. Fiskar samt vattenlevande kräddjur och blötdjur, till exempel musslor och snäckor, kan skyddas enligt artskyddsförordningen eller enligt förordningen (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

583 djur- och växtarter är fridlysta i hela landet. Cirka 250 av dessa utgörs av i Sverige häckande fågelarter. Samtliga vilda arter av fåglar, grodor, ödlor, ormar och orkidéer är fridlysta i hela landet. Dessutom är ett antal andra arter av kärlväxter, mossor, lavar, svampar, ryggradslösa djur (bland annat insekter) och däggdjur fridlysta.

Tabell 21. Djur- och växtarter fridlysta i hela landet 2021-12-31

Artgrupper	Arter	Antal
I. Djurarter	Däggdjur	27
	Fåglar (endast i Sverige häckande)	250
	Fiskar	1
	Kräldjur	7
	Groddjur	13
	Ryggradslösa djur	31
II. Växtarter	Orkidéer	44
	Övriga kärlväxter	186
	Mossor	11
	Lavar	8
	Svampar	5

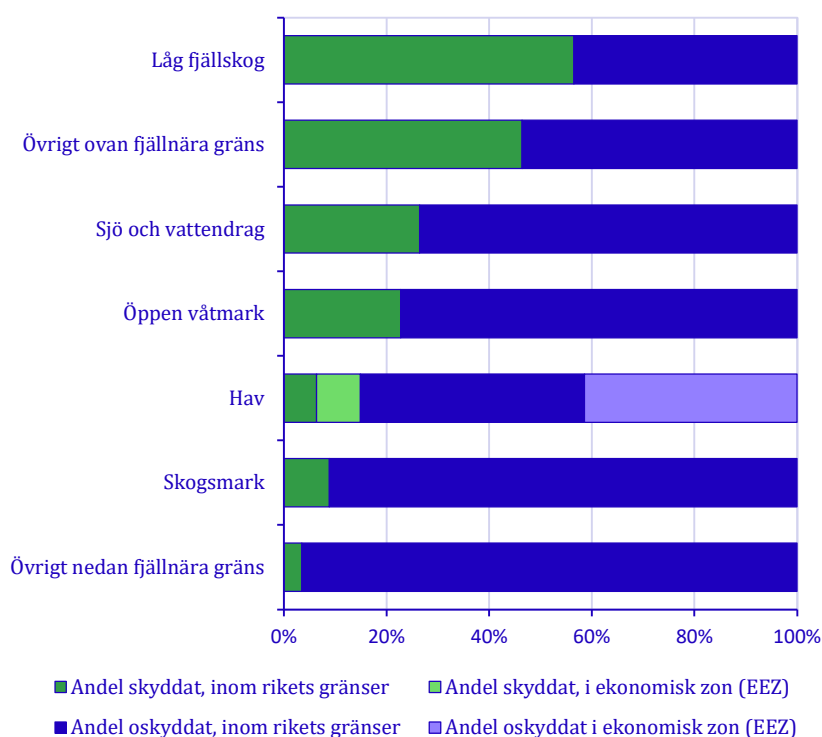
Källa: Naturvårdsverket

Naturtyper

Samtliga naturtyper

Mer än hälften av den låga fjällskogen är formellt skyddad. Det är den naturtyp som har den högsta andelen formellt skydd. Övrig mark ovan fjällnära gräns är skyddad till 46 procent. 26 procent av Sveriges sjöar och vattendrag och 23 procent av den öppna våtmarken har ett formellt skydd. 13 procent av havsarealerna inom Sveriges territoriella gräns är skyddad. Räknas den ekonomiska zonen med, är 15 procent av havsarealerna skyddade. Skogsmarken är formellt skyddad till 9 procent. Den lägsta andelen formellt skydd har övrig mark nedan den fjällnära gränsen, som är skyddad till 3 procent.

Diagram 12. Skyddad natur efter naturtyp. Andel formellt skyddad natur av totala arealer i Sverige och inom Sveriges ekonomiska zon, 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1.

Skyddad natur avser här samma instrument som i Tabell 1, det vill säga nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden (skogliga och övriga), nationalstadsparken, Natura 2000 (samtliga), naturvårdsavtal, samt inomstatliga överenskommelser om skydd av natur.

Övrig mark ovan eller nedan fjällnära gräns utgörs av åkermark, exploaterad mark och övrig öppen mark med och utan vegetation. %). I övrig öppen mark med vegetation ingår ängs- och betesmarker såväl som golfbanor. I exploaterad mark ingår hårdgjorda ytor som parkeringsplatser, byggnader och vägar.

Naturtyper i nationalparker och naturreservat

Den vanligaste naturtypen i Sveriges nationalparker är Övrig öppen mark ovan fjällnära gräns. De består till 63 procent av den naturtypen. Naturreservaten består framför allt av skogsmark. Andelen är 36 procent skogsmark av naturreservatens totala yta. 13 procent av nationalparkernas areal utgörs av skogsmark.

Tabell 22. Naturtyper i nationalparker och naturreservat, 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Naturtyp	Natur-reservat	National-parker	Naturreservat och nationalparker	
			Total areal	Med restriktioner mot skogsbruk
Skogsmark				
Tallskog	415 200	27 600	442 800	406 300
Granskog	519 400	17 200	536 600	521 700
Barrblandskog	130 600	9 100	139 600	126 400
Lövblandad barrskog	231 000	9 000	240 000	225 900
Triviallövskog	454 700	31 700	486 400	475 600
Ädellövskog	27 100	1 400	28 400	23 000
Triviallövskog med ädellövsinslag	6 800	100	6 900	4 700
Temporärt ej skog	30 700	600	31 300	22 200
Improduktiv skogsmark	841 300	49 300	890 700	878 500
Produktiv skogsmark	974 200	47 300	1 021 500	927 500
<i>varav nedan fjällnära gränsen</i>	<i>553 800</i>	<i>19 700</i>	<i>573 400</i>	<i>479 800</i>
Övrig mark				
Låg fjällskog	464 400	31 400	495 800	
Öppen våtmark	670 000	36 500	706 500	
Åkermark	16 800	0	16 900	
Exploaterad mark	8 800	300	9 100	
Övrig öppen mark ovan fjällnära gräns	961 400	465 900	1 427 300	
Övrig öppen mark nedan fjällnära gräns	87 000	2 800	89 800	
Sjöar och vattendrag	314 200	63 600	377 700	
Hav	702 400	46 000	748 400	
Totalt	5 040 400	743 200	5 783 600	1 806 000

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1.

En beskrivning av varje naturtyp ges i avsnittet *Kort om statistiken*.

Skyddad skogsmark avser särskilda föreskrifter mot skogsbruk, formulerade i beslut för nationalparker och naturreservat.

Tabellen görs med hjälp av Nationella marktäckedata (NMD 1.1). Det leder till vissa skillnader i arealer jämfört med statistiken i Tabell 1.

Den produktiva skogsmarken står för 19 procent av naturreservatens totala yta och den improduktiva skogsmarken utgör 17 procent. Nedan den fjällnära regionen utgör skogsmarken 11 procent av naturreservatens hela areal.

Skogsmark i nationalparker och naturreservat består framför allt av granskog. Den utgör 28 procent av den totala arealen skogsmark inom områdena. Den följs av triviallövskog, som omfattar 25 procent av skogsmarken. 94 procent av den skyddade skogsmarken har restriktioner mot skogsbruk. Triviallövskog och granskog har de högsta andelarna skydd mot skogsbruk, med 98 respektive 97 procent.

Skogsmark är den naturtyp som har ökat mest under 2021, i form av utökade och nya naturreservat. Den skyddade produktiva skogsmarken har ökat med nästan 13 000 hektar och den skyddade improduktiva skogsmarken med knappt 4 000 hektar.

Vatten i form av hav och inlandsvatten utgör 19 procent av områdenas totala areal, varav 13 procent av totalarealen är hav. Havsarealen inom naturreservat har ökat med cirka 6 400 hektar och skyddade öppna våtmarker med 4 500 hektar.

De största naturreservaten utifrån naturtyper

Sveriges största naturreservat är Vindelfjällen, beläget i Västerbottens fjällnära del. Reservatet omfattar 565 000 hektar totalt. Det är även det största naturreservatet avseende den totala arealen skogsmark, skyddad produktiv skogsmark, samt areal sjöar och vattendrag. De största reservaten avseende sjöar och vattendrag omfattar även flera värmländska områden, bland annat Lurö skärgård och Värmlandsskärgården.

Det största naturreservatet avseende öppen våtmark och skog på våtmark är Torneträsk-Soppero fjällurskog i Norrbottens län. Det är även Sveriges näst största naturreservat sett till dess totala yta. Totalt omfattar det reservatet nästan 337 000 hektar, varav en dryg fjärdedel utgörs av våtmarker. De största naturreservaten avseende skogsmark, skyddad produktiv skogsmark och våtmarker är alla belägna i de nordligaste länen i Sverige.

Det största reservatet avseende ängs- och betesmarker är Klingavälsåns dalgång i Skåne län, som omfattar 900 hektar ängs- och betesmark, vilket är drygt 40 procent av reservatets totala yta.

Naturreservat med stora arealer hav samt ängs- och betesmark är mer vanligt förekommande i de södra och mellersta delarna av landet. Det naturreservat som har störst areal havsyta är Svenska Högarna i den nordostliga delen av Stockholms skärgård, som omfattar 60 900 hektar hav. Det följs av Skånska Kattegatt, med 58 600 hektar hav.

Samtliga tabeller över största naturreservat utifrån naturtyp är oförändrade jämfört med föregående års statistik.

Tabell 23. De 10 största naturreservaten avseende total areal skogsmark 2021-12-31

Arealer är avrundande till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Totalareal i hektar	Andel av hela reservatet
Vindelfjällen	Västerbottens län	160 100	28%
Torneträsk-Soppero fjällurskog	Norrbottens län	87 500	26%
Udtja	Norrbottens län	69 600	48%
Sjaunja	Norrbottens län	67 700	24%
Ultevis fjällurskog	Norrbottens län	63 300	54%
Pärlälvens fjällurskog	Norrbottens län	55 000	48%
Laisdalens fjällurskog	Norrbottens län	52 700	66%
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	Norrbottens län	47 600	59%
Lina fjällurskog	Norrbottens län	42 400	43%
Marsfjället	Västerbottens län	41 900	41%

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1 skogsmark. Skogsarealen beräknas på hela naturreservatet, även de delar som saknar restriktioner för skogsbruk.

Tabell 24. De 10 största naturreservaten avseende areal skyddad produktiv skogsmark 2021-12-31

Arealer är avrundande till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Produktiv skogsmark med föreskrifter mot skogsbruk, i hektar	Andel av hela reservatet
Vindelfjällen	Västerbottens län	43 000	8%
Udtja	Norrbottens län	28 100	19%
Hotagen	Jämtlands län	23 800	21%
Pärlälvens fjällurskog	Norrbottens län	23 300	20%
Torneträsk-Soppero fjällurskog	Norrbottens län	22 100	7%
Ultevis fjällurskog	Norrbottens län	19 600	17%
Marsfjället	Västerbottens län	17 900	18%
Pessinki fjällurskog	Norrbottens län	16 900	17%
Laisdalens fjällurskog	Norrbottens län	16 500	21%
Sjaunja	Norrbottens län	16 100	6%

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1 skogsmark. Areal produktiv skog beräknas endast på de delar av reservatet som genom föreskrifter är skyddat mot skogsbruk.

Tabell 25. De 10 största naturreservaten avseende areal öppen våtmark och skog på våtmark 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Våtmark i hektar	Andel av hela reservatet
Torneträsk-Soppero fjällurskog	Norrbottens län	92 400	27%
Sjaunja	Norrbottens län	58 100	20%
Udtja	Norrbottens län	51 300	35%
Vindelfjällen	Västerbottens län	49 200	9%
Pessinki fjällurskog	Norrbottens län	29 500	30%
Hotagen	Jämtlands län	28 400	24%
Kaitum fjällurskog	Norrbottens län	27 200	30%
Ultevis fjällurskog	Norrbottens län	20 700	18%
Lina fjällurskog	Norrbottens län	19 300	20%
Blaikfjället	Västerbottens län	17 600	50%

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1 skogsmark.

Tabell 26. De 10 största naturreservaten avseende areal sjöar och vattendrag 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Sjöar och vattendrag i hektar	Andel av hela reservatet
Vindelfjällen	Västerbottens län	25 000	4%
Sjaunja	Norrbottens län	21 700	8%
Lurö skärgård	Värmlands län	14 700	96%
Värmlandsskärgården	Värmlands län	13 900	92%
Torneträsk-Soppero fjällurskog	Norrbottens län	12 500	4%
Hornavan-Sädvajaure fjällurskog	Norrbottens län	9 700	12%
Rogen	Jämtlands län	8 400	17%
Millesviks skärgård	Värmlands län	8 300	97%
Pärlälvens fjällurskog	Norrbottens län	7 400	6%
Tjeggelvas	Norrbottens län	7 000	21%

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1.

Tabell 27. De 10 största naturreservaten avseende areal ängs- och betesmark 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Ängs- och betesmark i hektar	Andel av hela reservatet
Klingavälsåns dalgång	Skåne län	900	41%
Ottenby	Kalmar län	800	75%
Möckleby-Gårdstorp	Kalmar län	700	93%
Hall-Hangvar	Gotlands län	700	24%
Hornborgasjön	Västra Götalands län	700	16%
Karlevi Södra	Kalmar län	600	95%
Ängsö	Västmanlands län	600	8%
Tåkern	Östergötlands län	500	9%
Foteviksområdet	Skåne län	500	18%
Svensksundsviken	Östergötlands län	400	19%

Källa: Naturvårdsregistret samt äng och bete i TUVÅ.

Tabell 28. De 10 största naturreservaten avseende areal hav 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Summeringar ska därför inte göras.

Namn	Län	Havsareal i hektar	Andel av hela reservatet
Svenska Högarna	Stockholms län	60 900	100%
Skånska Kattegatt	Skåne län	58 600	100%
Salvorev-Kopparstenarna	Gotlands län	56 000	100%
Gräsö östra skärgård	Uppsala län	53 300	97%
Örefjärden-Snöanskärgården	Västerbottens län	46 800	98%
Falsterbohalvöns havsområde	Skåne län	41 200	100%
Holmöarna	Västerbottens län	20 600	85%
Väderöarna	Västra Götalands län	18 100	99%
Kallfjärden	Norrbottens län	15 600	98%
Ottenby rev	Kalmar län	12 700	100%

Källa: Naturvårdsregistret och NMD 1.1

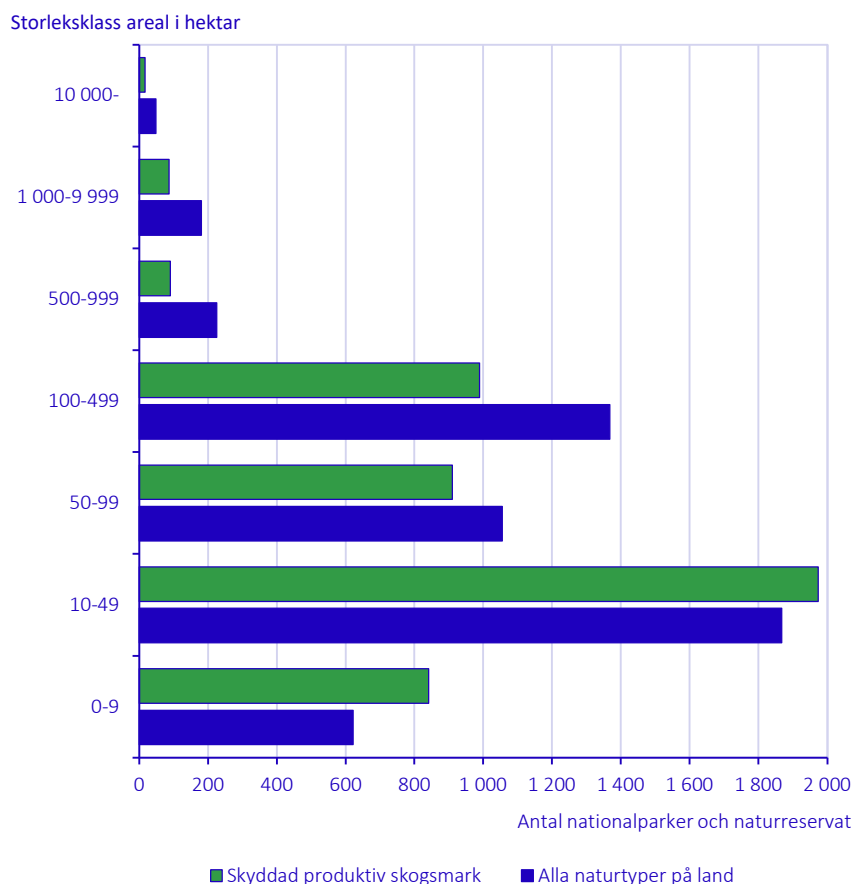
Storleksfördelning efter skyddad produktiv skogsmark

Fler än 90 procent av Sveriges nationalparker och naturreservat består till någon del av skyddad produktiv skogsmark, det vill säga mark med restriktioner mot skogsbruk.

I 76 procent av Sveriges nationalparker och naturreservat uppgår arealen skyddad produktiv skogsmark till mindre än 100 hektar. De flesta nationalparker och naturreservat är dock små till storleken. Vart tredje område har en total landareal på mindre än 100 hektar.

Fler än 100 områden har mer än 1 000 hektar skyddad produktiv skogsmark vardera, varav 17 områden en skyddad produktiv skogsmark på mer än 10 000 hektar. 49 områden har en total landareal på mer än 10 000 hektar.

Diagram 13. Antal nationalparker och naturreservat per storleksklass, 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret, Fastighetskartan och NMD 1.1. Skyddad produktiv skogsmark är beräknad med hjälp av NMD 1.1. "Alla naturtyper på land" är beräknad med hjälp av SCB:s vattenkarta, baserad på Lantmäteriets hydrografidata.

Skogsmark har länge varit en viktig naturresurs i Sverige. Historiskt har den varit en förutsättning för viktiga näringar, som gruvdrift och fartygsbyggande. Idag är skogen en viktig källa för bland annat virkes- och pappersproduktion, energiutvinning och rekreation. Skogsmarken bidrar även till klimatreglering, vattenrening och utgör en livsmiljö för växter och djur.

Skogsmark är mark inom ett sammanhängande område där träden har en höjd av mer än fem meter och en kronslutenhet av mer än tio procent eller förutsättningar att nå denna höjd och kronslutenhet utan produktionshöjande åtgärder.

Produktiv skogsmark är skogsmark som anses kunna producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke per hektar och år.

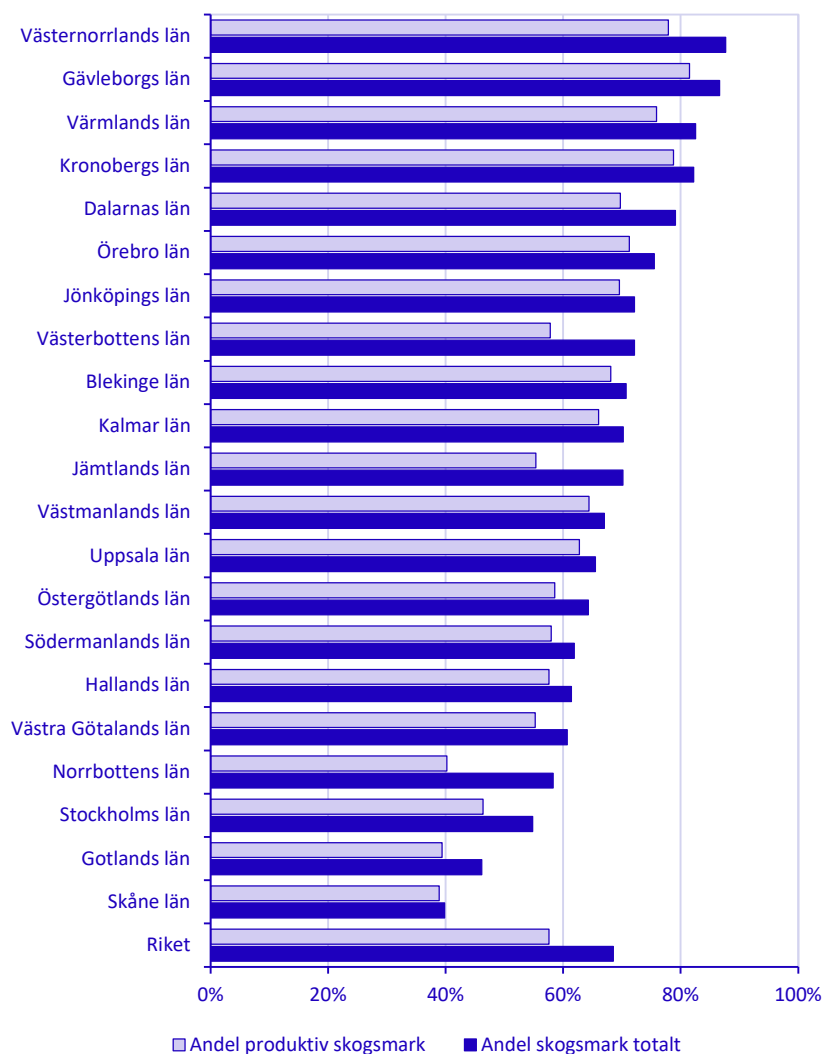
Improduktiv skogsmark är skogsmark som enligt vedertagna bedömningsgrunder inte kan producera i genomsnitt minst en kubikmeter virke per hektar och år. Med andra ord är det skogsmark som inte är produktiv.

Formellt skyddad skogsmark

Skogsmark är det dominerande markslaget i Sverige. Enligt Riksskogstaxeringens statistik utgör skogsmarken 28 miljoner hektar, vilket motsvarar 69 procent av Sveriges hela landareal. Med en så hög andel skogsmark är Sverige, näst efter Finland, det land i Europa som har högst andel skogsmark i förhållande till den totala landarealen (källa: Food and Agriculture Organization of the United Nations (FAO), Forest Europe (FE)).

De tre län som har störst skogsmarksareal i absoluta tal finns i de norra delarna av Sverige. Det är Norrbotten, Västerbotten och Jämtlands län. De län som har minst areal skogsmark är Gotland, Blekinge och Halland. Störst andel skogsmark av länens totala landareal har Västernorrland, Gävleborg, och Värmlands län, medan Skåne, Gotland och Stockholm har lägst andel.

Diagram 14. Andel skogsmark av total landareal per län, 2019

Källa: SLU Riksskogstaxeringen. Femårsmedelvärde för perioden 2017 till 2021, där 2019 är mittenår.

Formellt skyddad skogsmark med överlapp

I den här statistiken avser *formellt skyddad skogsmark* ett samlingsbegrepp för olika skyddstyper, så kallade instrument för skydd, vilka bestäms av lagar, förordningar, enskilda beslut eller ingångna avtal.

Skydd enligt miljöbalken saknar tidsgräns och räknas därför som permanent. Skydd enligt jordabalken utgörs av tidsbestämda avtal mellan myndigheter och markägare. Avtalen har skrivits vid olika tidpunkter och för olika långa tidsperioder. Den återstående tidsperioden för skyddet kan därför variera mycket. Naturvårdsverkets avtal med Fortifikationsverket har särskilda villkor och är inte beroende av lagstiftning. Det bildar därför en egen kategori inom det formella skyddet.

Slutligen finns områden som är på väg att bli gällande formellt skydd. Det är naturreservat och biotopskyddsområden som är beslutade, men vid statistikens referenstidpunkt ännu inte hade nått laga kraft. Markersättningar är arealer som är på väg att bli formellt skydd. De ingår egentligen inte i det formella skyddet, men räknas med i statistiken som en egen kategori.

I statistiken över formellt skyddad skogsmark har arealerna prioriterats utifrån föreskrifternas grad av skydd i olika instrument. Överlappande arealer reducerats enligt samma ordning. Prioritetsordningen är följande:

Miljöbalken, permanent formellt skydd som är gällande (har laga kraft)

- 1) Nationalparker och skogliga biotopskyddsområden i sin helhet. De delar av gällande naturreservat och naturvårdsområden som har föreskrifter mot skogsbruk.

Miljöbalken, permanent formellt skydd som är gällande (har laga kraft)

- 2) Natura 2000 SCI-områden av typen *Sites of Community Interest* (SCI), Habitatdirektivet. Endast områden med utpekade skogshabitat och delar som karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskarteringen NNK.

Jordabalken, tidsbestämt formellt skydd

- 3) Naturvårdsverkets naturvårdsavtal, Skogsstyrelsens naturvårdsavtal, Ekoparker och Vitryggsavtal (endast NO/NS-bestånden)

Inomstatliga överenskommelser, Fortifikationsverket

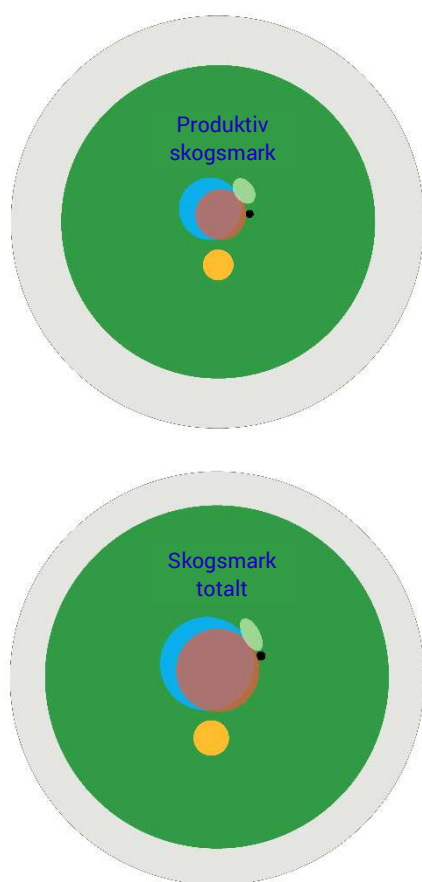
- 4) Överenskommelse från 2010 mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket avseende särskilt värdefulla naturskogsområden på Fortifikationsverkets marker.

Beslut ej laga kraft, samt markersättningar för blivande naturreservat

- 5) Beslut, ej laga kraft för naturreservat och biotopskyddsområden.
- 6) Markersättningar för blivande naturreservat. Inkluderar köp, inträngsersättning och bidrag för bildande av naturreservat. Avser områden som är på väg att skyddas formellt, men som befinner sig i ett delsteg i processen.

Figur 2. Överlapp inom formellt skyddad skogsmark

Storleken på cirkarna motsvarar de faktiska arealerna. Den gula cirkeln visar endast beslut utan laga kraft och markersättningar som inte överlappar övriga instrument.

En mer utförlig beskrivning av varje instrument ges i avsnittet Kort om statistiken; Definitioner och förklaringar.

Nästan 6 procent av Sveriges produktiva skogsmark är formellt skyddad. Det permanenta och nationella skyddet enligt miljöbalken står för den största delen, då det omfattar mer än 4 procent av den produktiva skogsmarken. Om den improduktiva skogsmarken inkluderas, omfattar det formella skyddet nästan 9 procent av Sveriges totala skogsmark. Skydd enligt jordabalken, i form av naturvårdsavtal, omfattar 0,6 procent av både produktiv och total skogsmark.

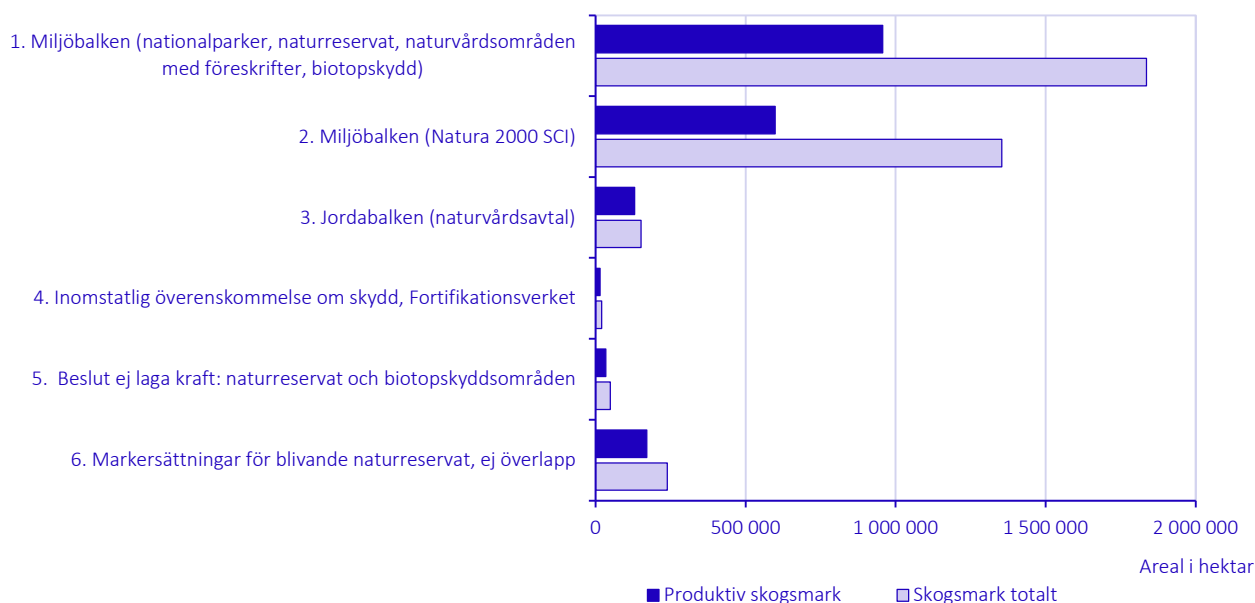
Tabell 29. Formellt skyddad skogsmark med överlappande arealer. 2021-12-31

Arealerna är inklusive överlappande arealer mellan instrument. Endast totalarealen på sista raden är rensad från överlapp. Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Delmängder ska därför inte summeras.

Instrument för skydd	Produktiv skogsmark		Skogsmark totalt	
	Areal i hektar	Andel av all produktiv skogsmark	Areal i hektar	Andel av all total skogsmark
1. Miljöbalken: Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden med föreskrifter, biotopskydd	956 800	4,2%	1 837 100	6,8%
2. Miljöbalken: Natura 2000 SCI	598 400	2,6%	1 354 200	5,0%
3. Jordabalken: Naturvårdsavtal	130 700	0,6%	151 400	0,6%
4. Inomstatlig överenskommelse om skydd med Fortifikationsverket	15 200	0,1%	20 200	0,1%
5. Beslut ej laga kraft: naturreservat och biotopskyddsområden	34 200	0,1%	49 300	0,2%
6. Markersättningar för blivande naturreservat, ej överlapp	170 300	0,7%	239 300	0,9%
Totalt utan överlappande arealer	1 327 600	5,8%	2 369 800	8,8%

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1. Areal och andelar har beräknats separat för varje instrument, med hjälp av bland annat NMD 1.1 och NVR 2020-12-31. Se även avsnittet *Kort om statistiken*. Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Diagram 15. Formellt skyddad skogsmark med överlappande arealer. 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1. Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Formellt skyddad skogsmark utan överlapp

Inom det formella skyddet finns stora överlapp mellan de olika instrumenten för skydd. Det är framför allt Natura 2000 som överlappas av nationalparker och naturreservat. Mindre överlapp förekommer även mellan andra instrument. För en korrekt siffra över den summerade arealen skyddad skogsmark är det därför viktigt att räkna bort överlappande arealer, för att inte samma ytor ska räknas flera gånger. I följande redovisning är sådana arealer borträknade, enligt samma ordning som visas i tabellen nedan.

Tabell 30. Formellt skyddad skogsmark utan överlappande arealer. 2021-12-31

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Delmängder ska därför inte summeras.

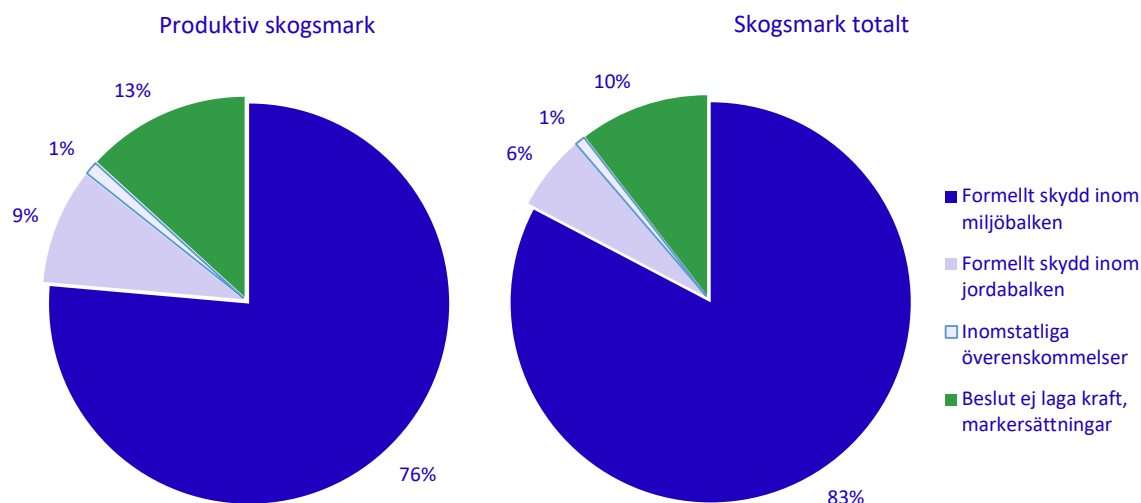
Instrument för skydd	Produktiv skogsmark		Skogsmark totalt	
	Areal i hektar	Andel av all produktiv skogsmark	Areal i hektar	Andel av all total skogsmark
1. Miljöbalken: Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden med föreskrifter, biotopskydd	956 800	4,2%	1 837 100	6,8%
2. Miljöbalken: Natura 2000 SCI	57 300	0,2%	122 400	0,5%
3. Jordabalken: Naturvårdsavtal med Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen	32 500	0,1%	37 600	0,1%
3. Jordabalken: Naturvårdsavtal av typ ekoparker och vitryggsavtal	91 100	0,4%	105 800	0,4%
4. Inomstatlig överenskommelse om skydd med Fortifikationsverket	14 500	0,1%	19 400	0,1%
5 och 6. Beslut ej laga kraft och markersättningar	175 500	0,8%	247 500	0,9%
Totalt utan överlappande arealer	1 327 600	5,8%	2 369 800	8,8%

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1. Överlappande arealer har reducerats enligt ordningen i tabellen. Instrument 1 redovisas i sin helhet, därefter har överlapp tagits bort i löpande ordning. Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Den formellt skyddade produktiva skogsmarken omfattade 1,3 miljoner hektar, vid utgången av 2021. 76 procent av den ytan bestod av skydd enligt miljöbalken (instrument 1 och 2). Skydd enligt jordabalken, i form av naturvårdsavtal, utgjorde 9 procent av arealen, efter att överlappande arealer har räknats bort. Beslutade arealer som ännu inte hade vunnit laga kraft, samt markersättningar, utgjorde 13 procent av den formellt skyddade produktiva skogsmarken.

Den totala arealen formellt skyddad skogsmark omfattade nästan 2,4 miljoner hektar. 83 procent av dessa var skydd enligt miljöbalken och 6 procent var naturvårdsavtal, utan överlapp med andra instrument. Beslutade arealer utan laga kraft, tillsammans med markersättningar, stod för 10 procent av den totala arealen formellt skyddad skogsmark.

Diagram 16 och 17. Formellt skyddad skogsmark utan överlapp mellan instrument, 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

Ovan och nedan den fjällnära gränsen

Det är stora skillnader i hur det formella skyddet av skogsmark fördelar sig mellan olika delar av Sverige. I den fjällnära regionen är hälften av den produktiva skogsmarken skyddad. Det motsvarar 564 000 hektar. Nedan den fjällnära gränsen är andelen 3,5 procent för den produktiva skogsmarken, vilket motsvarar 763 000 hektar.

Inkluderas improduktiv skogsmark i beräkningen är 57 procent av den fjällnära skogsmarken formellt skyddad. Det motsvarar mer än 1,4 miljoner hektar. I övriga landet, det vill säga nedan den fjällnära gränsen, är andelen 3,8 procent. Det motsvarar 923 000 hektar total areal skogsmark.

Tabell 31. Formellt skyddad skogsmark ovan och nedan fjällnära gränsen 2021-12-31

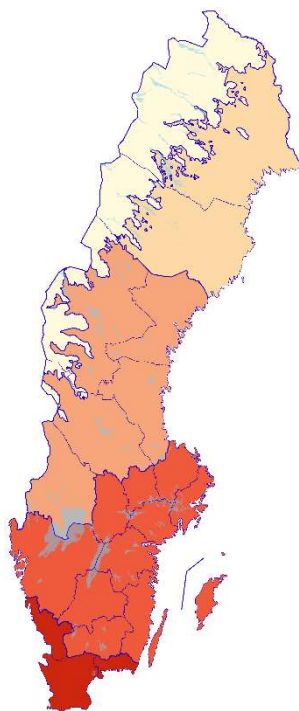
Utan överlapp mellan instrument.

Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Delmängder ska därför inte summeras.

Region	Skogsmark	Formellt skydd inom miljöbalken	Formellt skydd inom jordabalken	Inomstatliga överenskommelser	Beslut ej laga kraft, markersättningar	Totalt
Ovan fjällnära gränsen	Produktiv	476 200	12 900	6 700	68 300	564 200
	Total	1 309 300	18 700	9 600	109 500	1 447 100
Nedan fjällnära gräns	Produktiv	537 800	110 600	7 800	107 200	763 400
	Total	650 200	124 700	9 800	138 000	922 600

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

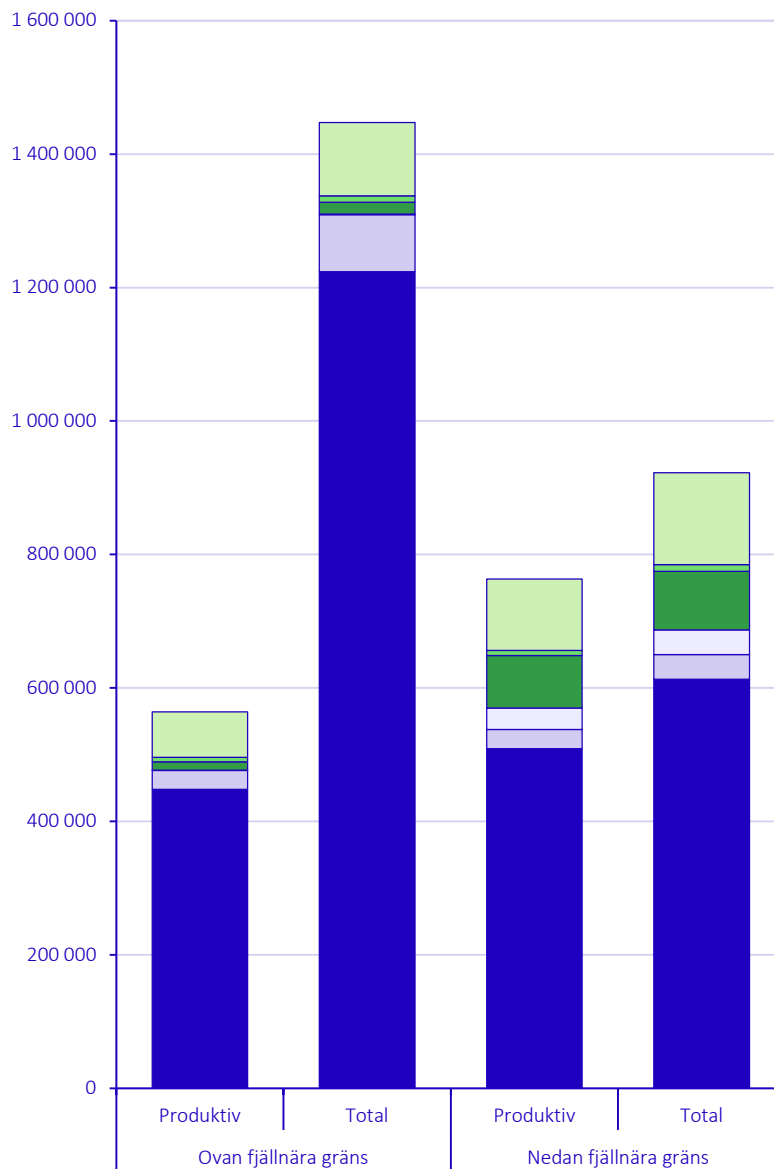
Kartan visar de fem naturgeografiska regioner som används i statistiken, med den fjällnära regionen i ljus färg i den nordvästra delen av Sverige. Övriga fyra regioner motsvarar marken nedan den fjällnära regionen. För en större version av kartan, se avsnittet *Kort om statistiken*.

Källa: Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, SCB

Diagram 18. Formellt skyddad skogsmark ovan och nedan fjällnära gränsen 2021-12-31

Hektar

- Beslut ej laga kraft och markersättningar för blivande naturreservat
- Inomstatlig överenskommelse om skydd, Fortifikationsverket
- Ekoparker och Vitryggsavtal
- Naturvårdsavtal (Naturvårdsverket och Skogsstyrelsen)
- Natura 2000
- Nationalparker, naturreservat, skogliga biotopskydd

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

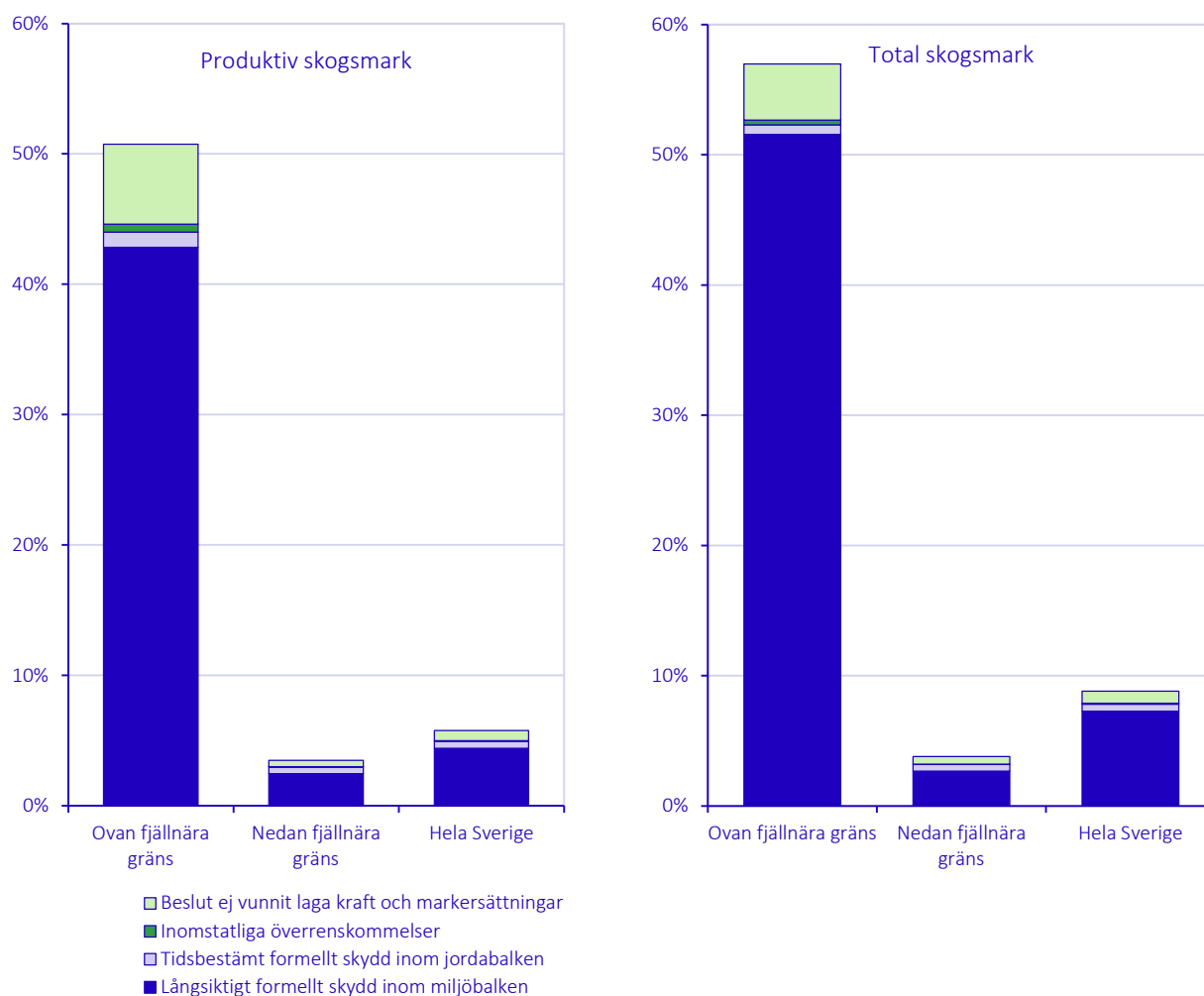
Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Tabell 32. Formellt skyddad skogsmark ovan och nedan fjällnära gränsen, andel av totala arealer skogsmark. 2021-12-31
Utan överlapp mellan instrument

Skyddsinstrument	Ovan fjällnära gräns		Nedan fjällnära gräns	
	Produktiv	Totalt	Produktiv	Totalt
Formellt skydd inom miljöbalken	42,8%	51,6%	2,5%	2,7%
Formellt skydd inom jordabalken	1,2%	0,7%	0,5%	0,5%
Inomstatliga överenskommelser	0,6%	0,4%	0,0%	0,0%
Beslut ej laga kraft, markersättningar	6,1%	4,3%	0,5%	0,6%
Totalt utan överlapp	50,7%	57,0%	3,5%	3,8%

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

Diagram 19 och 20. Formellt skyddad skogsmark ovan och nedan fjällnära gränsen, andel av totala arealer skogsmark. 2021-12-31
Utan överlapp mellan instrument

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

Nedan den fjällnära gränsen har Sverige fyra naturgeografiska regioner. Från norr till söder är det den nordboreala, den sydboreala, den boreonemorala och den nemorala regionen. Området ovan den fjällnära gränsen är den fjällnära regionen. Mer information finns i avsnittet *Kort om statistiken*.

Regioner (Naturgeografiska regioner SUS)

Av den produktiva skogsmark som är belägen nedan den fjällnära gränsen finns den största delen i den nordboreala regionen. Där är 4,5 procent av den produktiva skogsmarken formellt skyddad. Därefter har den sydligaste regionen, kallad den nemorala, högst andel formellt skydd, med 4,3 procent av hela den produktiva skogsmarken. I den boreonemorala regionen är 3,6 procent skyddad och i den sydboreala är andelen 2,6 procent.

Andelarna blir genomgående högre när den improduktiva skogsmarken tas med i beräkningen och statistiken avser den totala arealen skogsmark per region. I den nordboreala regionen är 4,9 procent av den totala skogsmarken formellt skyddad. Det följs av den nemorala regionen, där andelen är 4,4 procent. I den boreonemorala regionen är andelen 3,9 procent och i den sydboreala regionen är 2,8 procent av all skogsmark formellt skyddad.

De allra största arealerna och andelarna formellt skyddad skogsmark finns i den fjällnära regionen, med 51 procent av den produktiva skogsmarken och 57 procent av den totala skogsmarken.

Tabell 33. Formellt skyddad skogsmark per region 2021-12-31

Utan överlapp mellan instrument. Arealer är avrundade till jämna 100-tal. Delmängder ska därför inte summeras.

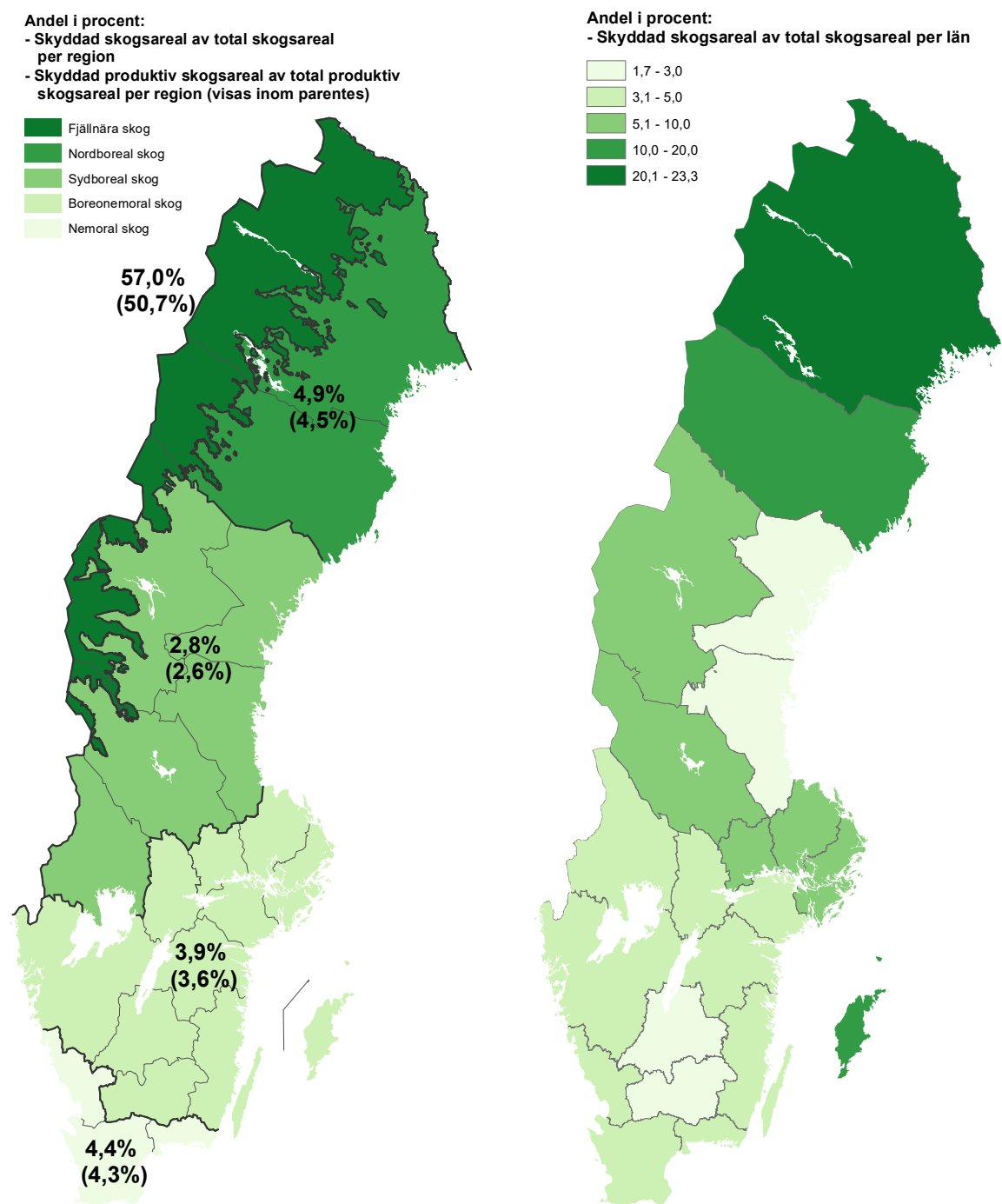
Region	Skogsmark	Formellt skydd inom miljöbalken	Formellt skydd inom jordabalken	Inomstatliga Överens-kommelser	Beslut ej laga kraft, mark-ersättningar	Totalt
1 Fjällnära	Produktiv	476 200	12 900	6 700	68 300	564 200
	Total	1 309 300	18 700	9 600	109 500	1 447 100
2 Nordboreal	Produktiv	160 500	45 200	2 600	55 400	263 700
	Total	204 100	53 100	3 400	76 400	337 000
3 Sydboreal	Produktiv	165 900	32 200	2 700	25 300	226 200
	Total	200 400	36 200	3 500	31 000	271 200
4 Boreonemoral	Produktiv	180 000	30 100	2 000	22 300	234 400
	Total	211 600	32 200	2 200	26 200	272 300
5 Nemoral	Produktiv	31 500	3 100	500	4 100	39 200
	Total	34 000	3 200	600	4 400	42 100
Hela Sverige, region 1 till 5	Produktiv	1 014 100	123 600	14 500	175 500	1 327 600
	Total	1 959 500	143 300	19 400	247 500	2 369 800

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1. Arealer för naturvårdsavtal av typen ekoparker är under utredning.

Län

När statistiken fördelas på län ser vi andra regionala skillnader jämfört med de naturgeografiska regionerna. Norrbottens län har störst andel formellt skyddad skogsmark, med 23 procent av länets totala areal skogsmark. Det följs av Gotlands och Västerbottens län, där 13 respektive 11 procent av länens totala skogsmark är formellt skyddad.

Karta 4 och 5. Formellt skyddad skogsmark per region och län, andel av total skogsmarksareal 2021-12-31
Utan överlapp mellan instrument

Källa: Naturvårdsregistret NVR och Nationella marktäckedata NMD 1.1.

I SCB:s statistik över skydd av marina miljöer ingår:

- Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och övriga biotopskyddsområden i marin miljö, med syften och föreskrifter kopplade till den marina miljön.
- Natura 2000-områden med utpekade marina habitat 1110–1180, 1610–1630, 1650 och 8330.

Endast områden som är utpekade enligt EU:s naturvårdsdirektiv, så kallade Natura 2000-områden, kan sträcka sig utanför territorialgränsen och in i Sveriges ekonomiska zon, eftersom det där saknas möjlighet att bilda naturreservat enligt svensk lag.

Skydd av marina miljöer

Det formella skyddet av marina miljöer utgör 14 procent av Sveriges totala havsvattenareal, inklusive den ekonomiska zonen. Andelen varierar mellan Sveriges tre regionala havsområden. Störst andel skydd har Västerhavet, med 32 procent. I Östersjön är 17 procent av havsarealen skyddad och i Bottniska viken är det 5 procent. Under 2021 har arealen ökat med nästan 6 500 hektar. Störst är ökningen i Östersjön, på grund av det nya naturreservatet Slite skärgård, i Gotlands län. Ökningen är dock inte så stor att den påverkar andelarna.

Tabell 34. Skydd av marina miljöer, regionala havsområden, 2021-12-31

Regionalt havsområde	Areal skyddat hav, i hektar	Andel av total havsyta
Västerhavet	439 300	32%
Östersjön	1 521 700	17%
Bottniska viken	270 200	5%
Totalt, inklusive ekonomisk zon	2 231 300	14%

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Hektar är avrundat till jämna 100-tal. Summeringar kan därför inte göras. Överlappande arealer ingår inte.

Inom svenskt territorium utgör skyddet 12 procent av havsvattenarealen. Skåne län har störst andel, med 42 procent, följt av Västra Götalands län, där 22 procent av havsarealen är skyddad.

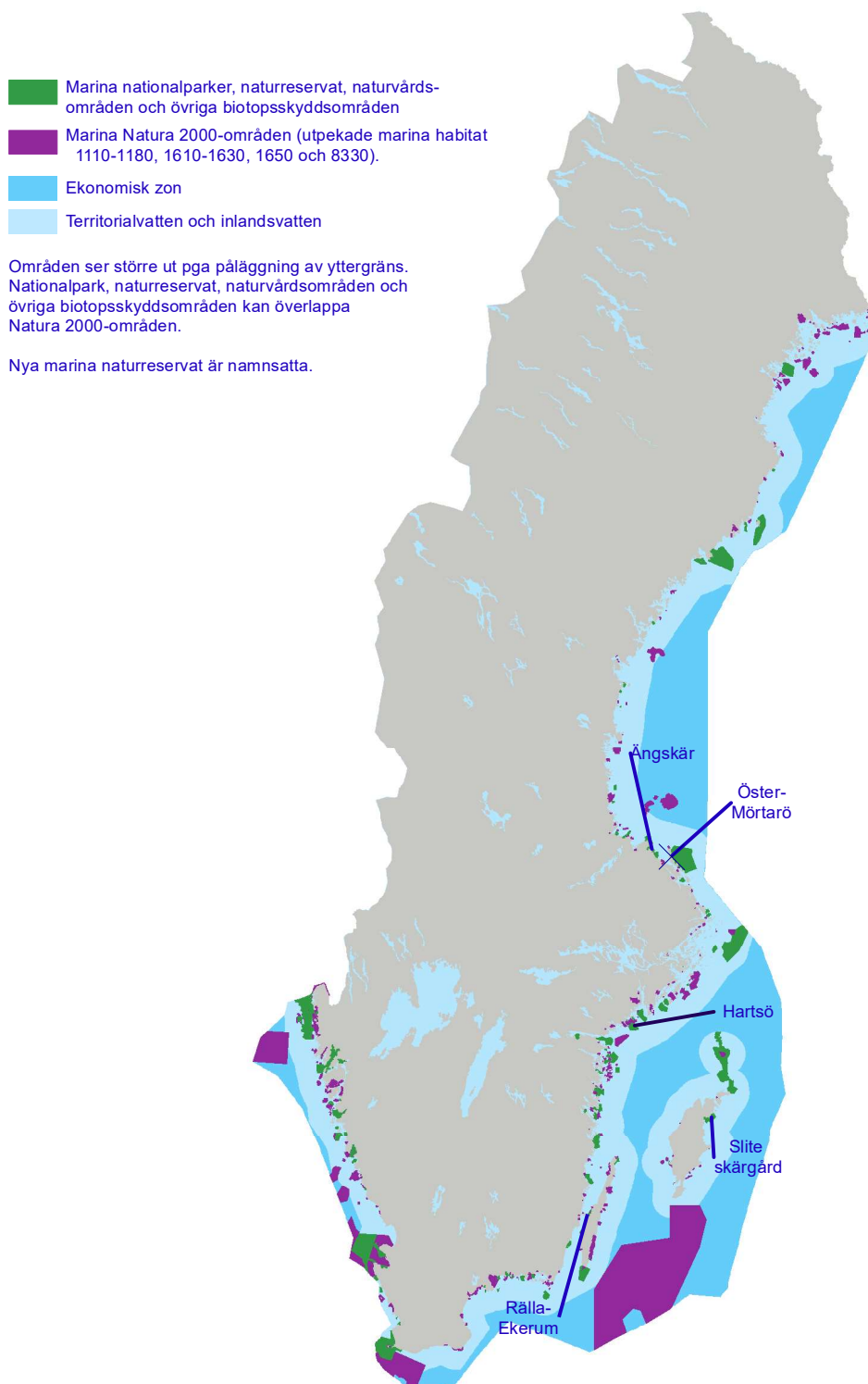
Tabell 35. Skydd av marina miljöer, län och riket, 2021-12-31

Län	Areal skyddat hav, i hektar	Andel av total havsyta
Stockholms län	104 300	11%
Uppsala län	65 400	18%
Södermanlands län	27 300	16%
Östergötlands län	34 000	14%
Kalmar län	49 900	6%
Gotlands län	102 900	9%
Blekinge län	22 400	6%
Skåne län	243 400	42%
Hallands län	27 700	9%
Västra Götalands län	121 900	22%
Gävleborgs län	12 600	2%
Västernorrlands län	16 100	3%
Västerbottens län	76 900	10%
Norrbottens län	66 700	10%
Totalt inom territorialgräns	971 600	12%

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1.

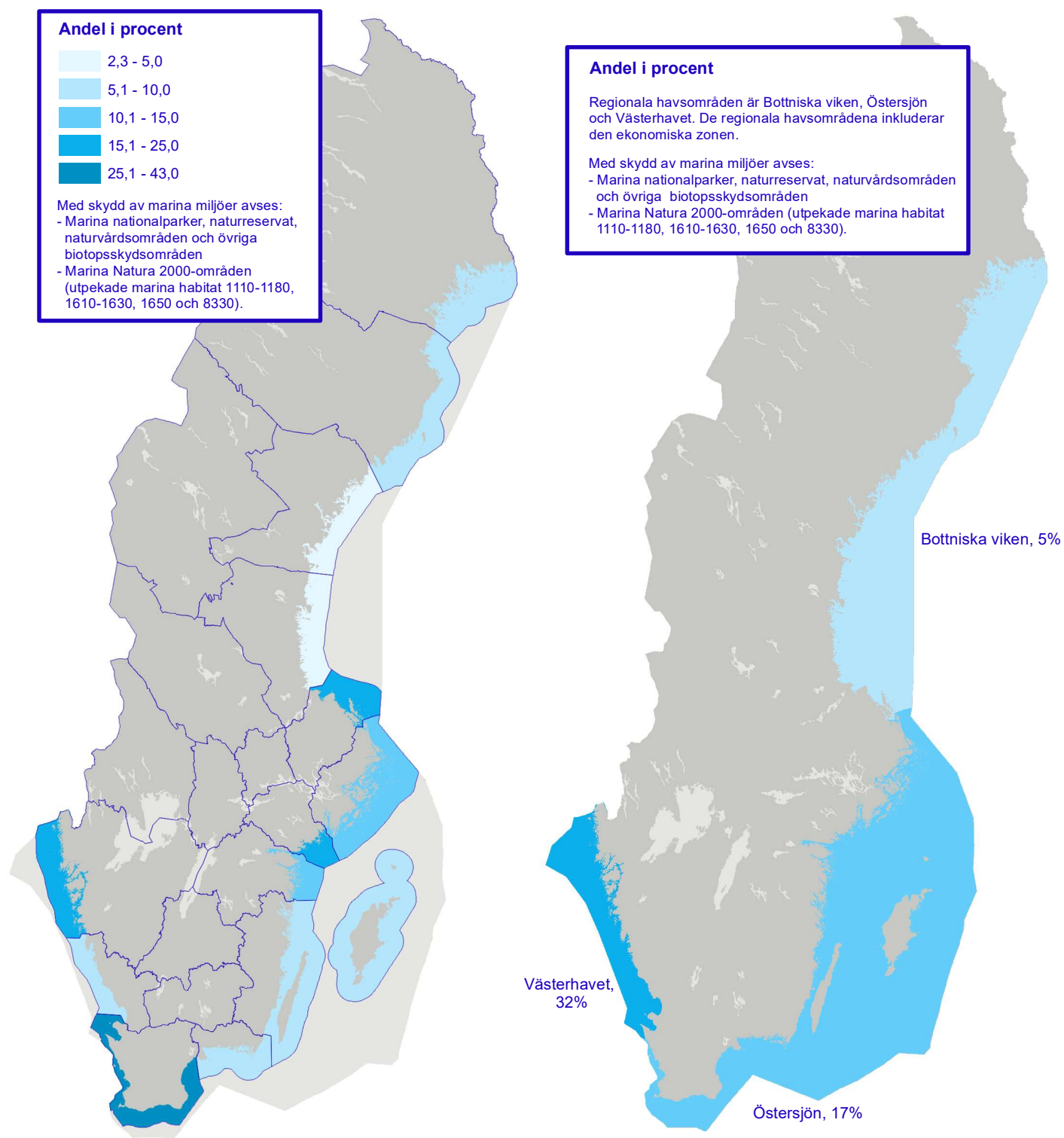
I beräkningen per län ingår inte Sveriges ekonomiska zon. Överlappande arealer ingår inte. Hektar är avrundat till jämna 100-tal. Summeringar kan därför inte göras.

Karta 6. Skydd av marina miljöer 2021-12-31

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1

Karta 7 och 8. Skyddad natur i marin miljö, efter län och regionalt havsområde, 2021-12-31

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1

Nationellt skydd i marin miljö

De nationella instrumenten för skydd styrs av svensk lagstiftning inom miljöbalken. Sverige har 1 nationalpark, 104 naturreservat och 1 naturvårdsområde belägna helt i marin miljö, med syften och föreskrifter kopplade till den marina miljön.

Under 2021 har antalet naturreservat i marin miljö ökat med 5 objekt, omfattande mer än 11 000 hektar. Tre av de nya områdena vann laga kraft under 2021. Övriga två är äldre reservat, som vid en genomgång har bedömts uppfylla kriterierna för marina naturreservat. Flera av de nya reservaten överlappas helt eller delvis av Natura 2000-områden, som ingår i det totala skyddet av marina miljöer. Därför är den totala arealökningen för de nationella skyddsformerna inte lika stor som enligt Tabell 34 och 35.

Tabell 36. Nya naturreservat i marin miljö, 2021-12-31

Namn	Län	Ursprungligt gällandeår	Havsareal i hektar
Ängskär	Uppsala län	1985	220
Öster-Mörtarö	Uppsala län	2021	4
Hartsö	Södermanlands län	1982	4 910
Rälla-Ekerum	Kalmar län	2021	360
Slite skärgård	Gotlands län	2021	5 950

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Hektar är avrundat till jämna 10-tal (utom för Öster-Mörtarö). Summeringar kan därför inte göras.

Tabell 37. Nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden i marin miljö, antal och areal per län, 2021-12-31

Län	Antal	Havsareal i hektar
Stockholms län	7	74 270
Uppsala län	9	62 060
Södermanlands län	5	10 850
Östergötlands län	9	26 570
Kalmar län	15	30 680
Gotlands län	3	62 080
Blekinge län	10	9 030
Skåne län	17	114 850
Hallands län	3	6 330
Västra Götalands län	15	82 800
Gävleborgs län	4	2 170
Västernorrlands län	3	1 510
Västerbottens län	5	73 960
Norrbottens län	1	15 630
Totalt	106	572 770

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Hektar är avrundat till jämna 10-tal. Summeringar kan därför inte göras.

Skåne län har den största arealen nationellt skydd av marin miljö, med en sammanlagd areal på nästan 115 000 hektar hav. Drygt hälften av den arealen utgörs av Skånska Kattegatt, som blev gällande under 2020 och som omfattar 58 600 hektar hav. Det enskilt största naturreservatet i marin miljö är Svenska Högarna i Stockholms län, som har en havsareal på nästan 61 000 hektar. Det bildades redan 1976, men under 2020 utökades det med mer än 58 000 hektar. Sveriges enda nationalpark i marin miljö är Kosterhavets nationalpark.

Sverige har även 5 biotopskyddsområden i marin miljö, omfattande sammanlagt 155 hektar. Tre av dem blev gällande under 2021. Det största marina biotopskyddsområdet är Hjältö leror i Västra Götalands län. Det omfattar nästan 90 hektar.

En fullständig förteckning över de marina reservaten finns i Excelformat på SCB:s webbplats:
www.scb.se/mi0603

Tabell 38. Sveriges tio största nationalparker och naturreservat i marin miljö, 2021-12-31

Namn	Län	Havsareal i hektar
Svenska Högarna	Stockholms län	60 860
Skånska Kattegatt	Skåne län	58 600
Salvorev-Kopparstenarna	Gotlands län	56 030
Gräsö östra skärgård	Uppsala län	53 320
Örefjärden-Snöanskärgården	Västerbottens län	46 820
Falsterbohalvöns havsområde	Skåne län	41 240
Kosterhavets nationalpark	Västra Götalands län	37 960
Holmöarna	Västerbottens län	20 570
Väderöarna	Västra Götalands län	18 090
Kallfjärden	Norrbottnens län	15 630

Källa: Havs- och vattenmyndigheten, Naturvårdsregistret och NMD 1.1. Hektar är avrundat till jämna 10-tal. Summeringar kan därför inte göras.

Naturreservat Utklippan. Fotograf: Susanna Fredriksson

Befolkning och tillgänglighet

I genomsnitt bor 30 procent av Sveriges befolkning inom 1 kilometer från skyddad natur. Andelen är högst i Stockholms, Gotlands och Örebro län, där nästan hälften av befolkningen bor inom 1 kilometer från skyddade områden. Nästan 100 procent av befolkningen bor inom 1 mil från skyddade områden.

Tabell 39. Befolkning inom zoner runt skyddad natur, andel i procent av total befolkning per län 2021-12-31

Nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden och Kungliga nationalstadsparken

Län	Inom 300 meter	Inom 1 kilometer	Inom 3 kilometer	Inom 5 kilometer	Inom 10 kilometer
Stockholms län	13	48	97	100	100
Uppsala län	7	23	74	97	100
Södermanlands län	7	39	86	99	100
Östergötlands län	4	23	85	98	100
Jönköpings län	6	23	71	89	100
Kronobergs län	8	33	75	95	100
Kalmar län	4	20	73	89	100
Gotlands län	17	46	93	100	100
Blekinge län	7	39	94	100	100
Skåne län	6	27	69	91	100
Hallands län	4	20	77	97	100
Västra Götalands län	6	28	76	93	100
Värmlands län	2	17	74	89	100
Örebro län	11	46	93	99	100
Västmanlands län	2	11	56	95	100
Dalarnas län	5	28	78	91	100
Gävleborgs län	3	17	61	87	100
Västernorrlands län	3	18	69	91	100
Jämtlands län	3	19	66	84	98
Västerbottens län	1	9	43	78	99
Norrbottens län	2	12	45	72	99
Riket	7	31	78	94	100

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Medelavstånd till skyddad natur

I genomsnitt har Sveriges befolkning 2,1 kilometer till skyddad natur. Medelavståndet är kortast i Stockholms län, med 1,2 kilometer. Det följs av Gotlands län, där medelavståndet är 1,3 kilometer. Längst är avståndet i Norrbottens län, med 3,7 kilometer. Det följs av Västerbottens län, där medelavståndet är 3,6 kilometer.

Att medelavståndet är längre i Norrbottens län, trots att det har den högsta andelen skyddad areal, beror på att länet har en stor total yta. De största skyddade områdena finns i de fjällnära delarna, där det är ont om större tätorter. I både Stockholms och Örebro län finns flera skyddade områden i mycket centrala lägen, vilket ger länen låga medelavstånd. Det visar sig även i statistik över medelavstånd i och utanför tätorter, där befolkning i tätorter har närmare till skyddad natur, jämfört med befolkningen utanför tätorter.

Tabell 40. Befolkningens medelavstånd till skyddad natur, per län 2021-12-31

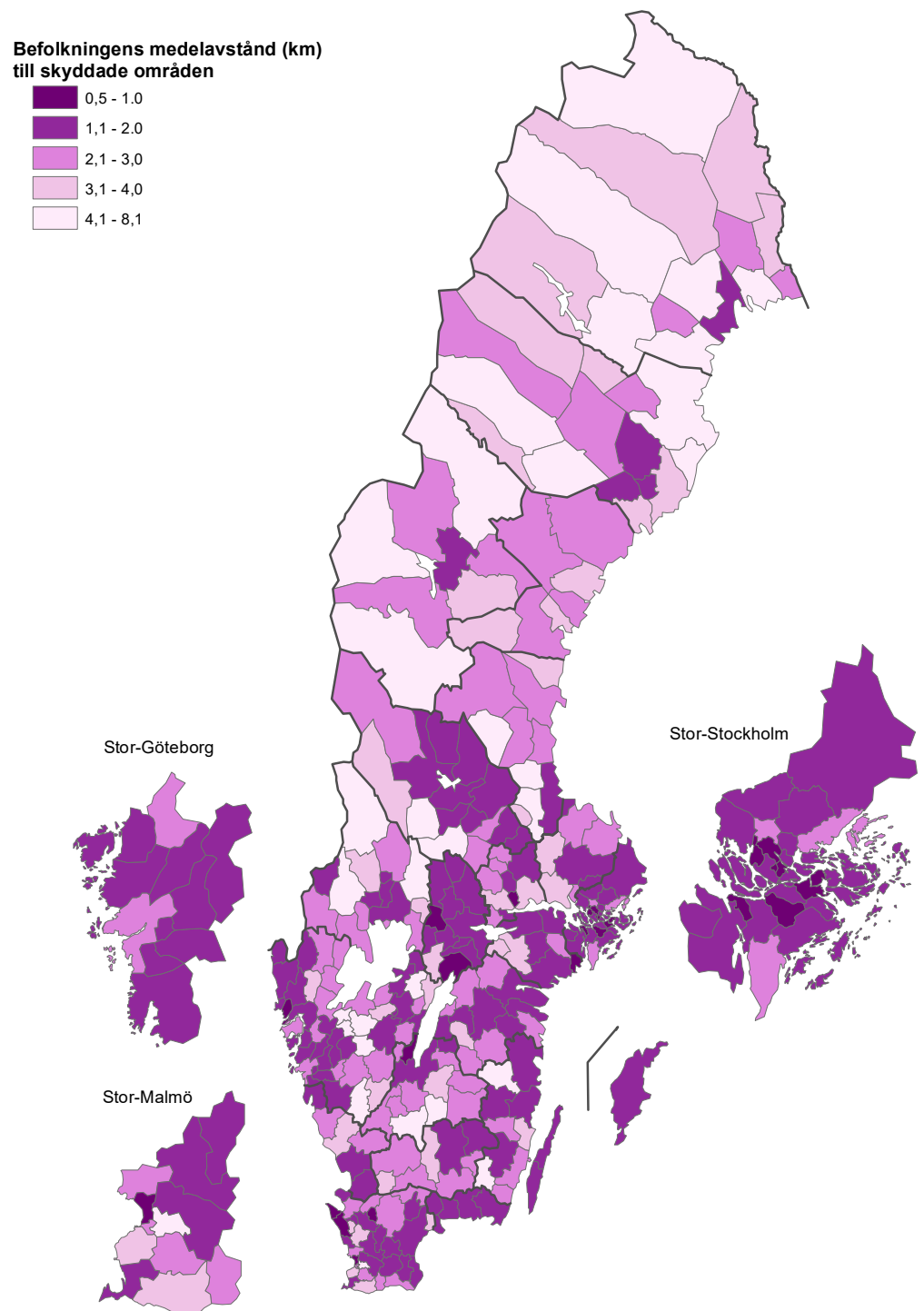
Län	Medelavstånd i kilometer
Stockholms län	1,2
Uppsala län	2,2
Södermanlands län	1,6
Östergötlands län	1,9
Jönköpings län	2,4
Kronobergs län	2,1
Kalmar län	2,4
Gotlands län	1,3
Blekinge län	1,4
Skåne län	2,4
Hallands län	2,2
Västra Götalands län	2,2
Värmlands län	2,5
Örebro län	1,4
Västmanlands län	2,8
Dalarnas län	2,1
Gävleborgs län	2,8
Västernorrlands län	2,5
Jämtlands län	2,8
Västerbottens län	3,6
Norrbottens län	3,7
Riket	2,1

Skyddad natur avser här nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden och Kungliga nationalstadsparken

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

På kommunnivå skiljer det 7,6 kilometer mellan det längsta och kortaste medelavståndet. Kortast medelavstånd har befolkningen i Nacka kommun i Stockholms län, med 500 meter till skyddad natur. Längst medelavstånd har invånarna i den västerbottniska och fjällnära kommunen Vilhelmina, med 8,1 kilometer.

Karta 9. Befolkningens medelavstånd till skyddad natur, per kommun. 2021-12-31

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Tätortsnära natur

Den tätortsnära naturen har stor betydelse för den biologiska mångfalden, det vardagliga friluftslivet och för att skapa kunskap, förståelse och engagemang för en god miljö. Nästan 30 procent av Sveriges nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden har bildats med syftet att tillgodose områden för friluftslivet. Det motsvarar nästan 1 600 områden. Av dem har fler än 500 områden det preciserade syftet att skydda tätortsnära natur.

Tillgängligheten till skyddade områden kan mätas utifrån hur stor del av tätorten och dess omland som består av skyddade områden. Tabell 41 visar de tio tätorter som har störst andel skyddad landareal i tätorten och inom ett 3 kilometer brett omland från tätortens gräns.

Beräkningen avser SCB:s statistiska tätorter 2020, med minst 10 000 invånare. De skyddstyper som ingår är nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden, biotopskyddsområden och Kungliga nationalstadsparken.

Av de 10 tätorter som har högst andel skyddad natur, är 7 belägna i Stockholms län. Störst andel har Lidingö tätort, där 31 procent av tätorten med omland är skyddad. Det beror framför allt på naturreservatet Långängen-Elfvik, som omfattar 440 hektar och helt ingår i tätorten med omland. I Stockholms tätort med omland finns flera naturreservat samt nationalparken Tyresta och nationalstadsparken. I Luleå tätort är det framför allt naturreservatet Ormberget-Hertsölandet som påverkar andelen skyddad natur i Luleå med omland.

Tabell 41. Tio-i-topp: Andel skyddad landareal i och omkring tätorter, 2021-12-31
Skyddad landareal inom statistiska tätorter 2020, med ett 3 kilometer brett omland.

Tätortskod	Tätortsbezeichnung	Län	Andel skyddad landareal
0186TC102	Lidingö	Stockholms län	31%
0180TC101	Stockholm	Stockholms län	22%
0125TC102	Ekerö	Stockholms län	20%
0380TC125	Uppsala	Uppsala län	19%
0127TC103	Tumba	Stockholms län	18%
0163TC103	Upplands Väsby och Sollentuna	Stockholms län	17%
2580TC115	Luleå	Norrbottens län	17%
0192TC103	Nynäshamn	Stockholms län	16%
0181TC108	Södertälje	Stockholms län	15%
0662TC104	Gislaved	Jönköpings län	15%

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Statistiken avser skyddad natur inom SCB:s statistiska tätorter 2020 med minst 10 000 invånare, samt i en zon på 3 kilometer från tätortsgräns.

Beslut, förvaltning och kostnader

Beslut om naturreservat och naturvårdsområden

De flesta naturreservat och naturvårdsområden har inrättats efter beslut av länsstyrelser. 8 procent av områdena har bildats efter kommunala beslut. Stockholms län har högst andel kommunalt inrättade områden. Där är 27 procent av områdena inrättade efter kommunala beslut.

Tabell 42. Naturreservat och naturvårdsområden efter beslutande myndighet och län 2021-12-31

Län	Beslut av kommun		Beslut av länsstyrelse	
	Antal	Totalareal i hektar	Antal	Totalareal i hektar
Stockholms län	97	18 690	259	176 208
Uppsala län	14	7 807	172	94 616
Södermanlands län	15	1 763	161	50 635
Östergötlands län	18	2 800	277	61 145
Jönköpings län	12	1 048	151	21 464
Kronobergs län	8	1 696	133	25 540
Kalmar län	9	1 036	201	70 143
Gotlands län	2	176	152	90 678
Blekinge län	2	157	114	23 701
Skåne län	58	7 600	294	153 171
Hallands län	3	69	195	30 277
Västra Götalands län	58	6 963	481	186 981
Värmlands län	9	382	209	120 880
Örebro län	42	2 988	250	46 846
Västmanlands län	6	156	118	40 786
Dalarnas län	66	3 157	315	269 665
Gävleborgs län	13	2 731	229	48 738
Västernorrlands län	17	1 795	207	47 342
Jämtlands län	1	148	228	584 048
Västerbottens län	1	237	392	988 876
Norrbottnens län	7	2 745	435	1 997 114
Riket	458	64 181	4 973	5 129 028

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Överlappande arealer är inte borträknade.

1 procent av den sammanlagda arealen naturreservat och naturvårdsområden har inrättats efter kommunala beslut. Den största andelen kommunalt beslutade arealer har Stockholms län. 10 procent av länets skyddade arealer är inrättade efter kommunala beslut.

Kommunala beslut om skyddade områden

Sedan miljöbalken trädde i kraft 1999 har kommunerna själva möjlighet att besluta om inrättandet av flera olika typer av skydd. Sedan dess har deras arbete med naturvård varit en viktig del i Sveriges naturvårdspolitik. Det illustreras bland annat av friluftslivspropositionen från 2010, vilken betonar kommunens ansvar för den tätortsnära naturen och vikten av att kommuner tar ansvar för den långsiktiga tillgången till tätortsnära naturområden.

Kommuner kan besluta om att inrätta bland annat naturreservat, naturvårdsområden, övrigt biotopskydd, djur- och växtskyddsområden, och naturminnen. I statistiken över kommunala beslut redovisas endast naturreservat och naturvårdsområden, eftersom de vanligtvis har störst yta och störst betydelse för kommunens markanvändning avseende naturvård.

Trots att de flesta naturreservat är inrättade efter beslut av länsstyrelse, finns det kommuner där en majoritet av områdena är inrättade efter kommunala beslut. Danderyd, Stockholm och Sundbyberg i Stockholms län, samt Munkfors i Värmlands län har endast naturreservat som har bildats efter kommunala beslut. Störst antal kommunalt inrättade områden har Örebro kommun, med 19 områden.

Tabell 43. Tio-i-topp: Störst antal kommunalt inrättade naturreservat och naturvårdsområden. 2021-12-31

Län	Kommun	Antal områden efter beslutande myndighet	
		Kommun	Länsstyrelse
Örebro län	Örebro	19	36
Dalarnas län	Gagnef	16	13
Dalarnas län	Leksand	16	18
Stockholms län	Nacka	14	1
Skåne län	Lomma	12	2
Stockholms län	Huddinge	11	1
Stockholms län	Stockholm	11	0
Skåne län	Helsingborg	10	12
Stockholms län	Södertälje	9	17
Dalarnas län	Borlänge	9	12

Källa: Naturvårdsregistret och SCB

Den största arealen kommunalt inrättade naturreservat och naturvårdsområden har Huddinge, där kommunen har avsatt drygt 5 400 hektar för områdesskydd. Därefter har Uppsala kommun avsatt störst arealer, med sammanlagt 4 280 hektar. Arealerna omfattar både land- och vattenytor.

Tabell 44. Tio-i-topp: Störst areal i kommunalt inrättade naturreservat och naturvårdsområden. 2021-12-31

Län	Kommun	Totalareal i hektar efter beslutande myndighet	
		Kommun	Länsstyrelse
Stockholms län	Huddinge	5 422	4
Uppsala län	Uppsala	4 280	4 025
Skåne län	Helsingborg	3 816	909
Uppsala län	Tierp	2 530	10 962
Norrbottens län	Luleå	2 400	25 384
Stockholms län	Nacka	2 376	3
Örebro län	Örebro	2 283	3 709
Stockholms län	Stockholm	2 088	0
Kronobergs län	Växjö	1 640	5 250
Östergötlands län	Linköping	1 588	1 312

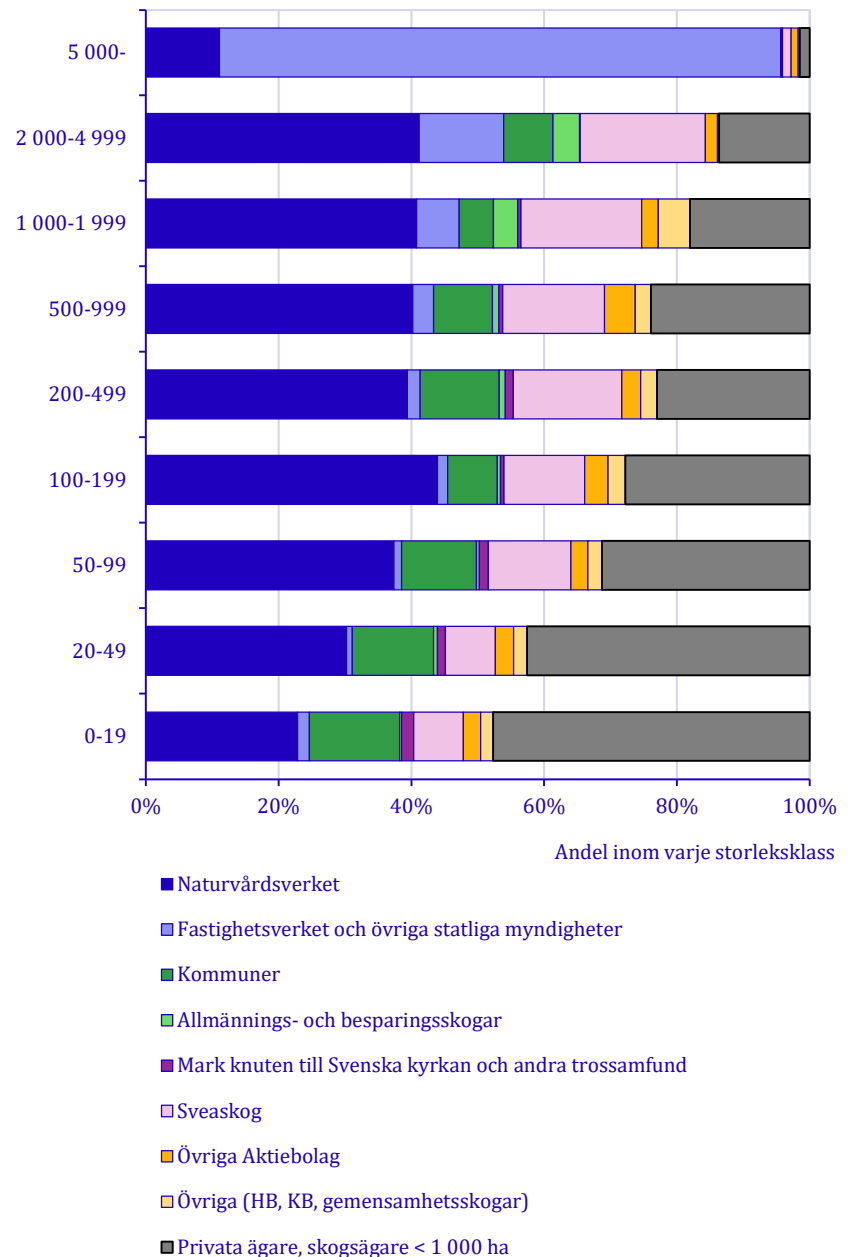
Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Överlappande arealer är inte borträknade.

Markägare i naturreservat

Marken i ett naturreservat kan ingå i såväl ett privat som allmänt ägande. Staten dominerar som markägare i större reservat, medan det privata ägandet är som störst i små områden.

Diagram 21. Markägare i naturreservat efter storleksklass, 2021-12-31

Totalareal i hektar

Källa: Markägarkartan 2021, NMD 1.1 och Naturvårdsregistret. Statistiken avser naturreservat med gällandedatum till och med 2021-12-31.

Förvaltare av skyddade områden

80 procent av Sveriges nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden förvaltas av länsstyrelser. Kommuner förvaltar drygt 11 procent av områdena och de övriga 8 procenten förvaltas av stiftelser, statliga myndigheter, privata bolag och andra typer av övriga förvaltare. Arealmässigt förvaltas 2 procent av de skyddade områdena av kommuner. 78 procent förvaltas av länsstyrelser och 20 procent av övriga förvaltare.

Det är inte alltid som kommunalt inrättat skydd förvaltas av en kommun, även om det är det allra vanligaste.

Tabell 45. Nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden efter typ av förvaltare och län, 2021-12-31

Län	Kommun		Länsstyrelse		Övriga	
	Antal	Totalareal i hektar	Antal	Totalareal i hektar	Antal	Totalareal i hektar
Stockholms län	111	21 774	193	98 937	54	76 344
Uppsala län	13	5 528	147	89 637	27	11 586
Södermanlands län	21	4 094	147	40 860	8	7 445
Östergötlands län	30	5 270	265	58 676	0	0
Jönköpings län	21	5 391	143	24 801	0	0
Kronobergs län	14	1 939	127	27 035	1	133
Kalmar län	16	1 782	196	69 697	0	0
Gotlands län	0	0	152	93 957	3	1 357
Blekinge län	8	1 784	107	21 173	1	900
Skåne län	73	9 866	272	149 701	10	3 261
Hallands län	12	399	166	25 606	20	4 341
Västra Götalands län	100	16 379	167	106 487	276	115 953
Värmlands län	10	817	208	120 446	0	0
Örebro län	48	3 578	238	32 902	8	14 665
Västmanlands län	17	1 328	105	25 510	3	15 017
Dalarnas län	62	5 423	306	280 558	16	27 032
Gävleborgs län	28	6 648	216	51 290	0	0
Västernorrlands län	26	10 737	198	41 439	1	18
Jämtlands län	3	247	221	592 899	6	1 435
Västerbottens län	6	770	382	984 031	6	6 684
Norrbottnens län	8	2 963	436	1 710 188	6	897 785
Riket	627	106 751	4 388	4 646 004	446	1 183 956

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal per län stämmer inte med antal för hela riket, eftersom några nationalparker är belägna i flera län. Överlappande arealer är inte borträknade.

Kostnader för skyddad natur

Naturvårdsverkets kostnader

Naturvårdsverket lämnar ersättningar för skydd och skötsel av natur genom anslagen 1:14 Skydd av värdefull natur och 1:3 Åtgärder för värdefull natur. Kostnader består av utgifter för förvaltning av befintliga nationalparker och naturreservat, samt av kostnader för marklösen då nya skyddade områden bildas, huvudsakligen i form av naturreservat. Kostnaderna kan bestå av köp, ersättning till markägaren för intrång, bidrag till kommuners förvärv eller intrångsersättning för mark för naturvårdsändamål.

Under 2021 avsatte Naturvårdsverket nästan 1,5 miljarder kronor för naturskydd inom anslag 1:14 Skydd av värdefull natur. Det fördelades på 189 miljoner kronor för köp av arealer, knappt 1,3 miljarder i intrångsersättning, 37 miljoner i bidrag och 8 miljoner kronor på naturvårdsavtal som tecknades under året. Kostnaderna avser 652 olika beslut om ekonomisk ersättning för skydd av värdefulla områden, samt 20 nya naturvårdsavtal.

2021 års anslag för skydd av värdefull natur var mer än dubbelt så hög som 2020. Det är orsaken till fördubblingen av Naturvårdsverkets kostnader, jämfört med statistiken för 2020. Den genomsnittliga ersättningen per avtal var högre under 2021. Därför visar inte statistiken motsvarande ökning i antalet avtal och beslut.

Det högsta ersättningsbeloppet 2021 avsåg det blivande naturreservatet Hovdala, som är ett objekt i Skåne län på drygt 300 hektar. Drygt 53 miljoner kronor utbetalades för det. Det dyraste köpet uppgick till 54 miljoner kronor. Det avsåg cirka 580 hektar inom det planerade naturreservatet Finnekroken i Örebro län.

Under 2021 tecknades 20 nya naturvårdsavtal mellan Naturvårdsverket och markägare. De omfattande sammanlagt 760 hektar landareal, varav 640 hektar produktiv skogsmark.

Tabell 46. Naturvårdsverkets kostnader inom anslag 1:14 Skydd av värdefull natur, 2021

Typ av markersättning	Antal avtal eller beslut enligt 1:14-anslaget	Kostnad i tusentals kronor, avrundat till jämna 100-tal	Arealer i hektar	
			Landareal totalt	Produktiv skogsmark
Köp	139	188 700	10 083	6 112
Intrång	503	1 256 800	21 360	13 348
Bidrag	10	36 900	764	644
Naturvårdsavtal	20	8 407	760	640
Summa	672	1 490 807	32 967	20 744

Källa: Naturvårdsverket

Skogsstyrelsens kostnader

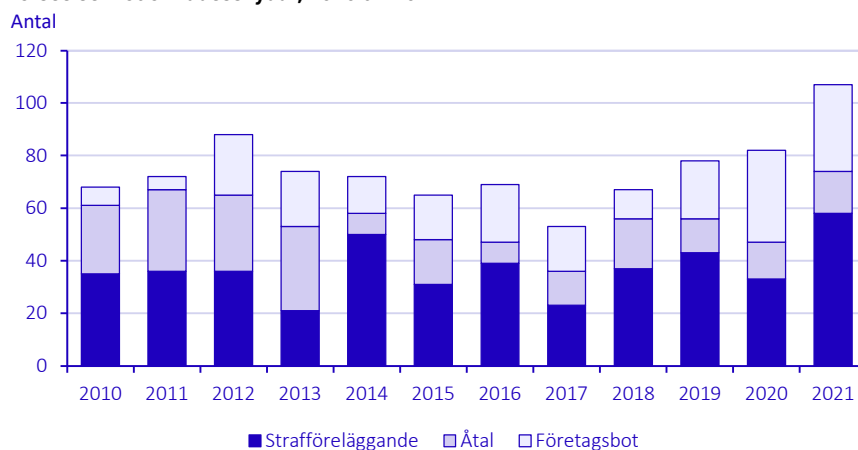
Skogsstyrelsen lämnar ersättning för biotopskyddsområden och naturvårdsavtal i skog. Under 2021 utbetalades nästan 123 miljoner kronor i ersättning för nya biotopskyddsområden. De nya områdena omfattade en landareal på 771 hektar, fördelad på 118 olika områden. Skogsstyrelsens ersättning av 2021 års nya naturvårdsavtal var cirka 7,5 miljoner kronor, fördelade på 26 områden med en landareal på sammanlagt 274 hektar.⁹

Brott och förseelse mot områdesskydd

Brott mot områdesskydd begår den som med uppsåt eller av oaktsamhet skadar naturmiljön i ett biotopskyddsområde, uppför byggnad i ett strandskyddsområde eller orsakar skada eller risk för skada i nationalpark, naturreservat, kulturresevat, djur- och växtskyddsområde, vattenskyddsområde eller ett område som omfattas av interimistiskt förbud (Miljöbalken 29 kap § 2). Strafföreläggande kan ges för mindre allvarliga brott som inte leder till åtal och där den misstänkte har erkänt brottet inom en viss tid. Brott mot områdesskydd som ger strafföreläggande kan till exempel vara att cykla eller beträda ett skyddat område där det är förbjudet.

Under 2021 ledde 16 brottsmisstankar till åtal. Antalet strafföreläggande var 58 och antalet företagsböter 33. Av samtliga brottsmisstankar avsåg 66 brott mot områdesskydd och 41 var förseelser mot områdesskydd.

Diagram 22. Antal brottsmisstankar avseende brottskod 8015 "Brott mot områdesskydd, förseelse mot områdesskydd", 2010 till 2021

Källa: Åklagarmyndigheten

⁹ Källa: www.skogsstyrelsen.se/statistik/statistikdatabas/. Statistiken är beräknad utifrån beslutsdatum och skiljer sig därmed från annan statistik om biotopskydd i denna rapport.

Kort om statistiken

Arligt tema

Varje år görs en specialbearbetning inom ett särskilt tema, som en fördjupning av ett aktuellt ämne inom området Skyddad natur. Årets tema är *Internationell statistik och rapportering*.

Samtliga teman har varit (efter statistikens referensår):

- 2021: Internationell statistik och rapportering
- 2020: Kommunalt skyddad natur
- 2019: Agenda 2030 och skydd av marina miljöer
- 2018: Nationella marktäckedata (NMD)
- 2017: Våtmarker och myrar
- 2016: Friluftsliv och skyddad natur
- 2015: Grön infrastruktur
- 2014: Skydd av skog jämfört med skogsbruk

Statistiken inom det årliga temat presenteras inte i Sveriges statistiska databaser. Det är inte årligt återkommande statistik och därför inte officiell statistik.

Statistikens ändamål och innehåll

I samarbete med Naturvårdsverket tar SCB fram statistik om skyddad natur. Det är officiell statistik inom ämnesområdet Miljö och statistikområdet Markanvändning. Statistiken publiceras en gång per år på SCB:s webbplats¹⁰, i form av tabeller, diagram och rapport i serien Sveriges officiella statistik MI41.

SCB har publicerat officiell statistik om skyddad natur sedan början av 1990-talet. Till och med referensår 2019 publicerades uppgifterna i ett statistiskt meddelande (SM). Motsvarande uppgifter redovisas nu i SCB:s rapportformat.

Statistiken efterfrågas på flera nivåer i samhället, från en övergripande nationell nivå till kommunernas lokala nivå. Naturvårdsverket använder statistiken för att följa utvecklingen av de skyddade områdena, samt som underlag och stöd för sin miljömålsrapportering på nationell och internationell nivå. Övriga användare är bland annat Miljödepartementet, Skogsstyrelsen, länsstyrelser, kommuner och intresseorganisationer, vilka använder statistiken för uppföljning av skyddade områdens antal och utbredning. Det finns även att betydelsefullt allmänintresse för de uppgifter som presenteras.

Syftet med statistiken är att beskriva Sveriges markanvändning avseende områdesskydd. Ett skyddat område är ett geografiskt definierat område som är permanent utpekat, reglerat och förvaltad för att uppnå specifika syften och bevarandemål. I Sverige används skyddade områden som samlingsnamn för skydd inom 7 kap miljöbalken, samt för många av naturvårdsavtalen enligt jordabalken. Skyddade områden med stöd av miljöbalken inrättas i enlighet med förordningen om områdesskydd och nationalparksförordningen. Skyddad natur med specifika syften och reglerad markanvändning utgör en egen form av markanvändning. I juridiska och vissa statistiska sammanhang skiljer man därför dessa områden från andra markslag.

Sveriges nationella och officiella statistik över skyddad natur innehåller uppgifter om ett urval av skyddade områden enligt 7 kap miljöbalken. Dessutom redovisas skyddade älvar, fridlysta arter, naturvårdsavtal enligt jordabalken, inomstatliga överenskommelser, samt skogsmark som omfattas av markersättningar.

¹⁰ www.scb.se/mi0603

Merparten av data är hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR) i databasen VIC-Natur, samt databasen över Sveriges Natura 2000-områden. Databaserna finns publikt tillgängliga via kartverket Skyddad Natur, som nås via Naturvårdsverkets webbplats¹¹.

Definitioner och förklaringar

Instrument för skyddad natur

Med instrument avses här olika typer av skydd, reglerade i lagar och förordningar, samt i ingångna avtal och enskilda beslut för formellt skyddad natur. Här följer en utförlig beskrivning av de instrument som redovisas i Tabell 1. Andra instrument i statistiken beskrivs tillsammans med statistikredovisningen.

Nationalparker

Ett mark- eller vattenområde som tillhör staten får förklaras som nationalpark, i syfte att bevara ett större sammanhängande område av viss landskapstyp i dess naturliga tillstånd eller i väsentligt oförändrat skick. Nationalparkerna syftar till ett representativt skydd av stora områden inom olika landskapstyper. De har föreskrifter som innebär skydd för samtliga ingående naturtyper.

Reglering: 7 kap. 2-3 §§ miljöbalken, nationalparksförordningen (1987:938).

Varaktighet: Permanent

Beslutande: Riksdagen, regeringen, Naturvårdsverket

Tillsynsmyndighet: Länsstyrelse

Naturresevat

Ett mark- eller vattenområde kan förklaras som naturresevat i syfte att:

- bevara biologisk mångfald,
- vårda och bevara värdefulla naturmiljöer,
- tillgodose behov av områden för friluftslivet,
- skydda, återställa eller nyskapa värdefulla naturmiljöer, eller
- skydda, återställa eller nyskapa livsmiljöer för skyddsvärda arter.

¹¹ <https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Naturresevat innebär ett långsiktigt områdesskydd som anpassas efter syfte och skyddsbehov, till exempel när inskränkningar i användningen av mark- och vattenområden behövs för att uppnå syftet med bevarandet. Fastigheter som omfattas kan vara i såväl allmän som enskild ägo. Om markägaren vill fortsätta att äga marken blir denne ersatt i enlighet med miljöbalkens ersättningsbestämmelser.

Reglering: 7 kap. 4-8 §§ miljöbalken, förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beslutande: Länsstyrelse, kommun

Varaktighet: Permanent

Tillsynsmyndighet: Länsstyrelse, kommun

Biotopskyddsområden

Mindre mark- eller vattenområden som omfattas av bestämmelserna i skogsvårdslagen och som på grund av sina särskilda egenskaper är värdefulla livsmiljöer för hotade djur- eller växtarter, eller särskilt skyddsvärda på annat sätt. Ett biotopskyddsområde är vanligtvis mellan 2 och 10 hektar, men kan vara upp till 25 hektar. Området ska överensstämja med minst 1 av 19 särskilt definierade biotoptyper.

Reglering: 7 kap. 11 § miljöbalken, förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Varaktighet: Permanent

Beslutande: Skogsstyrelsen, kommun

Tillsynsmyndighet: Skogsstyrelsen, kommun

Nationalstadspark

Inom en nationalstadspark får ny bebyggelse och nya anläggningar uppföras och andra åtgärder vidtas endast om det kan ske utan intrång i parklandskap eller naturmiljö och utan att det historiska landskapets natur- och kulturvärden i övrigt skadas. En åtgärd som innebär ett tillfälligt intrång eller en tillfällig skada i en nationalstadspark får vidtas om åtgärden höjer parkens natur- och kulturvärden eller tillgodoser ett annat angeläget allmänt intresse. Det ställs även krav på att parken återställs så att det inte kvarstår mer än ett obetydligt intrång eller en obetydlig skada. Lag (2009:293).

Reglering: 4 kap 7 § miljöbalken

Beslutande: Regeringen

Varaktighet: Permanent

Tillsynsmyndighet: Länsstyrelse

Den 1 januari 1995 inrättades den första och hittills enda nationalstadsparken, kallad Kungliga nationalstadsparken. Den

omfattar området Ulriksdal-Haga-Brunnsviken-Djurgården och är belägen i framför allt kommunerna Stockholm, Solna och Lidingö.

Natura 2000-områden

Områden som är utpekade enligt EU:s två naturvårdsdirektiv fågeldirektivet SPA (särskilt skyddsområde) eller art- och habitatdirektivet SCI (område av gemenskapsintresse/särskilt bevarandeområde). Syftet är att säkerställa den långsiktiga överlevnaden av Europas mest värdefulla och hotade arter och naturtyper.

Natura 2000-områden utpekas för de arter och naturtyper som anges i de båda naturvårdsdirektiven och som bedöms som särskilt skyddsvärda i ett EU-perspektiv. I områdena skyddas naturtyper och arter från negativ påverkan genom en särskild tillståndsplikt för verksamheter eller åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön. Tillståndsplikten gäller även utanför det avgränsade området. I särskilda skyddsområden har medlemsstaterna även ansvar för att vidta de bevarandeåtgärder som behövs, med utgångspunkt i utpekade naturtypers och arters ekologiska behov.

I delar av statistiken ingår endast de områden som har utpekade habitat enligt art- och habitatdirektivet (SCI-områden), eller har karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskarteringen NNK.

Reglering: 7 kap. 27-29 b §§ miljöbalken, 15-20 a §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m.

Beslutande: Regeringen

Varaktighet: Permanent

Tillsynsmyndighet: Länsstyrelse

Områden med naturvårdsavtal

Naturvårdsavtal är ett nyttjanderättsavtal som tecknas mellan markägare och staten, genom Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket eller länsstyrelserna. Även kommuner kan teckna naturvårdsavtal med markägare. Att ingå i ett naturvårdsavtal är frivilligt för båda parter. Syftet är att utveckla och bevara naturvärden. Sedan 2015 finns också möjlighet att teckna avtal för områden med höga sociala värden, för att bevara och utveckla skogar med värden som skapas av människans upplevelser av skogen.

Genom att ingå ett naturvårdsavtal avstår fastighetsägaren från viss användning av ett område, till exempel avverkning, samt tolererar att bland annat naturvårdande åtgärder vidtas där. I avtalet beskrivs området och hur naturvärdena bör bevaras och utvecklas, men fastighetsägaren åtar sig inte att utföra åtgärder.

Avtalstiden kan variera från några månader upp till 50 år. Avtalet görs normalt gällande gentemot en ny ägare genom att det skrivs in i fastighetsregistret.

Reglering: 7 kap. 3 § andra stycket jordabalken (1970:994), lagen (1915:218) om avtal och andra rättshandlingar på förmögenhetsrättens område (avtalslagen).

Varaktighet: Tidsbestämt enligt avtal

Beslutande: Avtalsparter

Tillsynsmyndighet: Avtalsparter

Det finns olika benämningar på naturvårdsavtal. Ekoparksavtal tecknas mellan Skogsstyrelsen och Sveaskog, utan statlig ersättning. Områdena är minst 1 000 hektar stora och har minst 50 procent naturvårdsareal. På den yta som inte är naturvårdsareal bedrivs skogsbruk med generell eller förstärkt miljöhänsyn. Vitryggsavtal är en annan form av naturvårdsavtal med Skogsstyrelsen. Avtalen avser att bevara och skapa cirka 10 000 hektar lövskog. De ska ge en god livsmiljö åt såväl den vitryggiga hackspetten som andra rödlistade lövskogsarter.

Både ekoparksavtal och vitryggsavtal ska enligt regeringsbeslut *M2014/593/Nm Etappmål för biologisk mångfald och ekosystemtjänster* räknas till det formella skyddet och inte som frivilliga avsättningar.

Områden med inomstatlig överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket

Områden med inomstatlig överenskommelse har skyddats efter överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket. De utpekades 2003 och 2004 inom ramen för regeringsuppdraget om inventering av skyddsvärda statliga skogar. Enligt tilläggsuppdrag efter inventeringen genomförde Naturvårdsverket ett fördjupat samråd om områdenas bevarande, vilket resulterade i 2010 års överenskommelse mellan myndigheterna. Dess innebörd är att utpekade områden undantas från skogsbruk och avverkning. Samrådsrutiner gäller för sådan avverkning som behövs för områdenas användning som övningsområden.

Områdena saknar formellt skydd enligt miljöbalkens regler, men har genom överenskommelsen och regeringsbeslut ett formellt skydd. Parterna är överens om att anläggande av byggnader, vägar, ledningar, vindkraftverk eller annan typ av exploatering inte ska ske inom naturskogarna. Områden erbjuds för bildande av naturreservat om övningsverksamheten upphör. Skyddsformen naturvårdsavtal är inte tillämplig, eftersom det rör sig om en överenskommelse mellan två statliga parter.

Reglering: Överenskommelse mellan Naturvårdsverket och Fortifikationsverket

Varaktighet: Permanent

Beslutande: Riksdag, regering

Tillsynsmyndighet: Försvarsinspektören för hälsa och miljö

Naturtyper

De naturtyper som redovisas i statistiken definieras i enlighet med Nationella marktäckedata (NMD 1.1), som ligger till grund för klassningen av statistiken. NMD klassificerar marken i sex huvudgrupper, inklusive vatten.

Skogsmark

Skogsmark definieras som trädbeklädda områden med en trädhöjd på över 5 meter och en krontäckning på mer än 10 procent, eller träd som kan nå dessa värden. Definitionen följer FAO forest definition - Global Forest Resources Assessments 2010 (FRA2010), med vissa undantag. Till exempel klassas skog i jordbruksmark och i bebyggda områden som skogsmark, vilket inte överensstämmer med FRA2010. Även fruktodlingar och energiskog räknas som skog, om de uppfyller kriterierna för trädhöjd och krontäckning.

Skogen fördelas på undergrupperna utanför/på våtmark, vilka i sin tur fördelas på åtta undergrupper vardera, utifrån dominerande trädslag. Trädslagen är:

- Tallskog
- Granskog
- Barrblandskog
- Blandskog av tall och gran
- Lövblandad barrskog
- Triviallövskog
- Ädellövskog
- Triviallövskog med ädellövsinslag
- Temporärt ej skog (Öppna och igenväxande hyggen, stormfällda områden eller brandfält)

Låg fjällskog

Kompletterande information i NMD. Trädklädda områden inom fjällnära gräns, med en trädhöjd på 2 till 5 meter och en krontäckning om minst 10 procent. Markklassen kan innehålla både fjällbjörk- och fjällbarrskog, videbuskar och buskar/träd på hyggen.

Öppen våtmark

Öppen mark där vattnet under en stor del av året finns nära under, i eller strax över markytan. Minst 50 procent av vegetationen bör vara hydrofil, det vill säga fuktighetsälskande, för att man ska kunna kalla ett område för våtmark. Ett undantag är tidvis torrlagda bottenområden i sjöar, hav och vattendrag. De räknas till våtmarkerna trots att de kan sakna vegetation. Definitionen är från Naturvårdsverkets rapport 3824 (Michael Löfroth, 1991 *Våtmarkerna och deras betydelse*).

Åkermark

Jordbruksmark som används för växtodling eller som hålls i ett sådant tillstånd att den kan användas för växtodling. Marken ska kunna användas utan någon särskild förberedande åtgärd, annat än användande av gängse jordbruksmetoder och jordbruksmaskiner. Marken ska kunna användas för växtodling varje år. Undantag kan göras för ett enskilt år om särskilda omständigheter föreligger. Definition enligt Jordbruksverket SJVFS 2018:40.

Övrig öppen mark

Annan öppen mark som inte är våtmark, åkermark eller exploaterade vegetationsfria ytor. Indelning i undergrupperna:

- Övrig öppen mark utan vegetation
- Övrig öppen mark med vegetation

Exploaterad mark

Artificiella och vegetationsfria ytor som i hög grad är hårdgjorda. Indelning i undergrupperna:

- Exploaterad mark, byggnad
- Exploaterad mark, väg/järnväg
- Exploaterad mark, ej byggnad eller väg/järnväg

Vatten

Delas in i undergrupperna

- Sjöar och vattendrag
- Hav

Regioner

Den regionala redovisningen av statistiken är i normalfallet efter län eller hela riket. I några fall redovisas statistiken per kommun.

Fördelning efter SCB:s statistiska tätorter förekommer i avsnittet om befolkning och tillgänglighet. Statistik över naturtyperna skogsmark och marina miljöer redovisas även på naturgeografiska regioner.

Skogsmark redovisas på *Naturgeografiska regioner (SUS-regioner)* och skydd av marina miljöer redovisas på *Regionala havsområden*.

Regionala havsområden

Statistik över nationalparker och naturreservat i marin miljö redovisas på regioner som baseras på Havs- och vattenmyndighetens havsplaneområden, uppdaterade under 2019. En justering av områdena har gjorts särskilt för den här statistiken, genom att dra in gränserna till kustlinjen. För att skilja de justerade områdena från originalet, benämns de områden som används i statistiken för *Regionala havsområden*.

SCB:s statistiska tätorter

En statistisk tätort består av sammanhängande bebyggelse med minst 200 invånare. SCB avgränsar tätorterna geografiskt och beräknar därefter statistik per tätort. Statistiken avseende 2021-12-31 baseras på statistiska tätorter med referensår 2020.

Fjällnära gräns

Gräns för vad som räknas som fjällnära skog. Sammanställd 1993 och 1994 av SLU, Institutionen för skogstaxering och utgående från Skogsstyrelsens förordning (SKSFS 1991:3) om gränserna för fjällnära skog. En uppdatering gjordes 2019.

Naturgeografiska regioner (SUS-regioner)

Den regionindelning som i denna statistik används för uppgifter om skogsmark. Indelning i fem naturgeografiska regioner anpassade till länsgränserna och den fjällnära gränsen. Indelningen gjordes i *Skogsvårdsorganisationens 'Utvärdering av Skogspolitiken' (SUS) 2001*. De regioner som används i statistiken har anpassats till gällande länsgränser.

Karta 10. SUS-regioner – regionindelning vid redovisning av skogsmark

Källa: Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket, SCB

Statistikens framställning

Indata

Följande koordinatsatta register och geodata har använts vid produktion av statistiken. Indata för statistik över formellt skyddad skogsmark redovisas i en separat tabell.

Indata till officiell statistik över skyddad natur 2021-12-31

Register, innehåll i uttag	Referensdatum om annat än uttagsdatum	Datum för uttag	Registeransvarig
VIC Natur: Nationalparker, naturreservat och skogligt biotopskyddsområde (gällande)	Ursprungligt gällandedatum t.o.m. 2021-12-31	2022-02-23	Naturvårdsverket
VIC Natur: Natura 2000 SCI-områden med utpekade skogshabitat	Beslutsdatum t.o.m. 2021-12-31	2022-02-23	Naturvårdsverket
VIC Natur: Naturvårdsverkets naturvårdsavtal	Avtalsdatum start t.o.m. 2021-12-31, avtalsdatum slut fr.o.m. 2022-01-01	2022-01-11	Naturvårdsverket
Skogsdataportalen: Skogsstyrelsens naturvårdsavtal inklusive vitryggsavtal och så kallade Bergvikavtal	Avtalsdatum t.o.m. 2021-12-31	2022-02-01	Skogsstyrelsen
NO/NS-bestånd inom Sveaskogs ekoparker		2022-02-28	Skogsstyrelsen
VIC Natur: Skyddsvärda statliga skogar och urskogsartade skogar, SNUS ägda av Fortifikationsverket	2018-12-21, modifiering 2022-01-28	Januari 2022	Naturvårdsverket
Områden på Fastighetsverkets mark efter samråd 1 april 2010	2010-04-01	2020-10-12	Naturvårdsverket
Markersättning från FIDOS: NV-fastigheter med statusen "Ägd" från 2022-01-11, intrång från 2022-01-11 och bidrag från 2021-01-10.	Avtalsdatum och beslutsdatum t.o.m. 2021-12-31	2022-01-11	Naturvårdsverket
VIC Natur: Områden som saknar föreskrifter mot skogsbruk, endast områden med reservatsbeslut		2022-01-03	Naturvårdsverket
Natura Naturtypskartering NNK		2022-01-07	Naturvårdsverket
Läns- och kommunindelning, SCB:s bearbetning av data från Lantmäteriets fastighetskarta.		Januari 2022	SCB
Skogsdataportalen: Fjällnära gräns		2022-02-01	Skogsstyrelsen
Vic Natur: Nationella Marktäckedata bas ogeneraliserad version 1.1	2018	2022-03-22	Naturvårdsverket
VIC Natur: Nationella Marktäckedata tilläggsskikt produktivitet version 1.1	2018	2021-03-22	Naturvårdsverket
Miljödataportalen: Nationella Marktäckedata tilläggsskikt låg fjällskog version 1.1	2018	2022-03-22	Naturvårdsverket
VIC Natur: Markägarkartan	2021	2022-03-22	Naturvårdsverket
TUVA: Ängs- och betesmarksinventering		Mars 2022	Jordbruksverket
Vattenkarta: SCB:s bearbetning av data från Lantmäteriets hydrografidata		Januari 2022	SCB

Register, innehåll i uttag	Referensdatum om annat än uttagsdatum	Datum för uttag	Registeransvarig
Registret över totalbefolkningen (RTB) samkört med adresser i Lantmäteriets fastighetsregister	2021-12-31	Mars 2022	SCB
Statistiska tätorter 2020	2020-12-31	Mars 2022	SCB
Havsplaneområden		2019-03-14	Havs- och vattenmyndigheten (HaV)
Sveriges ekonomiska zon		2018	Sjöfartsverket

Redan framställd statistik, så kallad sekundärstatistik, hämtas från andra källor. Det gäller uppgifter om fridlysta växt- och djurarter, skyddade älvar, kulturresevat, kostnader, brottsmisstankar, Sveriges totala befolkning, Sveriges hela land- och vattenarealer, internationella data och delar av statistiken om skogsmark. Statistiken hämtas från Naturvårdsverket, Riksantikvarieämbetet, Åklagarmyndigheten, EEA, WDPA, Skogsstyrelsen, SCB och SLU Riksskogstaxeringen.

Naturvårdsregistret (NVR)

Uppgifter om skyddad natur i Sverige är till stora delar hämtade från Naturvårdsverkets centrala register över skyddade områden, Naturvårdsregistret (NVR), i databasen VIC-Natur. Det registeruttag som ligger till grund för statistiken med referensdatum 2021-12-31 gjordes i början av 2022. Det omfattar områden som har beslutats och vunnit laga kraft senast den 31 december 2021.

Enligt 33 § områdesskyddsförordningen ska länsstyrelsen föra ett register över beslut i naturvårdsärenden och andra förhållanden på naturvårdens område. Naturvårdsverket ska föra ett sammanfattande nationellt register. Med stöd av denna paragraf har Naturvårdsverket meddelat föreskrifter (NFS 2009:5) om registrering av beslut enligt 7 kap. miljöbalken.

Inom ramen för IT-systemet VIC-Natur har Naturvårdsverket och länsstyrelserna ett gemensamt register med både administrativa data och områdesgränser i form av geodata. I kartdatabasen finns både geodata som genereras via naturvårdsarbetet och digitala kartor från Lantmäteriet. Tillsammans underhåller myndigheterna systemet. NVR ersätter det tidigare registret och den så kallade NAVO-databasen, där digitala gränser förts av Lantmäteriet (Metria).

Nationella marktäckedata (NMD)¹²

NMD är en relativt ny kartering av Sverige, med syfte att tillhandahålla grundläggande information om hela landskapet och hur det förändras. Data har tagits fram under ledning av Naturvårdsverket, i samarbete med Havs- och vattenmyndigheten, SCB, Skogsstyrelsen, Myndigheten för samhällsskydd och beredskap, samt SLU.

Data består av en baskartering i 25 tematiska klasser, fördelade på tre hierarkiska nivåer. Karteringen är i rasterformat med 10 meters upplösning och en minsta karteringsenhet på ned till 0,01 hektar. Utöver baskarteringen finns tillägsskikt med kompletterande information om objekthöjd, objektäckning, skoglig produktivitet, markanvändning och låg fjällskog.

Till Skyddad natur med referensdatum 2021-12-31 har den andra versionen av NMD använts, med beteckning NMD 1.1.

Land- och vattenarealer för kommuner och län

Geodata och statistik produceras och publiceras av SCB, med Lantmäteriets fastighetskarta och geodata för hydrografi som grund.¹³

Registret över totalbefolkning (RTB), kopplat till adresser

RTB innehåller uppgifter som är av grundläggande betydelse för information om Sveriges befolkning. Systemet omfattar register som är grunden för den officiella befolkningsstatistiken och som tillhandahåller basuppgifter för stora delar av SCB:s verksamhet. SCB har kopplat uppgifterna i RTB till belägenhetsadresser i Lantmäteriets fastighetsregister.

Sekundärstatistik, redan bearbetad statistik

Delar av den statistik som presenteras i rapporten är av typen sekundärstatistik, vilket innebär att det är redan bearbetad statistik som används i produktionen. Statistiken återpubliceras med samma siffror som i den ursprungliga publiceringen. Endast enklare bearbetningar, såsom beräkning av andelar eller presentation i andra format än i ursprunget, kan göras av SCB till den här rapporten. Källa till statistiken anges alltid tillsammans med den tabell, karta eller diagram som statistiken presenteras i. Det gäller exempelvis internationell statistik över skyddad natur hämtad från WDPA eller EEA.

Referensdatum

Statistiken redovisar genomgående skyddad natur som vid datumet 2021-12-31 hade status laga kraft/gällande. Ett beslut om biotopskyddsområde eller naturreservat gäller omedelbart även om det

¹² <https://www.naturvardsverket.se/Sa-mar-miljon/Kartor/Nationella-Marktaeckedata-NMD/>

¹³ www.scb.se/mi0802

överklagas. Beslutet vinner dock laga kraft först tre veckor efter att det delgivits berörda sakägare, förutsatt att beslutet inte överklagas. Det medför att det vid statistikens referensdatum kan finnas områden som är beslutade men som inte vunnit laga kraft, eftersom delgivning pågår eller enskilda beslut är överklagade.

I avsnittet om skyddad skogsmark redovisas naturreservat och biotopskyddsområden som endast var beslutade vid referensdatum, men ej hade vunnit laga kraft. Det redovisas i en egen kategori. Det görs för att få en samstämmighet med statistikprodukten *MI0605 Formellt skyddad skogsmark, frivilliga avsättningar, hänsynsytor samt improduktiv skogsmark* (FFHI).

Bearbetningar

Arealer för land och vatten

De skyddade områdenas totalarealer innehåller både land, inlandsvatten och havsvattenarealer. I den statistik där SCB står som källa, har de skyddade områdenas fördelning i land- och vattenarealer beräknas med hjälp av Lantmäteriets fastighetskarta och geodata för hydrografi (med bearbetning av SCB). Data har en noggrannhet som motsvarar kartskalen 1:10 000. I statistik som har källa NMD är land- och vattenarealer beräknade utifrån data i NMD.

Några Natura 2000 SCI-objekt som enligt beslut endast består av vatten, bearbetas inte med SCB:s geodata för vatten. I stället klassas områdenas hela arealer som inlandsvatten. Det gäller följande SCI-objekt:

Natura 2000 SCI-objekt som inte bearbetas med SCB:s vattenkarta

Namn	SITECODE
Byskeälven	SE0820432
Byskeälven	SE0810437
Görjeån	SE0820728
Laisälven	SE0820737
Piteälven	SE0820434
Råneälven	SE0820431
Torne och Kalix älvsystem	SE0820430
Vindelälven	SE0810435
Åbyälven	SE0820433
Åbyälven	SE0810438
Lögdeälven	SE0810433
Öreälven	SE0810434

Skyddad natur per kommun

Skyddad natur per kommun beräknas för skyddstyperna nationalparker, naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), samt för en överlappsjusterad sammanslagning av dessa skyddstyper. Statistik över vattenskyddsområden, nationalstadsparken och medelavstånd redovisas också per kommun.

Arealuppgifter har beräknats av SCB i GIS-miljö. De skyddade arealerna på läns- och kommunnivå har fördelats med hjälp av digitala gränser med en noggrannhet som motsvarar skala 1:10 000.

När ett skyddat område sträcker sig över kommungräns redovisas det som ett område i varje kommun. Detsamma görs för redovisning av nationalparker och vattenskyddsområden som sträcker sig över länsgräns. Övriga områden delas inte mot länsgräns, utan antalet förs till det län där den största delen av området finns. Om någon del av området är mindre än 10 hektar per kommun och utgör mindre än 50 procent av hela områdets areal, är det inte medtaget i antalet för den aktuella kommunen. Undantag görs för de områden vars totala areal är mindre än 10 hektar. Då redovisas de olika delarna per kommun, om inte delytan understiger 0,005 hektar.

Formellt skyddad skogsmark

För naturreservat har endast de delar som har föreskrifter mot skogsbruk räknats som skyddade. Inom Natura 2000-områden (SCI) med utpekade skogshabitat inkluderas endast de delar som har karterats som potentiella skogshabitat i Natura Naturtypskartan (NNK).

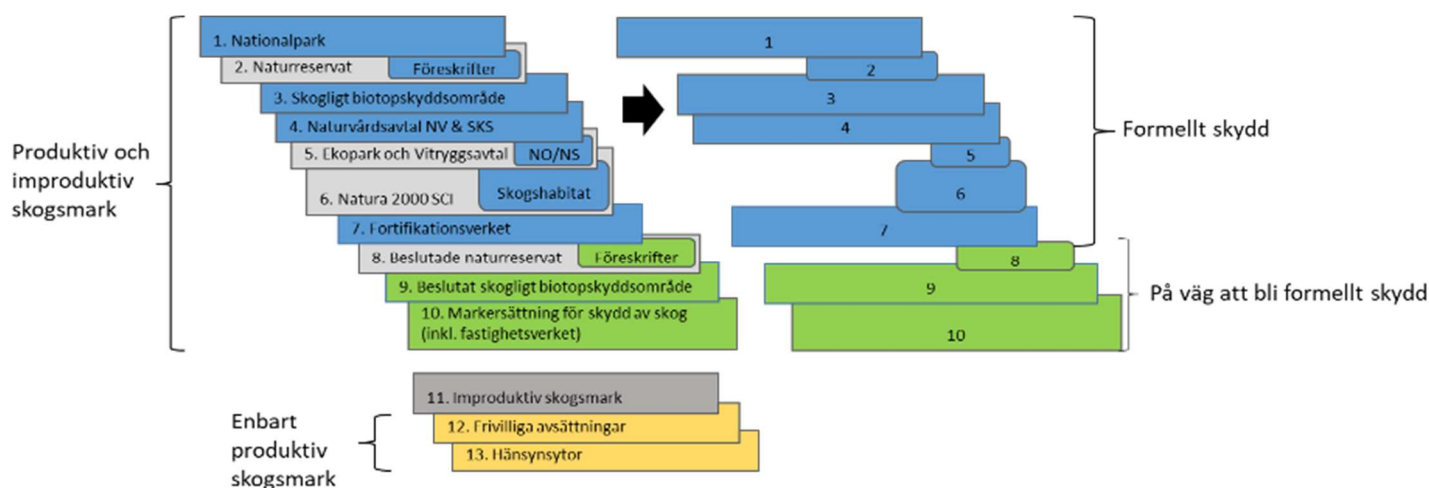
Naturvårdsavtal som avser Sveaskogs ekoparker och områden inom åtgärdsprogram för vitryggig hackspett, så kallade vitryggsavtal, inkluderar enbart arealerna inom naturvårdsmål där skogen lämnas orörd eller naturvårdsmål med naturvårdande skötsel (NO respektive NS). Vitryggsavtal är en delmängd av Skogsstyrelsens naturvårdsavtal med Undertyp "Bergvikavtal". För Skogsstyrelsens naturvårdsavtal har undertyperna "Bergvikavtal" och "Ekoparker" valts bort för att undvika dubbelräkning, då dessa avtal finns registrerade i separata geodata.

Då områden som saknar föreskrifter mot skogsbruk endast finns för de områden där det finns reservatsbeslut, har det gjorts en manuell justering av *markersättning för skydd av skog* (inklusive Fastighetsverket). Det gäller rättelse av arealer produktiv skogsmark och skogsmark i tabeller av intrångsavtal inom reservatet Nynäs (NVRID 2001921). För bidragsavtal inkluderas endast de områden som ligger inom gällande eller beslutade naturreservat med föreskrifter mot skogsbruk.

Nationella Marktäckedata (NMD) bas ogeneraliserad version 1.1 har använts för att ta fram total areal skogsmark och produktiv skogsmark.

De olika skyddstyperna har lagts samman enligt prioritetsordningen i Figur 2, så att överlappande ytor exkluderas och dubbelräkning av arealer inte görs.

Figur 3. Exkludering av överlappande arealer skogsmark

Statistikens kvalitet

Mer information om statistiken och dess kvalitet ges i en särskild kvalitetsdeklaration på SCB:s webbplats, www.scb.se/MI0603.

Naturvårdsregistret (NVR)

Uppgifterna i naturvårdsregistret uppdateras och förbättras kontinuerligt. Arealer revideras på grund av förändringar i den geometriska utbredningen av skyddade objekt, exempelvis när en utvidgning eller ny inmätning görs. Under 2010-talet har det genomförts insatser för att förbättra registrets kvalitet avseende geodata. I flera fall har det inneburit en förändring av objektens ytor. Andra förändringar som kan göras är att felklassade objekt korrigeras.

I statistiken till och med 2006 användes äldre och manuellt framtagna arealer från VIC-Natur, som länsstyrelserna själva angav. I 2007 till 2010 års statistik användes de arealer som genererades automatiskt i VIC-Natur, då de ansågs vara av högre kvalitet. Från och med 2011 års statistik används land- och vattenarealer som beräknas av SCB i samband med att statistiken tas fram. Geodata från VIC-Natur och SCB:s bearbetning av administrativa indelningar används i beräkningen.

Statistiken avser normalt hela skyddsobjekten, oberoende av om strikt skydd gäller eller ej. Inom ett flertal skyddade områden ingår vattenytor som inte har något egentligt skydd, men som har medtagits av arronderingsskäl. Skogsmark både med och utan föreskrifter mot skogsbruk ingår, om inte annat anges. I Natura 2000-arealen ingår både ytor med utpekade habitat och ytor som saknar habitat, om inte annat anges. Områden som sträcker sig över läns- eller kommungräns

redovisas ofta som ett område i vardera kommunen, med olika objektidentitet.

Registret är levande, genom att det kontinuerligt förändras. Det gäller även redan registrerade objekt. Uttag vid olika tidpunkter kan därmed generera olika resultat, även om referenstidpunkten för objektens besluts- eller gällandedatum är densamma. Uttag görs vid ungefär samma tidpunkt inför varje års statistikproduktion. Jämförelser mot senare uttag från registret görs i regel inte, men SCB genomför en kontroll av indata för att säkerställa att inga större fel förekommer.

Navet

Navet är Skogsstyrelsens interna ärendehanteringssystem, som innehåller samtliga av Skogsstyrelsen beslutade biotopskyddsområden och tecknade naturvårdsavtal. Enligt Skogsstyrelsens dokumentation håller databasen en god kvalitet. Registret är levande, genom att det kontinuerligt förändras. Det gäller även redan registrerade objekt. Uttag vid olika tidpunkter kan därmed generera olika resultat, även om referenstidpunkten för objektens besluts- eller gällandedatum är densamma. Jämförelser mot senare uttag från registret görs i regel inte.

Via ett automatiskt system hämtas data från Navet till NVR. Data från Navet levereras därmed till SCB via det NVR-uttag som Naturvårdsverket/Metria gör.

Uttag av skogliga biotopskyddsområden som användes vid beräkning av statistik med referensdatum 2020-12-31, saknade 170 objekt som blev gällande under 2019 och 2020. Objekten var uttagna för rättning vid tidpunkten för registeruttag från NVR. De saknade objekten skattas till cirka 680 hektar, vilket motsvarade 2 procent av de skogliga biotopskyddens totala areal. Dessa objekt ingår i årets uttag från NVR och i statistiken avseende 2021-12-31.

Nationella marktäckedata (NMD)

Karteringen i NMD baseras på en kombination av satellitdata och information från laserscanning av Sverige. I mindre utsträckning tar den även stöd av befintliga kartunderlag. Den har en minsta redovisningsenhet på 1 pixel (0,01 ha), med undantag för vatten som baseras på Lantmäteriets data och åkermark som till största delen baseras på LPIS data från Jordbruksverket.

Aktualiteten för data i NMD beror på de underliggande datakällorna. Ingående klasser, förväntad noggrannhet, produktivitet, fjällskog och karteringsmetodik framgår av NMD:s produktbeskrivning¹⁴.

¹⁴ https://gpt.vic-metria.nu/data/land/NMD/NMD_Produktbeskrivning_NMD2018Basskikt_v2_2.pdf

Definition av skogsmark

Karteringsmetoden för det som i NMD benämns som skogsmark har anpassats till definitioner i Skogsvårdslagen, där höjd mer än 5 meter och krontäckning mer än 10 procent definieras. Generaliseringen av data har anpassats för att i möjligaste mån skapa en avgränsning av skogsmark, en så kallad skogsmask, som är jämförbar med de regler som används i Riksskogstaxeringen (RT). NMD har utvärderats mot fältinventerade punkter i RT och jämförts med skattade arealuppgifter för skog därifrån¹⁵.

Överensstämmelsen mellan klassningen av skog i NMD och fältinventerade punkter i RT bedöms vara mycket bra. Jämförelser av den skattade skogsmarksarealen i RT och motsvarande areal i NMD stämmer bra på nationell nivå, men det finns variationer på länsnivå. När den skattade arealen av skogsmark i RT jämförs med NMD:s areal av skogsmark så har NMD nationellt sett 4 procent mindre skogsmark än RT. Jämförs tilläggsinformation för produktivitet, ogeneraliserad version, så har NMD nationellt sett 2 procent mindre produktiv skogsmark än RT. Det finns större avvikelse på länsnivå.

NMD har använts sedan 2018 års statistik. Till och med 2017 års statistik användes *Naturtypskartering av skyddade områden i Sverige* (KNAS) för beräkning av naturtyper. KNAS hade en avgränsning av skogsmark som var baserad på Lantmäteriets terrängkarta från 2000 till 2006. Även övriga naturtypsklasser i KNAS baserades på material och metoder med delvis annan definition.

Referensdatum i långa tidsserier

Från och med 2015 års statistik används gällandedatum (laga kraft) som grund till statistiken över nationalparker, naturreservat och naturvårdsområden i de diagram som redovisar skyddad natur i långa tidsserier, från 1909 respektive 2000. Statistik som publicerades till och med 2014 utgick från beslutsdatum. Beslutsdatum används fortfarande för Natura 2000-områden, eftersom den skyddsformen saknar gällandedatum.

Diagram med långa tidsserier visar vilka marktyper som har skyddats sedan ett visst årtal, utifrån ursprungligt gällandedatum. För flera naturreservat har det fattats beslut om att ändra den geografiska utbredningen, vanligtvis i form av en utökning. Det gäller till exempel

https://gpt.vic-metria.nu/data/land/NMD/NMD_Produktbeskrivning_tillagsskikt_LagFjallskog_v1_1.pdf
https://gpt.vic-metria.nu/data/land/NMD/NMD_Produktbeskrivning_tillagsskikt_Produktivitet_v1_2.pdf

¹⁵ http://gpt.vic-metria.nu/data/land/NMD/Jamforelse_NMD_RT_20200908.pdf

den stora ökningen av Natura 2000-området Bästeträsk som gjordes under 2015. I statistiken hamnar utökningen på året 1998, som är områdets ursprungliga gällandedatum.

I de specifika fall då naturreservat har upphävts, har de normalt ersatts av ett annat skyddat område, till exempel genom att området ingår i ett nytt naturreservat eller i en nationalpark. Statistiken kan därför sakna skyddade arealer som har varit skyddade, men som har upphävts senare. Det förekommer också att den skyddade arealen saknas för några år och redovisas först från och med när beslutet om det nya området togs.

Helt nya objekt kan ibland ersätta objekt på samma plats. Det leder till att arealer som tidigare har redovisats för ett visst år försvinner från detta årtal och i stället blir synliga det årtal som det nya objektet har bildats. Exempelvis så ersätter det stora marina Natura 2000-objektet Hoburgs bank och Midsjöbankarna (beslutat 2016) de tidigare Natura 2000-objekten Hoburgs bank (beslutat 2002) och Norra Midsjöbanken (beslutat 2008).

Internationella jämförelser

Den internationella statistik som redovisas i rapporten avser 2021 års rapportering till EEA. I 2022 års rapportering har Naturvårdsverket inkluderat fler instrument för skydd av natur. Statistiken kommer då att bättre motsvara innehållet i den svenska officiella statistiken. Mer information finns i årets tema-avsnitt om internationell statistik och rapportering.

Förändringar jämfört med föregående års statistik

Utredning pågår av årets (2022 års) uttag av naturvårdsavtal av typen ekoparker. Förändringar jämfört med föregående års data har noterats, men inte kunnat förklaras. Utredningen var inte klar vid statistikens publiceringsdatum. 2021 års statistik över ekoparker baseras därför på data med viss osäkerhet. Eventuell revidering görs vid nästa publiceringstillfälle, det vill säga i maj 2023. Ekoparkerna utgör endast en mindre delmängd av statistiken över formellt skyddad natur.

Bra att veta

Information hos andra myndigheter

Naturvårdsverket

SCB och Naturvårdsverket samarbetar i framställningen av statistiken. På Naturvårdsverkets webbplats finns information om olika typer av skydd, processen vid bildande av skydd, med mera.

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen publicerar officiell statistik om de biotopskyddsområden och naturvårdsavtal som myndigheten tecknar med skogsägare. Flera faktorer leder till en skillnad mellan Skogsstyrelsens och SCB:s statistik:

- SCB:s statistik utgår från gällandedatum (laga kraft) för objekten. Skogsstyrelsen använder beslutsdatum och inkluderar därmed fler objekt och arealer än SCB, trots om samma referensdatum används.
- SCB:s statistik inkluderar så kallade vitryggs- och ekoparksavtal, samt naturvårdsavtal tecknade med kommuner och länsstyrelser. Det ingår inte i Skogsstyrelsens statistik.
- Beräkning av arealer görs med olika metoder. Skogsstyrelsen baserar sin arealuppgift på information i register, medan SCB gör egen areaberäkning med hjälp av geodata.
- SCB räknar bort överlappande arealer. Det gör inte Skogsstyrelsen.

Orsak till skillnad i statistik över biotopskydd och naturvårdsavtal

Typ av orsak	SCB	Skogsstyrelsen
Tidpunkt	Gällande/Laga kraft	Beslutsdatum
Beräkning av arealer	Geodata	Arealer i register
Överlappsanalys	Ja	Nej
Ingår ekoparker och vitryggsavtal	Ja	Nej
Ingår avtal med kommuner och länsstyrelser	Ja	Nej

Sveriges lantbruksuniversitet, SLU

SLU producerar och publicerar officiell statistik om Sveriges skogsmark, inom undersökningen Riksskogstaxeringen. Uppgifterna publiceras bland annat i den årliga publikationen Skogsdata, tillsammans med ett aktuellt tema. Tema i 2022 års version av Skogsdata är *Den formellt skyddade skogen*.

Kartverket Skyddad Natur
Naturvårdsverkets webbkarta
Skyddad natur är ett verktyg för att hitta skyddade områden i en viss kommun eller län, statistik för enskilda objekt med specifika syften, beslutsmyndigheter eller årtal för bildande. Informationen kommer från det nationella naturvårdsregistret och databasen över Sveriges Natura 2000-områden, samma källor som ligger till grund för den officiella statistiken över Skyddad natur.

<https://skyddadnatur.naturvardsverket.se/>

Havs- och vattenmyndigheten (HaV)

HaV:s uppgift avseende skyddad natur är att vara vägledande, stödjande och pådrivande i länsstyrelsens och kommunens arbete med akvatiskt områdesskydd.

Riksantikvarieämbetet

Riksantikvarieämbetet arbetar med samordning och samverkan kring Sveriges kulturresevat.

Tips vid användning av statistiken

Begrepp inom statistiken över skyddad natur kan skilja sig åt, beroende på i vilket sammanhang och med vilket syfte som uppgifterna har tagits fram. Därför är det viktigt att förstå och vara uppmärksam på vilka definitioner och i vilka sammanhang som statistiken förekommer. Dessa begrepp är viktiga att känna till i användningen av statistiken:

Relationer mellan begrepp i statistiken

Naturreservat med gällande/laga-kraft-vunnet beslut	Arealer för markersättningar/marklösen för bildande av naturreservat
Arealer med föreskrifter mot skogsbruk	Areal utan föreskrifter mot skogsbruk
Skyddad skogsmark totalt	Skyddad produktiv skogsmark
Skyddad natur ovan gränsen för fjällnära skog	Skyddad natur nedanför gränsen för fjällnära skog
Skydd av havsarealer, utan utpekade habitat	Skydd av marina miljöer, med utpekade habitat
Överlapp mellan skyddstyper, till exempel att Natura 2000 ofta överlappar arealer med nationalparker eller naturreservat	

Bilaga: Kommuntabell*

Tabell 47. (01) Stockholms län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Upplands Väsby	4	337	279	0	275	0	3	0	4,0	3,7
Vallentuna	18	835	781	0	741	0	40	0	2,3	2,2
Österåker	31	2 430	848	0	790	0	58	0	4,4	2,7
Värmdö	53	31 824	6 715	0	6 696	0	4	14	10,7	15,1
Järfälla	6	2 108	1 583	0	1 398	178	0	7	33,4	29,4
Ekerö	16	4 024	2 531	0	2 506	0	26	0	10,5	11,6
Huddinge	13	5 440	4 937	0	4 922	0	0	15	38,7	37,7
Botkyrka	27	2 077	1 915	0	1 860	0	54	0	9,3	9,9
Salem	7	3 793	3 181	0	3 165	0	16	0	53,4	58,8
Haninge	32	35 037	9 159	1 160	7 977	0	23	0	16,1	20,1
Tyresö	8	3 553	3 038	715	2 323	0	0	0	35,3	44,0
Upplands-Bro	15	2 478	1 017	0	1 002	0	12	3	7,6	4,3
Nykvarn	13	178	125	0	94	0	31	0	1,0	0,8
Täby	2	274	273	0	273	0	0	0	3,8	4,5
Danderyd	2	157	51	0	51	0	0	0	4,8	1,9
Sollentuna	4	1 784	1 709	0	1 709	0	0	0	30,8	32,5
Stockholm	11	2 088	1 751	0	1 751	0	0	0	9,7	9,4
Södertälje	68	6 385	3 894	0	3 720	1	168	12	9,2	7,4
Nacka	15	2 379	1 984	0	1 851	133	0	0	18,5	20,9
Sundbyberg	2	153	147	0	147	0	0	0	17,5	17,0
Solna	3	238	220	0	220	0	0	0	11,0	11,4
Lidingö	2	450	369	0	369	0	0	0	8,8	12,0
Vaxholm	2	4 368	2 927	0	2 927	0	0	0	40,8	50,8
Norrtälje	314	76 121	7 389	81	6 396	0	917	0	12,6	3,7
Sigtuna	18	866	783	0	756	0	28	0	2,5	2,4
Nynäshamn	26	9 152	3 087	0	2 872	172	43	0	7,0	8,6
Stockholms län	698	198 530	60 693	1 955	56 792	483	1 423	50	11,9	9,3

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

*2022-12-15: Tabellen har korrigerats i de kolumner som visar landareal för naturreservat, naturvårdsområden och biotopskyddsområden (skogliga och övriga), kolumn 6-9. Samtliga värden för Vansbro kommun har korrigerats.

Tabell 47. (03) Uppsala län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Håbo	16	2 725	2 172	0	2 144	0	28	0	14,6	15,1
Älvkarleby	10	2 764	989	0	978	0	10	0	4,5	4,5
Knivsta	8	1 342	855	0	843	0	12	0	4,5	3,0
Heby	85	9 845	6 428	2 767	3 534	0	128	0	8,0	5,5
Tierp	117	13 841	7 854	0	7 505	0	358	0	5,4	5,1
Uppsala	98	8 446	8 275	0	8 134	0	146	0	3,8	3,8
Enköping	38	4 659	2 405	0	2 348	0	60	0	3,5	2,0
Östhammar	117	64 163	7 483	0	7 172	0	311	0	17,3	5,1
Uppsala län	478	107 785	36 460	2 767	32 659	0	1 054	0	8,9	4,5

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (04) Södermanlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Vingåker	14	195	193	0	155	0	38	0	0,4	0,5
Gnesta	59	1 469	1 295	0	1 193	0	102	0	2,7	2,8
Nyköping	144	20 441	7 722	0	7 395	0	340	0	9,9	5,4
Oxelösund	3	248	136	0	135	0	0	1	0,3	3,9
Flen	56	1 246	909	0	703	88	126	0	1,5	1,3
Katrineholm	68	902	850	0	703	0	138	8	0,8	0,8
Eskilstuna	53	6 311	3 970	0	3 271	591	109	0	5,0	3,6
Strängnäs	69	2 680	1 280	0	1 087	61	132	0	2,7	1,7
Trosa	19	19 901	4 087	0	2 434	1 636	16	0	29,9	19,5
Södermanlands län	478	53 392	20 441	0	17 077	2 376	1 000	9	6,1	3,4

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (05) Östergötlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotop-skyddsområden	Övriga biotop-skyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Ödeshög	37	1 965	1 089	0	1 043	0	42	4	2,9	2,5
Ydre	55	1 382	1 232	0	1 147	0	85	0	1,8	1,8
Kinda	134	1 314	1 277	0	950	0	324	3	1,0	1,1
Boxholm	30	413	408	0	345	0	59	4	0,7	0,8
Åtvidaberg	85	2 462	2 158	0	1 936	0	227	0	3,2	3,1
Finspång	46	1 828	1 717	0	1 657	0	67	0	1,5	1,6
Valdemarsvik	70	16 789	4 599	0	4 445	0	162	0	8,2	6,3
Linköping	85	3 051	2 402	0	2 252	0	147	4	1,9	1,7
Norrköping	95	16 903	4 982	0	4 810	0	172	0	8,3	3,3
Söderköping	42	11 885	1 446	0	1 371	0	74	0	9,0	2,1
Motala	52	2 528	1 992	0	1 908	0	89	1	2,0	2,0
Vadstena	10	3 364	1 716	0	1 709	0	5	2	8,1	9,0
Mjölby	28	1 547	1 007	0	982	0	19	6	2,8	1,8
Östergötlands län	762	65 431	26 026	0	24 557	0	1 473	23	4,5	2,5

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (06) Jönköpings län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Aneby	12	268	214	0	198	0	20	0	0,5	0,4
Gnosjö	32	5 920	5 637	4 477	1 097	0	63	0	13,2	13,4
Mullsjö	9	352	349	0	336	0	13	0	1,7	1,7
Habo	19	3 114	3 018	0	854	2 159	9	0	6,7	9,2
Gislaved	45	4 420	3 697	0	3 503	122	72	0	3,6	3,3
Vaggeryd	31	1 190	1 141	542	516	0	73	9	1,4	1,4
Jönköping	86	7 010	6 901	0	6 802	0	99	0	3,6	4,7
Nässjö	14	646	627	0	440	165	22	0	0,7	0,7
Värnamo	44	3 682	3 412	2 395	938	0	80	0	2,7	2,8
Sävsjö	13	303	300	0	272	0	28	0	0,4	0,4
Vetlanda	70	1 432	1 393	0	1 245	0	145	2	0,9	0,9
Eksjö	24	1 620	907	0	879	0	28	0	1,9	1,1
Tranås	14	904	711	0	697	0	20	0	2,1	1,8
Jönköpings län	399	30 863	28 305	7 414	17 777	2 445	672	12	2,6	2,7

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (07) Kronobergs län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Uppvidinge	56	4 590	4 341	0	4 220	0	119	2	3,7	3,7
Lessebo	25	1 702	1 565	0	1 507	0	57	0	3,7	3,8
Tingsryd	112	3 627	1 388	308	826	0	254	0	3,0	1,3
Alvesta	49	2 963	1 864	184	1 539	0	141	7	2,8	1,9
Älmhult	56	2 076	1 605	0	1 489	0	118	0	2,1	1,8
Markaryd	28	305	299	0	215	0	84	0	0,6	0,6
Växjö	86	7 045	3 581	0	3 426	0	163	2	3,7	2,2
Ljungby	85	7 899	6 359	0	6 191	0	168	0	4,0	3,6
Kronobergs län	489	30 207	21 003	492	19 414	0	1 104	10	3,2	2,5

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (08) Kalmar län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotop-skyddsområden	Övriga biotop-skyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Högsby	30	3 116	2 150	0	2 070	0	80	0	3,9	2,9
Torsås	12	409	230	0	193	0	36	0	0,7	0,5
Mörbylånga	83	25 815	12 573	0	5 840	6 629	104	0	8,5	18,9
Hultsfred	34	634	587	0	519	0	67	0	0,5	0,5
Mönsterås	20	4 504	1 774	0	1 703	0	71	0	4,8	3,0
Emmaboda	16	57	57	0	37	0	20	0	0,1	0,1
Kalmar	40	2 522	731	0	654	0	77	0	2,0	0,8
Nybro	53	2 212	2 046	0	1 922	0	124	0	1,8	1,7
Oskarshamn	63	13 885	4 036	65	3 858	0	118	0	6,1	3,9
Västervik	114	11 283	4 154	0	3 853	0	305	0	3,1	2,2
Vimmerby	40	267	264	107	29	0	128	0	0,2	0,2
Borgholm	85	8 004	6 189	0	6 084	0	113	0	2,2	9,1
Kalmar län	584	72 708	34 790	172	26 763	6 629	1 243	0	3,5	3,1

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (09) Gotlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotop-skyddsområden	Övriga biotop-skyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Gotland	447	96 485	29 650	3 671	15 977	8 831	1 251	0	6,3	9,5
Gotlands län	447	96 485	29 650	3 671	15 977	8 831	1 251	0	6,3	9,5

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (10) Blekinge län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Olofström	49	1 513	1 293	0	1 187	0	106	0	3,7	3,3
Karlskrona	91	8 554	1 878	0	1 664	0	187	27	2,6	1,8
Ronneby	133	7 386	3 152	0	2 872	0	284	21	5,9	3,8
Karlshamn	53	5 169	2 993	0	2 921	0	69	5	6,2	6,1
Sölvesborg	21	1 944	1 366	0	1 357	0	9	0	1,8	7,4
Blekinge län	343	24 566	10 683	0	10 001	0	656	52	3,5	3,6

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (12) Skåne län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Svalöv	16	1 697	1 687	934	735	0	17	0	4,4	4,4
Staffanstorps	1	6	3	0	3	0	0	0	0,1	0,0
Burlöv	1	16	11	0	11	0	0	0	0,8	0,6
Vellinge	11	44 149	1 540	0	1 540	0	0	0	62,4	10,8
Östra Göinge	43	323	322	0	256	0	69	0	0,7	0,7
Örkelljunga	8	25	25	0	0	0	25	0	0,1	0,1
Bjuv	6	220	219	0	147	67	5	0	1,9	1,9
Kävlinge	5	1 085	558	0	558	0	0	0	3,7	3,7
Lomma	14	1 063	204	0	204	0	0	0	11,8	3,7
Svedala	15	357	350	0	329	1	20	0	1,6	1,6
Skurup	8	219	211	0	191	14	6	0	0,4	1,1
Sjöbo	51	1 640	1 628	0	1 552	0	76	2	3,2	3,3
Hörby	43	1 429	840	0	798	0	41	1	3,3	2,0
Höör	57	1 083	862	0	788	0	77	0	3,4	3,0
Tomelilla	24	3 196	3 171	0	3 141	0	27	2	8,0	8,0
Bromölla	6	281	226	0	216	8	2	0	1,4	1,4
Osby	26	971	964	0	916	0	48	0	1,6	1,7
Perstorp	6	178	176	0	170	0	5	0	1,1	1,1
Klippan	30	1 595	1 580	681	870	0	30	0	4,2	4,2

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (12) Skåne län, skyddad natur per kommun 2021-12-31, fortsättning

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Åstorp	8	62	62	0	57	0	5	0	0,7	0,7
Båstad	38	38 980	2 257	0	2 217	0	41	0	44,2	10,4
Malmö	4	1 607	524	0	524	0	0	0	4,8	3,3
Lund	42	7 967	7 808	37	3 741	4 010	15	7	18,1	18,3
Landskrona	9	1 248	1 022	0	414	608	0	0	4,2	7,3
Helsingborg	26	4 732	1 447	0	1 420	10	17	0	11,2	4,2
Höganäs	16	31 408	1 731	0	1 731	0	0	0	46,4	12,1
Eslöv	7	149	144	0	141	0	3	0	0,4	0,3
Ystad	18	3 284	2 928	0	2 133	791	4	0	2,8	8,4
Trelleborg	5	1 095	48	0	40	9	0	0	0,9	0,1
Kristianstad	182	8 136	6 039	0	5 757	0	285	5	4,5	4,9
Simrishamn	36	1 578	1 341	302	1 010	0	29	0	1,3	3,4
Ängelholm	18	380	308	0	287	0	21	0	0,8	0,7
Hässleholm	150	923	892	0	646	0	262	1	0,7	0,7
Skåne län	903	161 086	41 126	1 954	32 541	5 518	1 130	20	9,5	3,8

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (14) Hallands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Hylte	46	1 166	465	0	359	41	84	0	1,1	0,5
Halmstad	104	6 098	5 572	0	5 461	0	110	2	3,6	5,5
Laholm	68	3 412	3 261	0	3 179	0	82	0	3,5	3,7
Falkenberg	115	3 170	2 271	0	1 958	0	314	0	1,7	2,0
Varberg	60	6 482	2 489	0	2 126	204	160	0	3,8	2,9
Kungsbacka	33	10 838	4 132	0	3 387	659	86	0	7,4	6,8
Hallands län	417	31 166	18 191	0	16 470	904	835	2	3,6	3,4

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Västra Götalands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotopskyddsområden	Övriga biotopskyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Härryda	23	1 039	879	0	835	0	44	0	3,6	3,3
Partille	6	740	718	0	718	0	5	0	12,5	12,6
Öckerö	3	2 199	329	0	329	0	0	0	4,3	12,8
Stenungsund	16	3 947	1 853	0	1 591	246	25	0	13,1	7,4
Tjörn	8	8 071	2 674	0	2 417	256	0	0	9,6	16,0
Orust	16	7 262	3 475	0	3 269	175	25	5	8,2	9,0
Sotenäs	20	2 739	1 629	0	1 422	184	23	0	4,0	11,8
Munkedal	33	4 355	3 355	0	2 232	1 078	46	0	6,5	5,3
Tanum	44	46 827	4 931	181	2 543	2 144	63	0	19,9	5,4
Dals-Ed	41	6 060	5 242	2 712	2 458	0	75	0	7,3	7,2
Färgelanda	30	1 673	1 549	0	1 475	0	74	0	2,7	2,6
Ale	40	1 744	1 600	0	1 538	0	69	0	5,3	5,0
Lerum	24	395	373	0	328	0	45	0	1,3	1,4
Vårgårda	21	897	858	0	750	38	70	0	2,0	2,0
Bollebygd	7	18	17	0	0	0	17	0	0,1	0,1
Grästorp	9	2 949	2 394	0	2 387	0	7	0	10,5	9,0
Essunga	2	4	4	0	0	0	4	0	0,0	0,0
Karlsborg	37	2 589	1 974	830	1 015	82	34	12	3,2	4,9
Gullspång	35	1 914	1 068	0	995	0	64	9	3,4	3,4
Tranemo	18	1 351	1 350	0	1 304	0	47	0	1,7	1,8
Bengtsfors	39	1 655	1 594	0	1 552	0	45	0	1,6	1,8
Mellerud	47	1 170	1 029	0	936	0	94	0	1,2	2,0
Lilla Edet	39	1 243	1 111	0	1 028	0	88	0	3,6	3,5
Mark	47	627	606	0	448	0	157	1	0,6	0,7
Svenljunga	25	3 300	1 960	0	1 917	0	44	0	3,3	2,1
Herrljunga	11	266	266	0	233	0	33	0	0,5	0,5
Vara	12	705	665	0	652	0	13	0	1,0	1,0
Götene	41	8 115	7 586	0	2 033	5 548	43	0	13,1	18,8
Tibro	11	61	61	0	43	0	19	0	0,3	0,3
Töreboda	11	1 300	1 228	0	1 029	181	2	16	2,2	2,3
Göteborg	17	14 337	5 498	0	5 489	9	0	0	14,0	12,3

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Västra Götalands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31, fortsättning

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotopskyddsområden	Övriga biotopskyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Mölnadal	9	1 986	1 874	0	1 870	0	3	0	13,0	12,8
Kungälv	31	12 319	5 365	0	5 221	103	40	0	18,1	14,8
Lysekil	22	11 986	2 887	0	847	2 019	21	0	17,2	13,8
Uddevalla	37	8 832	4 652	0	2 719	1 891	36	9	12,1	7,3
Strömstad	23	25 925	2 328	679	1 435	193	21	0	27,2	5,0
Vänersborg	32	7 259	5 788	0	5 740	0	48	0	8,1	9,0
Trollhättan	22	576	525	0	409	84	32	0	1,3	1,3
Alingsås	32	1 499	755	0	690	3	61	5	2,7	1,6
Borås	46	1 618	1 453	0	1 341	0	112	0	1,7	1,6
Ulricehamn	36	2 543	2 517	0	2 454	0	59	3	2,3	2,4
Åmål	33	4 820	2 234	0	2 172	0	62	0	5,4	4,6
Mariestad	45	8 762	2 572	322	1 841	338	31	40	5,8	4,3
Lidköping	23	7 447	1 895	0	265	1 609	27	0	5,4	2,7
Skara	28	4 068	2 336	0	2 305	0	31	0	9,1	5,5
Skövde	76	3 408	3 061	0	2 593	361	109	0	5,0	4,5
Hjo	27	208	149	0	86	0	63	0	0,4	0,5
Tidaholm	32	3 384	3 177	0	440	2 683	55	0	6,5	6,1
Falköping	101	4 966	3 540	0	3 416	0	101	25	4,7	3,4
Västra Götalands län	1 321	241 155	104 983	4 725	78 812	19 226	2 187	124	7,0	4,4

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Värmlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotopskyddsområden	Övriga biotopskyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Kil	30	775	359	0	298	0	61	0	1,9	1,0
Eda	126	1 536	1 503	0	1 160	0	346	0	1,7	1,8
Torsby	236	19 086	18 665	0	18 114	0	576	0	4,4	4,5
Storfors	24	545	343	0	275	0	67	0	1,2	0,9
Hammarö	2	2 710	372	0	370	0	1	0	5,8	6,3
Munkfors	5	18	16	0	3	0	13	0	0,1	0,1
Forshaga	32	425	366	0	260	0	106	0	1,1	1,1
Grums	15	571	155	0	104	0	51	0	1,2	0,4
Årjäng	179	9 815	8 739	0	8 401	0	404	0	5,9	6,2
Sunne	33	137	137	0	61	0	75	1	0,1	0,1
Karlstad	93	11 466	3 859	0	2 023	1 619	233	1	7,6	3,3
Kristinehamn	54	13 976	3 044	0	2 903	0	142	0	10,1	4,0
Filipstad	33	9 322	8 026	0	2 400	5 538	89	0	5,4	5,2
Hagfors	41	3 888	3 604	0	2 515	986	103	0	1,9	2,0
Ärvika	62	23 532	17 560	0	17 410	0	167	0	12,0	10,6
Säffle	129	26 049	2 895	0	2 617	0	278	0	10,4	2,4
Värmlands län	1 073	123 853	69 642	0	58 916	8 143	2 713	2	5,7	4,0

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Örebro län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Lekeberg	53	2 209	2 117	110	1 961	0	46	0	4,6	4,6
Laxå	22	3 795	3 474	994	2 455	0	24	0	5,1	5,8
Hallsberg	46	1 159	746	0	662	0	84	0	1,7	1,2
Degerfors	19	1 559	1 523	0	1 514	0	9	0	3,6	4,0
Hällefors	56	7 525	6 961	0	6 894	0	71	0	6,5	7,1
Ljusnarsberg	35	6 384	5 888	0	3 754	2 076	65	0	10,1	10,2
Örebro	109	6 146	4 789	0	4 635	0	153	0	3,8	3,5
Kumla	7	205	196	0	194	0	2	0	1,0	1,0
Askersund	83	3 930	2 083	0	1 981	0	106	0	3,9	2,6
Karlskoga	74	2 360	2 153	0	2 045	0	116	0	4,6	4,6
Nora	92	1 953	1 832	0	1 619	0	217	0	2,8	3,0
Lindesberg	71	14 895	13 394	0	2 944	10 340	112	0	10,1	9,7
Örebro län	638	52 121	45 156	1 105	30 659	12 416	1 004	0	5,4	5,3

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Västmanlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Skinnskatteberg	22	9 856	9 460	0	2 025	7 426	9	0	13,7	14,3
Surahammar	27	4 824	4 643	0	4 583	0	66	1	13,1	13,5
Kungsör	16	429	379	0	369	0	10	0	1,9	1,9
Hallstahammar	11	2 008	1 180	0	1 173	0	7	0	11,1	7,0
Norberg	24	502	494	0	459	0	35	0	1,1	1,2
Västerås	49	16 025	6 412	0	6 334	0	78	0	14,1	6,7
Sala	102	6 706	6 603	855	5 525	0	223	0	5,6	5,7
Fagersta	18	1 156	1 116	0	494	594	33	0	3,7	4,1
Köping	29	440	396	0	334	0	62	0	0,7	0,7
Arboga	28	452	438	0	409	0	29	0	1,1	1,3
Västmanlands län	314	42 397	31 122	855	21 705	8 020	552	1	7,5	6,1

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Dalarnas län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	Nationalparker	Naturreservat	Naturvårdsområden	Skogliga biotopskyddsområden	Övriga biotopskyddsområden	Andel av total areal	Andel av landareal
Vansbro*	57	2 750	2 671	0	2 505	0	166	0	1,7	1,7
Malung-Sälen	151	19 330	19 172	0	18 460	0	712	0	4,5	4,7
Gagnef	79	2 171	2 145	0	1 947	0	217	0	2,7	2,8
Leksand	117	2 322	2 101	0	1 703	0	398	0	1,6	1,7
Rättvik	83	3 442	3 352	0	3 173	0	210	0	1,6	1,7
Orsa	43	10 062	9 882	0	9 721	0	162	0	5,6	5,7
Älvdalen	177	208 378	202 025	39 172	162 304	14	595	0	29,2	29,4
Smedjebacken	27	26 851	25 017	0	246	24 690	81	0	25,4	26,4
Mora	133	29 208	28 737	0	28 133	49	559	0	9,4	10,2
Falun	63	3 264	2 839	0	2 681	7	151	4	1,4	1,4
Borlänge	55	2 454	2 244	0	2 098	0	145	0	3,9	3,8
Säter	12	795	770	0	747	0	23	0	1,3	1,4
Hedemora	33	1 065	967	0	850	49	69	0	1,1	1,2
Avesta	23	1 329	943	98	822	0	22	0	2,0	1,5
Ludvika	35	3 053	2 857	0	2 682	118	56	0	1,9	1,9
Dalarnas län	1 063	316 471	305 721	39 271	238 071	24 927	3 569	4	10,5	10,9

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

* Korrigerat 2022-12-16

Tabell 47. (01) Gävleborgs län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Ockelbo	24	339	317	0	228	0	89	0	0,3	0,3
Hofors	10	423	393	0	378	0	15	0	0,9	1,0
Ovanåker	25	1 519	1 229	0	965	203	61	0	0,8	0,7
Nordanstig	50	3 359	2 543	0	2 444	17	82	0	1,3	1,9
Ljusdal	121	15 000	13 450	1 322	11 368	550	215	0	2,7	2,6
Gävle	107	14 103	7 889	0	6 678	946	269	0	4,4	4,9
Sandviken	47	7 636	4 461	2 579	1 774	0	110	0	5,9	3,8
Söderhamn	70	4 839	2 179	0	1 920	0	259	0	2,1	2,1
Bollnäs	85	1 395	1 336	0	991	106	239	3	0,7	0,7
Hudiksvall	142	11 034	6 753	0	6 066	304	383	0	2,4	2,7
Gävleborgs län	665	59 647	40 551	3 900	32 811	2 127	1 722	3	2,4	2,2

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Västernorrlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Ånge	72	10 727	9 514	0	9 365	0	149	0	3,3	3,1
Timrå	20	1 562	1 262	0	1 211	0	51	0	1,3	1,6
Härnösand	37	1 325	1 234	0	1 146	0	88	0	0,7	1,2
Sundsvall	99	8 136	5 225	0	4 750	214	261	0	1,8	1,6
Kramfors	78	12 095	10 131	215	3 387	6 481	181	0	4,2	6,0
Sollefteå	113	6 191	5 628	0	5 387	0	247	0	1,1	1,0
Örnsköldsvik	110	13 226	9 669	2 526	6 661	230	251	0	1,6	1,5
Västernorrlands län	524	53 263	42 664	2 741	31 908	6 925	1 228	0	1,9	2,0

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Jämtlands län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Ragunda	69	2 328	1 666	0	1 419	0	247	0	0,9	0,7
Bräcke	96	3 863	3 661	0	3 333	0	341	0	1,0	1,1
Krokom	84	145 904	139 749	0	139 526	0	229	0	21,4	22,7
Strömsund	105	131 387	121 706	0	121 421	0	286	0	11,2	11,6
Åre	51	195 064	188 216	0	188 083	0	143	0	23,7	26,2
Berg	72	29 618	29 066	0	28 796	0	270	0	4,8	5,1
Härjedalen	84	84 369	75 325	10 364	64 720	0	244	0	7,1	6,7
Östersund	97	4 205	3 405	0	2 974	0	431	0	1,7	1,5
Jämtlands län	649	596 737	562 794	10 364	550 271	0	2 190	0	11,1	11,5

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Västerbottens län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Total-areal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National-parker	Natur-reservat	Natur-vårds-områden	Skogliga biotop-skydds-områden	Övriga biotop-skydds-områden	Andel av total areal	Andel av land-areal
Nordmaling	82	21 861	3 877	0	3 632	0	245	0	8,7	3,1
Bjurholm	52	2 684	2 424	0	2 300	0	133	0	2,0	1,9
Vindeln	130	5 335	4 812	0	4 520	22	280	0	1,9	1,8
Robertsfors	34	1 842	1 519	0	1 398	0	121	0	0,8	1,2
Norsjö	34	1 207	1 106	0	978	0	129	0	0,6	0,6
Malå	36	1 452	1 417	0	1 298	0	120	0	0,8	0,9
Storuman	64	178 153	171 566	0	171 304	0	262	0	21,6	23,5
Sorsele	35	435 298	415 226	0	415 115	0	112	0	54,7	56,4
Dorotea	24	59 848	58 517	0	58 485	0	33	0	20,4	21,2
Vännäs	29	888	855	0	766	0	91	0	1,6	1,6
Vilhelmina	39	183 091	174 666	0	174 571	0	95	0	20,9	21,7
Åsele	87	15 271	14 857	2 335	12 370	0	152	0	3,4	3,5
Umeå	89	67 988	9 302	0	9 087	15	204	0	12,9	4,0
Lycksele	129	9 942	9 607	0	9 320	0	302	0	1,7	1,7
Skellefteå	107	9 136	7 327	0	7 049	11	268	0	0,9	1,1
Västerbottens län	941	993 995	877 081	2 335	872 192	48	2 546	0	14,9	16,0

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Tabell 47. (01) Norrbottens län, skyddad natur per kommun 2021-12-31

Kommun, län	Antal områden	Totalareal i hektar	Landareal i hektar						Andel (%) skyddad areal av län/kommun	
			Summa utan överlapp	National- parker	Natur- reservat	Natur- vårds- områden	Skogliga biotop- skydds- områden	Övriga biotop- skydds- områden	Andel av total areal	Andel av land- areal
Arvidsjaur	94	40 517	39 236	0	39 038	0	200	0	6,6	6,9
Arjeplog	62	276 228	253 720	14 099	239 405	0	215	0	19,1	20,2
Jokkmokk	110	918 728	856 070	427 463	428 382	0	234	0	47,5	48,6
Övertorneå	81	7 339	7 155	0	6 943	0	218	0	2,5	2,6
Kalix	67	15 621	3 220	0	3 057	0	169	0	4,2	1,8
Övertorneå	62	7 782	7 564	0	7 416	0	148	0	3,1	3,2
Pajala	111	40 692	40 111	0	39 744	0	381	0	5,1	5,1
Gällivare	89	671 936	631 343	98 271	532 713	0	364	0	40,0	40,2
Älvsbyn	42	2 863	2 763	0	2 704	0	59	0	1,6	1,6
Luleå	106	28 148	8 177	0	7 221	592	364	0	5,7	3,9
Piteå	58	36 162	4 550	0	4 391	0	160	0	7,8	1,5
Boden	110	12 095	11 712	0	11 350	0	371	0	2,8	2,9
Haparanda	28	8 993	1 299	814	393	0	92	0	4,8	1,4
Kiruna	41	546 853	525 822	9 438	516 281	0	112	0	26,6	27,4
Norrbottens län	1 025	2 613 957	2 392 742	550 085	1 839 039	592	3 089	0	23,3	24,6

Källa: Naturvårdsregistret och SCB. Antal skyddade områden per kommun kan inte summeras till läns- eller riksnivå, på grund av att områden som överlappar läns- eller kommungränser räknas en gång i varje kommun eller län.

Protected Nature 2021

Summary

Statistics Sweden produces yearly statistics on protected nature in collaboration with the Swedish Environmental Protection Agency. A protected area refers to a geographically defined area that is permanently designated, regulated, and administered to achieve specific aims and conservation goals. In Sweden, “protected area” is a collective term for protection under Chapter 7 of the Environmental Code and according to many of the nature conservation agreements under the Land Code.

This report presents statistics on protected nature in accordance with the Environmental Code and on nature conservation agreements under the Land Code, intra-governmental agreements, and forest land covered by land replacement.

More than 100 new nature reserves

In 2021, the number of nature reserves increased by 101 areas. This means that Sweden had more than 5,300 nature reserves at the end of 2021. The largest new nature reserve was the Slite archipelago, located on the eastern side of Gotland. The area covers more than 6,300 hectares in total, including a marine area of almost 6,000 hectares.

Out of Sweden’s total land and inland water areas, 15 percent are formally protected. The vast majority is permanently protected according to instruments defined in the Environmental Code. This includes national parks, nature reserves, nature conservation areas, habitat protection areas, the National City Park, and the Natura 2000 areas.

Other instruments included in the formal protection of natural environments are nature conservation agreements and intra-government agreements (that is, agreements between government agencies). In total, this makes up 0.4 percent of Sweden’s entire land and inland waters area, and only 3 percent of the total area of formally protected land and inland waters.

Forestland on more than half of the new areas

The 2021 increase in formally protected nature consisted primarily of nature reserves. It was also decided on 26 new Natura 2000 sites. The new areas of nature reserves and Natura 2000 sites partially overlap. No increases were registered in national parks and nature conservation areas.

More than half of the new areas were forest land including mountain low forest. Marine areas made up one quarter. Open wetlands made up 13 percent of the new protected areas.

Formally Protected Nature in Sweden, 31/12/2021

Primary Protected Nature in Sweden, 31/12/2021

		Total		Land and inland waters		Marine water	
Instruments	Number	Area in hectares	Share	Area in hectares	Share	Area in hectares	Share
Environmental Code, permanent formal protection							
National parks	30	743 502	1,4%	697 561	1,6%	45 941	0,6%
Nature reserves	5 342	5 040 985	9,5%	4 339 466	9,7%	701 520	8,6%
Nature conservation areas	89	149 346	0,3%	123 014	0,3%	26 332	0,3%
Habitat protection areas in forest land	8 617	32 713	0,1%	32 710	0,1%	3	0,0%
Habitat protection areas, other	129	475	0,0%	328	0,0%	146	0,0%
National City Park	1	2 614	0,0%	1 821	0,0%	794	0,0%
Natura 2000	4 125	7 802 894	12,4%	5 797 073	13,0%	2 005 821	9,1%
Total permanent protection, without overlap		8 850 626	14,3%	6 544 710	14,6%	2 305 916	12,8%
Land Code, time-limited formal protection							
Nature conservation agreements	5 769	167 931	0,3%	167 881	0,4%	50	0,0%
Intra-governmental agreements							
Swedish Fortifications Agency	56	32 270	0,1%	32 214	0,1%	56	0,0%
All instruments, without overlap		9 029 841	14,7%	6 723 821	15,0%	2 306 019	12,8%

Source: Statistics Sweden and the Swedish register on areas protected under the Environmental Code. The data refers to areas that applied (that is, for which judgment was final) on 31 December 2021. The forms of protection nature reserves, Natura 2000 and nature conservation agreements include areas without restrictions, for example without regulations against forestry.

The proportion of protected area has been calculated based on Sweden's total area, as reported in Statistics Sweden's official statistics on land and water areas, available at: www.scb.se/mi0802, reference time 1 January 2022.

Natura 2000 sites within Sweden's exclusive economic zone is included in the presentation of total area and marine areas in hectares. Areas within the exclusive economic zone are not included in the presentation of proportions, since that presentation only covers areas within Sweden's territory. Natura 2000 within the exclusive economic zone covers almost 1.3 million hectares.

Proportions and areas cannot be added up because some protection types overlap. Statistics adjusted for overlapping areas are marked with the text "without overlap".

Nature conservation agreements include the Swedish Environmental Protection Agency's and the Swedish Forest Agency's nature conservation agreements, the White-Backed Woodpecker Action Plan, and "ekoparker". Several agreements do not have end date information available. Among the Swedish Environmental Protection Agency's agreements, 85 agreements, comprising 2 191 hectares, have a remaining duration of less than 15 years.

Areas for nature conservation agreements of the type "ekoparker" are under investigation.

Information about the number of areas related to intra-governmental agreements with the Swedish Fortifications Agency was retrieved from "Överenskommelse om skydd av särskilt värdefulla naturskogsområden, Nv Reg. no. 310-167-10 No." (available in Swedish).

Broadened international reporting

The theme for the year in this report, is a description of the international statistics on protected areas and how Sweden submits data for them. The Swedish Environmental Protection Agency has recently performed a review of which data should be submitted to the European common database on designated areas. This resulted in a broadening of the instruments for protecting natural environments that Sweden reports internationally. In the 2022 report, the following are also included:

- The National City Park
- Numerous types of nature conservation agreements
- All Natura 2000 sites
- Areas that are included in the agreement between the Swedish Environmental Protection Agency and the Swedish Fortifications Agency.
- Voluntary set-asides with nature conservation objectives, which are included in SCA's Conservation Parks.

The changes mean that Sweden is reporting over 200,000 hectares more in the 2022 report, 171,000 hectares of which as nationally designated (CDDA) and 36,000 hectares as other effective area-based conservation measures (OECM). The areas added will be visible in international databases later in 2022. Thanks to this, the international statistics will be more comparable with Sweden's nationally reported statistics.

List of terms

art- och habitatdirektivet	habitat directive
biotopskyddsområde i skogsmark	habitat protection area in forest land
biotopskyddsområde på övrig mark	habitat protection area on other land
djur- och växtskyddsområde	wildlife sanctuary
exploaterad mark	artificial surfaces
Fortifikationsverket	Swedish Fortifications Agency
fridlyst	protected (by law)
fågeldirektivet	bird directive
föreskrifter mot skogsbruk	regulations against forestry
gällande/laga-kraft	valid by law
hav	marine water
Havs- och vattenmyndigheten (HaV)	Swedish Agency for Marine and Water Management
havsområden	marine regions
improduktiv skog/impediment	non-productive forest land
inomstatlig överenskommelse	agreement between government agencies
instrument för skydd	protection tool /type of protection
Jordabalken	Land Code
kulturresevat	cultural reserve
Lantmäteriet	Lantmäteriet, the Swedish mapping and cadastral agency
låg fjällskog	mountain low forest
länsstyrelsen	County Administrative Board
markersättning	land compensation
Miljöbalken	Environmental Code
miljöskyddslagen	Environmental Protection Act
nationalpark	national park
nationalstadspark	national city park
Nationella marktäckedata (NMD)	Swedish data on land cover mapping
Natura 2000-område	Natura 2000 site
naturgeografiska regioner (SUS)	Swedish geographical regions
naturminne	natural monument
naturreservat	nature reserve

naturresurslagen	Act on the Management of Natural Resources
naturvårdsavtal	nature conservation agreement
naturvårdslagen	Nature Conservation Act
naturvårdsområde	nature conservation area
Naturvårdsregistret (NVR)	Swedish register on areas protected by the Environmental Code
Naturvårdsverket	Swedish Environmental Protection Agency
nedan fjällnära gräns	below the mountain border
ovan fjällnära gräns	above the mountain border
permanent formellt skydd	permanent formal protection
Registret över totalbefolkningen (RTB)	Swedish register on total population
Riksantikvarieämbetet	Swedish National Heritage Board
Riksskogstaxeringen	Swedish National Forest Inventory
SCB:s statistiska tätorter	localities/urban areas according to Statistics Sweden
sjöar och vattendrag	inland waters
skogsmark	forest land
Skogsstyrelsen	Swedish Forest Agency
skyddad produktiv skogsmark	protected productive forest land
skyddade älvar	protected rivers
skyddstyp	type of protection
Sveriges ekonomiska zon (EEZ)	Exclusive economic zone (EEZ)
Sveriges lantbruksuniversitet (SLU)	Swedish University of Agricultural Sciences
tidsbestämt formellt skydd	time-limited formal protection
tillgänglighet	accessibility
vattenkraftsutbyggnad	exploitation of hydroelectric power
vattenskyddsområde	water protection area
åkermark	arable land
öppen våtmark	open wetlands
övrig öppen mark	other open land

SCB beskriver Sverige Statistikmyndigheten SCB förser samhället med statistik för beslutsfattande, debatt och forskning. Vi gör det på uppdrag av regeringen, myndigheter, forskare och näringsliv. Vår statistik bidrar till en faktabaserad samhällsdebatt och väl underbyggda beslut.